

strategirådet

Utvärdering av Sysselsättningsinitiativet

december 2018

Utvärderingen har genomförts av Strategirådet, Olov Wolf-Watz och Damvad Analytics, Jonas Öhlin

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utvärderingens huvudsakliga slutsatser.....	1
I. Inledning.....	4
I.1 Om Sysselsättningsinitiativet.....	4
I.2 Om utvärderingen.....	4
I.2.1 Utvärderingens mottagare.....	5
I.2.2 Övergripande ansats.....	5
I.2.3 Kvantitativ analys av individeffekter.....	5
I.2.4 Kvalitativ analys av genomförandet av initiativet.....	6
I.2.5 Utvärderingens begränsningar.....	6
I.3 Vad vet vi om framgångsfaktorer för denna typ av insatser?.....	7
2. Genomförandet av Sysselsättningsinitiativet.....	9
2.1 Deltagarnas egenskaper.....	10
2.1.1 Deltagare i regionala projekt.....	10
2.1.2 Deltagare i Ung Framtid.....	16
2.2 Sysselsättningsinitiativets projekt.....	18
2.2.1 Projektens beståndsdelar.....	18
2.2.2 Projektens genomförande.....	22
2.2.3 Bidraget till horisontella principer.....	23
3. Sysselsättningsinitiativets effekter.....	24
3.1 Stegförflyttning för deltagare.....	25
3.2 Utveckling för deltagare i regionala projekt.....	27
3.2.1 Vad sker efter projektavslut?.....	28
3.2.2 Vilka effekter ger deltagandet i regionala projekt upphov till?.....	31
3.3 Utveckling för deltagare i Ung Framtid.....	39
3.3.1 Effekter för deltagare i Ung Framtid.....	41
3.4 Insatsernas kostnadseffektivitet.....	42
3.5 Effekternas koppling till genomförandet av projekten.....	43
3.6 Övåntade effekter på organisationsnivå.....	44
3.6.1 Implementering och absorbering.....	45
3.6.2 Vad förklarar effekter på organisatorisk nivå?.....	45
4. Slutsatser och rekommendationer.....	47
4.1 Huvudsakliga slutsatser.....	47
4.2 Utvärderingens rekommendationer.....	49
4.2.1 Återanvänd formen för Sysselsättningsinitiativet i kommande interventionsinsatser ...	49

strategirådet

4.2.2	Interventionsinsatser utvecklar ordinarie verksamhet	50
	Bilaga 1 – Referenser och underlag forskningsgenomgång.....	51
	Bilaga 2 – Metodbeskrivning.....	53
	Bilaga 3 – Tabellbilaga.....	62
	Bilaga 4 – Kostnadseffektivitet	69
	Bilaga 5 – Utvärdering av Ung Framtid	73
	Bilaga 6 – Sammanställning av projekt.....	75
	Bilaga 7 – Intervjupersoner	77
	Bilaga 8 – Intervjuguide projektledare.....	79

Sammanfattning

Sysselsättningsinitiativet för unga (SSI) genomförs i Sverige som ett särskilt insatsområde inom det nationella Socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014-2020. Satsningen är ett medel för att realisera den europeiska ungdomsgarantin – EU:s initiativ för att hantera ungdomsarbetslösheten. SSI har tre övergripande mål:

- Ökad sysselsättning och deltagande i utbildning bland unga, särskilt bland de som löper störst risk för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem.
- Minskad inaktivitet bland arbetslösa unga kvinnor och män, framförallt de unga som är inaktiva.
- Ökat antal företag som startas av unga som varken arbetar eller studerar (ej prioritering för nationella medel).

Sysselsättningsinitiativet består av ett nationellt delprojekt (Ung Framtid) som genomförs inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet och 22 regionala projekt som genomförs i kommunal eller ideell verksamhet. Ung Framtid arbetar främst med förstärkt matchningsarbete och tätare handläggarkontakter tillsammans med tätare kontakt med arbetsgivare. De regionala projekten har olika fokus, men flera utgår från ett individbaserat coachande förhållningssätt. Sysselsättningsinitiativet har utvärderats under 2018 av Strategirådet och Damvad Analytics.

Utvärderingens huvudsakliga slutsatser

Utvärderingen har fokuserat på följande övergripande frågeställningar

- Måluppfyllelse
 - Hur utvecklas deltagarna genom Sysselsättningsinitiativet?
 - Vilken typ av sysselsättning har deltagarna efter deltagandet?
 - I vilken grad har målen för Sysselsättningsinitiativet uppnåtts avseende deltagarnas karaktär och egenskaper?
 - I vilken grad bidrar Sysselsättningsinitiativet till Socialfondens horisontella principer?
- Effektivitet
 - Genomförs rätt aktiviteter i förhållande till avsedda mål?
 - Vilar SSI på en relevant behovsanalys?
 - Implementeras SSI enligt plan och med hög kvalitet?
- Effekt
 - Vilken nettoeffekt har insatserna haft för deltagarna?
 - Hur skiljer sig effekterna mellan olika målgrupper och kontexter?
 - Stöds effektanalysens resultat av den kvalitativa analysen?
 - Vilka oväntade effekter har Sysselsättningsinitiativet givit upphov till?

För ovanstående frågor gör vi följande bedömning:

Avseende **deltagarnas utveckling** finner vi att en stor andel lyckas etablera sig på arbetsmarknaden efter projektdeltagandet. Deltagarna uppvisar en positiv utvecklingskurva avseende sysselsättning och vi ser även en minskad inaktivitet bland deltagarna under projektiden.

Vad gäller **individernas** sysselsättning ser vi att individerna i stor utsträckning arbetar inom yrken med kvalifikationsgrader på motsvarande nivå som andra individer i samma regioner och

åldersgrupper. Deltagare i Ung Framtid arbetar inom yrken med något högre kvalifikationsgrad jämfört med deltagare i regionala projekt.

Avseende **deltagarnas karaktär och egenskaper** bedömer vi att insatserna i stor utsträckning nått de tilltänkta målgrupperna. Projekten på regional nivå har riktat sig till ungdomar som står relativt långt från arbetsmarknaden. Inom Ung Framtid har deltagarna stått närmare arbetsmarknaden, vilket är i linje med insatsens syfte.

När det gäller **bidraget till Socialfondens horisontella principer** bedömer vi att Sysselsättningsinitiativet har bidragit på olika sätt. Socialfondsprogrammet har fyra horisontella principer som ska präglade programmets insatser, nämligen jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering samt ekologiskt hållbar utveckling, där den sista är frivillig. Vi bedömer sammantaget att initiativet har präglats av de tre första principerna. Det bygger dels på en bedömning av deltagarnas karaktär, dels på en bedömning av projektens genomförande. Projekten har både på övergripande nivå och på projektnivå nått ut till en målgrupp som präglats av mångfald avseende könsfördelning och bakgrund (se kapitel 3.1). Projektledarna har också på olika sätt beskrivit hur de horisontella principerna genomsyrat genomförandet. Det har handlat om utbildningar och föreläsningar om intersektionalitet och jämställdhet riktade till deltagare, men också utvecklingsinsatser och utbildningar för projektets personal.

Vad gäller frågan om **rätt aktiviteter** har genomförts med avseende på avsedda mål är vår bedömning att projekten har genomfört rätt aktiviteter. De projektmodeller som har valts har motiverats med hänvisning till kunskap eller beprövad erfarenhet av att arbeta med metoden och målgruppen. Modellerna innehåller också element som forskning och studier inom området lyfter fram som viktiga för att nå framgång i arbetet med målgruppen.

SSI:s behovsanalys på ett övergripande plan blev inaktuell i samband med att konjunkturen förbättrades. Det betyder inte att de enskilda insatserna brister i relevans givet målgruppernas behov. Tvärtom – insatserna har syftat till att bidra till övergångar i arbete och studier, och projekten har mött ett faktiskt behov på individnivå och tagna tillsammans också överträffat sina mål för genomströmning. Vår bedömning är alltså att insatserna i Sysselsättningsinitiativet trots en förändrad konjunktur vilat på en **relevant behovsanalys**.

Vi bedömer slutligen att Sysselsättningsinitiativet har **implementerats med hög kvalitet**. Lokalt har det skett anpassningar av metoderna för att passa den målgrupp som projekten nådde. Den övergripande bedömningen är att faktorer som villkorar ett genomförande av hög kvalitet uppfyllts – avseende kompetens, låg personalomsättning och förankring i organisationen.

Generellt uppvisas positiva **nettoeffekter** avseende etablering på arbetsmarknaden till följd av deltagandet i ett regionalt projekt inom Sysselsättningsinitiativet. Inkomstnivåer och sysselsättningsgrader utvecklas mer positivt för deltagare jämfört med kontrollgruppen. Utfallen skiljer sig något mellan olika **målgrupper och kontexter**, men ett sammantaget mönster är att samtliga studerade urval av individer utvecklats på ett positivt vis efter avslutat deltagande. Vi bedömer att insatserna påverkat både män och kvinnor i positiv riktning. Individer med utländsk bakgrund påverkas något mer positivt jämfört med deltagare med svensk bakgrund avseende etablering på arbetsmarknaden.

Vi finner att utskrivningstakten från Arbetsförmedlingen minskar för individer som deltar i ett regionalt projekt. Dock ökar sannolikheten att inleda studier efter deltagandet.

Arbetsförmedlingen bedömer i sin preliminära utvärdering av Ung Framtid att insatserna påskyndar deltagarnas utskrivningstakt från myndigheten. Arbetsförmedlingen bedömer även att effekten är tydligast för kvinnliga deltagare.

Vi bedömer inte att insatserna inneburit ett ökat företagande bland ungdomar som varken arbetar eller studerar. Detta eftersom endast enstaka individer bland deltagarna varit aktiva som företagare efter utskrivning från projekten.

Sammantaget bedömer vi att insatserna kan motiveras utifrån ett kostnadsperspektiv, då insatserna till följd av ökat deltagande på arbetsmarknaden uppnår lönsamhet ungefär 2,5 år efter att en individ skrivits ut från ett regionalt projekt.

Den **kvalitativa analysen** ger tre huvudsakliga argument till varför det är rimligt att anta att projekten bidragit till positiva effekter på individnivå. För det första är projektens modeller valda utifrån kunskap om vad som fungerar i en given organisation. För det andra har genomförandet överlag gått enligt plan och hållit hög kvalitet. För det tredje kan projekten beskriva förväntade effekter på kort sikt för sina deltagare.

När det gäller **oväntade effekter** av sysselsättningsinitiativet är det framförallt knutet till utvecklingen på organisationsnivå. Trots att initiativet är en renodlad interventionsinsats har en övervägande majoritet av projekten i kommunal verksamhet beviljats fortsatt finansiering inom ramen för ordinarie budget efter projektets slut.

Utifrån utvärderingens samlade resultat ger vi svenska ESF-rådet följande rekommendationer:

- **Vi rekommenderar** ESF-rådet att i kommande programperioder överväga att använda Sysselsättningsinitiativet som modell för framtida satsningar för andra specifika målgrupper.
- **Vi rekommenderar** ESF-rådet att i kommande programperioder överväga att använda denna typ av renodlade interventionssinsatser som ett sätt att arbeta med utveckling av ordinarie insatser för kommunal verksamhet.

I. Inledning

Utvärderingen av Sysselsättningsinitiativet ska bidra till två typer av värden. För det första är utvärderingen ett verktyg för ansvarsutkrävande genom att värdera satsningens effekter på individnivå i relation till uppställda mål. För det andra ska utvärderingen bidra till ett lärande kring vad som förklarar att effekter uppnåtts (eller inte uppnåtts), och därmed ge inspel till ett fortsatt policy- och verksamhetsutvecklande arbete för att främja ungdomars etablering på arbetsmarknaden. I detta kapitel tecknar vi en bakgrund till Sysselsättningsinitiativet och beskriver utvärderingens upplägg.

I.1 Om Sysselsättningsinitiativet

Sysselsättningsinitiativet för unga (SSI) genomförs i Sverige som ett särskilt insatsområde inom det nationella Socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014-2020. Satsningen är ett medel för att realisera den europeiska ungdomsgarantin – EU:s initiativ för att hantera ungdomsarbetslösheten. SSI har tre övergripande mål:

- Ökad sysselsättning och deltagande i utbildning bland unga, särskilt bland de som löper störst risk för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem.
- Minskad inaktivitet bland arbetslösa unga kvinnor och män, framförallt de unga som är inaktiva.
- Ökat antal företag som startas av unga som varken arbetar eller studerar (ej prioritering för nationella medel).

I den nationella utformningen av SSI har det dessutom satts ett samlat deltagarmål på 20 000 deltagare till och med 2018.

En bakomliggande drivkraft i Sysselsättningsinitiativets tillkomst har varit att minska ungdomsarbetslösheten. Initiativet ska därför enligt EU:s riktlinjer användas för att finansiera projekt baserade på beprövade metoder, samt komplettera och utöka det befintliga utbudet av arbetsmarknadspolitiska insatser. SSI är därför, mer än övriga programområden inom Socialfonden, ett renodlat interventionsprogram med fokus på att skapa värde för deltagande individer, snarare än att påverka strukturer eller organisationer på lång sikt.

För Sveriges del uppgår stödet till cirka 741 mnkr tillsammans med cirka 371 mnkr i nationell medfinansiering, och det är regionerna Sydsverige, Norra Mellansverige och Mellersta Norrland som omfattas. Programmet består av ett nationellt projekt som Arbetsförmedlingen driver med fokus på ungdomar som står relativt nära arbetsmarknaden, samt 22 satsningar som finansieras via regionala medel med fokus på ungdomar som står längre från arbetsmarknaden. Fram till juli 2017 hade 7590 ungdomar deltagit i de regionala projekten, varav den största andelen anvisats från Arbetsförmedlingen.

I.2 Om utvärderingen

Utvärderingen ska bidra till två typer av värden. För det första är utvärderingen ett verktyg för ansvarsutkrävande genom att värdera satsningens effekter på individnivå i relation till uppställda mål. Primär mottagare utifrån detta perspektiv är finansierarna av satsningen, det vill säga i första hand EU-kommissionen och den svenska regeringen (via svenska ESF-rådet). En annan central mottagare från ett ansvarsutkrävande perspektiv är Övervakningskommittén.

För det andra ska utvärderingen bidra till ett lärande kring vad som förklarar att effekter uppnåtts (eller inte uppnåtts), och därmed ge inspel till ett fortsatt policy- och verksamhetsutvecklande arbete för att främja ungdomars etablering på arbetsmarknaden.

1.2.1 Utvärderingens mottagare

ESF-rådet har pekat ut fyra primära mottagare av utvärderingen:

- **EU-kommissionen** analyserar genomförandet av de nationella programmen från ett ansvarsutkrävande perspektiv, med ett särskilt fokus på insatsernas måluppfyllelse, effekter och deras kostnadseffektivitet
- **Övervakningskommittén** ska dels granska programmets genomförande och framstegen när det gäller att uppnå avsedda mål, dels undersöka alla frågor som påverkar programmets avtryck samt resultatöversynen. Övervakningskommittén får dessutom lämna synpunkter till den förvaltande myndigheten om genomförandet och utvärderingen av programmet, inklusive åtgärder för att minska stödmottagarnas administrativa börda.
- **ESF-rådet** hanterar flera nyckelprocesser i programmet, däribland lärandet och resultatåterföringen på regional, nationell och europeisk nivå. ESF-rådet ska vidare: a) bidra till ändamålsenlig planering och design av projekt, b) forma utlysningar samt c) pröva projektansökningar.
- De **regionala partnerskapen** ska framförallt säkra en koppling mellan finansierade insatser och regionala strategier samt ge underlag för prioritering av framtida projekt.

Efter en intervjuundersökning i februari med intressenter på olika nivåer bedömer vi att det inte finns anledning att justera ovanstående lista över mottagare och kunskapsintresse. Rekommendationerna i denna utvärdering kommer att riktas mot den aktör som har det primära ansvaret för en övergripande utveckling av programmet och dess programområden, nämligen ESF-rådet-

1.2.2 Övergripande ansats

Utvärdering av Sysselsättningsinitiativet utgår från en teoribaserad ansats. Fördelen är att den inte är låst till en specifik metod. Teoridrivna utvärderingar utgår i stället från att de antagandena om hur en intervention är tänkt att fungera görs explicit i en så kallad förändringsteori. I detta fall har den utgått från projektens karaktär och befintlig kunskap om vad som krävs för att insatser av denna typ ska vara framgångsrika. Denna teori blir sedan en utgångspunkt för det fortsatta utvärderingsarbetet, inklusive val av metoder för datainsamling och analys. Dessa metoder kan vara kvantitativa eller kvalitativa, beroende på utvärderingens fokus och tillgången på data.¹ Denna öppenhet inför olika metoder för datainsamling och analys gör teoribaserad utvärdering särskilt användbar för komplexa program som SSI, där frågeställningarna som utvärderingen ska besvara finns på flera nivåer.

1.2.3 Kvantitativ analys av individeffekter

I denna utvärdering studerar vi hur deltagare påverkas av insatserna inom SSI utifrån ett kontrafaktiskt utvärderingsupplägg. Vi syftar således till att besvara frågan om individernas utveckling kan kopplas till insatserna man tagit del av, eller om förändringar hade inträffat ändå. Denna kontrafaktiska utveckling estimeras genom att jämföra deltagarna med en likvärdig kontrollgrupp som inte deltagit i SSI. Deltagare i regionala projekt har följts upp genom att deltagarna matchats mot "tvillingindivider" med liknande egenskaper, medan deltagare i Ung Framtid följts upp genom en randomiserad studie. Effekstudien avseende deltagande i projekt på regional nivå har genomförts av

¹ Pawson m. fl, *Realist synthesis: An introduction*, 2004.

Strategirådet och DAMVAD Analytics, medan effekter för deltagande i Ung Framtid har studerats av Arbetsförmedlingen.

Ansatsen med ett matchningsförfarande för utvärdering av deltagande i regionala projekt har valts då alternativa metoder ej bedömts vara genomförbara. Vi har exempelvis inte haft möjlighet att utforma ett randomiserat experiment där deltagande i projektet avgjorts slumpmässigt för att identifiera en relevant kontrollgrupp till deltagarna. Vi bedömer även att andra typer av kvasiexperimentella ansatser - där man exempelvis utnyttjar en diskontinuitet i ålder eller annan exogen variation – inte varit möjliga att applicera.²

Uppföljningen av deltagarnas utveckling baseras på en kombination av datakällor. Deltagarna identifieras genom information som rapporteras in till SCB av projektledare. För att identifiera individernas egenskaper använder vi oss primärt av databaserna Longitudinell Integrationsbas för Sjukförsäkrings- och Arbetsmarknadsstudier (LISA) samt Inkomst- och taxeringsstatistiken (IoT). Dessa datakällor innehåller detaljerad information om både deltagare och kontrollgrupp, men begränsas av en eftersläpning i tid då underlaget i dessa register endast sträcker sig fram till 2016. På grund av denna eftersläpning kompletterar vi underlaget med andra datakällor. Vi använder oss av kontrolluppgifter avseende inkomst, som innefattar årsvis data fram till 2017. Dessutom använder vi oss av dataunderlag från Arbetsförmedlingen där vi månadsvis kan följa aktiviteter och avskrivningsorsaker för individer som varit inskrivna hos myndigheten fram till maj 2018.

Arbetsförmedlingen har följt upp utvecklingen för deltagare i Ung Framtid jämfört med andra individer som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Det bör noteras att Arbetsförmedlingens utvärdering av Ung Framtid vid tidpunkt för sammanställning av denna rapport fortfarande pågår, och att en slutrapport med slutliga resultat planeras under våren 2019.³

Vi kombinerar de kontrafaktiska uppföljningarna med en deskriptiv framställning av individernas egenskaper, med syfte att bidra med en generell förståelse för individernas situation på arbetsmarknaden. Den deskriptiva analysen syftar även till att bidra till insikter om vilka effekter som kan förväntas för de olika projekten inom Sysselsättningsinitiativet.

1.2.4 Kvalitativ analys av genomförandet av initiativet

Vid sidan om den kvantitativa analysen av effekter på individnivå baseras utvärderingen på kvalitativ analys av genomförandet av initiativet. Den syftar till att fånga aspekterna i genomförandet som kan bidra till en förklaring av effekterna på individuell och organisatorisk nivå.

Den kvalitativa analysen bygger dels på intervjuer med företrädare för projekten, projektledare och vissa fall relevanta aktörer i projektens närhet. Den bygger också på ett fåtal deltagarintervjuer där det har varit praktiskt möjligt. Slutligen bygger den också på en forskningsgenomgång och på projektens egen dokumentation, rapportering och undersökningar. Sammanlagt omfattar den kvalitativa analysen 62 intervjuer på olika nivåer inom initiativet, varav 18 deltagare, 22 projektledare och 22 aktörer som inte varit involverade i det direkta genomförandet av projekten i berörda organisationer, såsom AF, kommuner, etc.⁴

1.2.5 Utvärderingens begränsningar

Den kvalitativa analysen har en begränsning vad gäller tillgången till erfarenheter från deltagare. I ett tidigt skede övervägdes alternativet att nå deltagarna via en enkät. På grund av en uppenbar risk att svarsfrekvensen skulle bli för låg övergavs emellertid det alternativet. Istället har den kvalitativa

² Se Bilaga 2 för utförlig metodbeskrivning

³ Se Bilaga 5 för en sammanfattning av Arbetsförmedlingens pågående utvärdering av Ung Framtid.

⁴ Se bilaga 7 för en förteckning av intervjupersoner

analysen byggd på i första hand utsagor från projektledare om deltagarnas utveckling och i andra hand på stickprov bland deltagarna. I tredje hand av vi analyserat om deltagare som vid projektstart inte är inskrivna vid AF skrivs in under projekttiden som en indikator för stegförflyttning. Idealt hade utvärderingen byggd på deltagarnas beskrivningar av sin utveckling, men genom att triangulera olika källor bedömer vi att underlaget är så starkt det kan ligga till grund för en bedömning av deltagarnas utveckling.

Den kvantitativa uppföljningen av individernas utveckling begränsas i tre avseenden. Den första begränsningen avser datatillgången för uppföljning av individernas utveckling. Vi använder oss av dataunderlag på individnivå, vilket i många fall innebär eftersläpning i tid. Vi kombinerar olika datakällor för att i så stor utsträckning som möjligt bemöta detta problem, men eftersläpningen i tillgängliga registerdata innebär att möjligheterna är bättre för uppföljning av individer som deltagit i ett tidigare skede jämfört med individer som deltagit i senare skeden av Sysselsättningsinitiativets verksamma period. Den andra begränsningen avser möjligheten att följa upp olika projekt på regional nivå inom Sysselsättningsinitiativet. Eftersläpningen i registerdata innebär att möjligheterna är bättre för uppföljning av projekt som kommit i gång i relativt tidiga skeden. Detta innebär även sämre förutsättningar att fånga utvecklingen för individer som deltagit i projekt som inletts i senare skeden.

En tredje begränsning är att Arbetsförmedlingens utvärdering av Ung Framtid slutrapporteras under våren 2019, vilket begränsar möjligheten att inom ramen för vår utvärdering följa upp deltagare i detta projekt. Vi har tillhandahållits preliminära resultat på övergripande nivå, varför fördjupande analyser inte varit möjliga att genomföra för individernas utveckling inom Ung Framtid.

1.3 Vad vet vi om framgångsfaktorer för denna typ av insatser?

Som ett led i arbetet med att kunna bedöma projektens inriktning har vi genomfört en genomgång av forskningsstudier. Urvalet av studier gjordes i samråd med utvärderingens referensgrupp och svenska ESF-rådet. Syftet har varit att identifiera framgångsfaktorer i insatser med samma inriktning som projekten i Sysselsättningsinitiativet. Nedan presenteras de framgångsfaktorer som studierna pekar på.

Tillitsfulla relationer

En framgångsfaktor som lyfts i litteraturen rör relationen mellan de arbetssökande och personalen. Flera studier lyfter fram vikten av att skapa en tillitsfull relation. Angelin (2009) bygger det på erfarenheter från deltagare. Hennes avhandling visar att arbetslöshet och socialbidragstagande på många olika sätt, och i betydande omfattning, inneburit en ofrivillig och problematisk livssituation för respondenterna. Bland mottagare av ekonomiskt bistånd lyfts värdet av tillitsfulla relationer med personalen.⁵

Relationen mellan arbetssökande och handledare har också studerats av Behncke, Frölich och Lechner. De visar i sin studie att relationen mellan den arbetssökande och handledare har betydelse och att en liknande social bakgrund kan förstärka den betydelsen.⁶

Gustavsson (2014) betonar i sin avhandling om Supported employment i en svensk kontext vikten av *hur* man ger stöd. Att utveckla jämlika relationer med dem som de gav stöd samt samarbetsförmåga med andra i processen lyfts fram som framgångsfaktorer för effektiva coacher.⁷

⁵ Angelin 2009

⁶ Behncke, Frölich, Lechner 2010

⁷ Gustavsson 2014

Även Hultqvist (i Norden 2016) nämner i sin intervjustudie med arbetslösa ungdomar i de nordiska länderna betydelsen av en resursbaserad inställning där fokus ligger på vad individen är kapabel till som en central framgångsfaktor för personalen i relation till deltagarna.⁸

Värdet av kontakten med arbetsförmedlaren

Forskning inom området lyfter också fram värdet av en nära kontakt mellan den arbetssökande och arbetsförmedlaren. En dansk studie har särskilt studerat detta. Analysen bygger på danska data för perioden 2001–2005 och omfattar arbetslösa som var berättigade till arbetslöshetsersättning. Resultaten pekar på stora positiva effekter av att möta sin förmedlare. En möjlig förklaring till den positiva effekten av mötet på kort sikt är att de direkta hänvisningarna till vakanser och ögonblicklig hjälp med jobbsökandet har en positiv effekt.⁹

Värdet av en individbaserad ansats

En annan framgångsfaktor som lyfts i litteraturen är vikten av att stödet utgår från individens förutsättningar. Det innebär att erbjuda ett stöd som utgår från varje individs önskemål och behov. Men också att det har en resursbaserad utgångspunkt – dvs. att det utgår från det individen tar med sig – inte primärt vad den saknar. Här ingår också att ha en holistisk syn på individen – dvs att se till deltagarens hela livssituation.

Erfarenheter från DISA – en verksamhet i Göteborg som erbjuder ungdomar med psykiatrisk problematik ett utökat stöd i sin rehabilitering genom att få hjälp med att komma igång i aktivitet visar på vikten av en individorienterad ansats. Att se deltagarens hela livssituation och att involvera deltagaren i planeringen av verksamheten lyfts fram som en framgångsfaktor för verksamheten.¹⁰

I en annan studie (Lidström, 2009) som utgår från ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv framgår också betydelsen av att stödet tar sin utgångspunkt i de enskilda deltagarnas behov och önskemål. Att utgå från de ungas egna drivkrafter och önskemål är nödvändiga förutsättningar för att stödet ska bli meningsfullt.¹¹

I ytterligare en studie från Stockholms universitet beskrivs brittiska erfarenheter från utvärderingar av New Dealprogrammen – ett program med intensifierad förmedlingsverksamhet och subventionerad sysselsättning. Det konstateras att den personliga rådgivaren om möter och följer deltagare spelar en central roll för aktiveringsresultat. Man lyfter särskilt fram vikten av ”timing” i stödet för hur framgångsrik en aktiveringsinsats blir. Den personliga rådgivaren behöver ha stor flexibilitet för att kunna göra nödvändiga anpassningar i samband med olika insatser och på så sätt bidra till god timing.¹²

Betydelsen av en annan lokal

Angelin beskriver i sin avhandling de negativa konnotationer som är knutna till socialtjänstens lokaler. I intervjuerna med mottagare av ekonomiskt bistånd framgår att de tolkar besöket som en bekräftelse på en oduglighet, inför sig själv, socialtjänsten eller personer som kan se att de går in i lokalerna. Inte bara den aktiva handlingen att genomföra besöket, utan också platsen i sig, dvs. socialkontoret.¹³

⁸ Norden, 2016

⁹ Berg, Back Kjersgaard, Rosholm 2014

¹⁰ Norden 2016

¹¹ Lidström 2009

¹² Nybom, 2009

¹³ Angelin, 2009

2. Genomförandet av Sysselsättningsinitiativet

I detta kapitel beskriver vi Sysselsättningsinitiativets genomförande. Inledningsvis beskriver vi i avsnitt 2.1 egenskaper hos Sysselsättningsinitiativets deltagare. Därefter redogör vi för genomförandet av respektive projekt.

Detta kapitel avhandlar följande frågor:

- Måluppfyllelse
 - I vilken grad har målen för Sysselsättningsinitiativet uppnåtts avseende deltagarnas karaktär och egenskaper?
 - I vilken grad bidrar Sysselsättningsinitiativet till Socialfondens horisontella principer?
- Effektivitet
 - Genomförs rätt aktiviteter i förhållande till avsedda mål?
 - Vilar SSI på en relevant behovsanalys?
 - Implementeras SSI enligt plan och med hög kvalitet?

För ovanstående frågor gör vi följande bedömning:

Avseende **deltagarnas karaktär och egenskaper** bedömer vi att insatserna i stor utsträckning nått de tilltänkta målgrupperna. Projekten på regional nivå har riktat sig till ungdomar som står relativt långt från arbetsmarknaden. Inom Ung Framtid har deltagarna stått närmare arbetsmarknaden, vilket är i linje med insatsens syfte.

När det gäller **bidraget till Socialfondens horisontella principer** bedömer vi att Sysselsättningsinitiativet har bidragit på olika sätt. Socialfondsprogrammet har fyra horisontella principer som ska präglå programmets insatser, nämligen jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering samt ekologiskt hållbar utveckling, där den sista är frivillig. Vi bedömer sammantaget att initiativet har präglats av de tre första principerna. Det bygger dels på en bedömning av deltagarnas karaktär, dels på en bedömning av projektens genomförande.

Vad gäller frågan om **rätt aktiviteter** har genomförts med avseende på avsedda mål är vår bedömning att projekten har genomfört rätt aktiviteter. De projektmodeller som har valts har motiverats med hänvisning till kunskap eller beprövad erfarenhet av att arbeta med metoden och målgruppen. Modellerna innehåller också element som forskning och studier inom området lyfter fram som viktiga för att nå framgång i arbetet med målgruppen.

SSI:s behovsanalys på ett övergripande plan blev inaktuell i samband med att konjunkturen förbättrades. Det betyder inte att de enskilda insatserna brister i relevans givet målgruppernas behov. Tvärtom – insatserna har syftat till att bidra till övergångar i arbete och studier, och projekten har mött ett faktiskt behov på individnivå och tagna tillsammans också överträffat sina mål för genomströmning. Vår bedömning är alltså att insatserna i Sysselsättningsinitiativet trots en förändrad konjunktur vilat på en **relevant behovsanalys**.

Vi bedömer slutligen att Sysselsättningsinitiativet har **implementerats med hög kvalitet**. Lokalt har det skett anpassningar av metoderna för att passa den målgrupp som projekten nådde. Den övergripande bedömningen är att faktorer som villkorar ett genomförande av hög kvalitet uppfyllts – avseende kompetens, låg personalomsättning och förankring i organisationen.

2.1 Deltagarnas egenskaper

I detta avsnitt beskriver vi egenskaper hos de individer som deltagit i Sysselsättningsinitiativet. Syftet med avsnittet är dels att tillhandahålla en allmän överblick över individernas egenskaper, och dels att ge en förståelse inför effektmätningen som presenteras i kommande avsnitt. Vi beskriver även vilka projekt deltagarna varit aktiva inom samt mönster i projektdeltagandet. Inledningsvis beskriver vi deltagare i regionala projekt. Därefter redogör vi för egenskaper hos deltagare i Ung Framtid.

2.1.1 Deltagare i regionala projekt

Box I			
Deltagarnas avslutsår			
Avslutsår	Antal	Andel (%)	Kumulativ andel (%)
2015	521	6	6
2016	2 349	28	34
2017	3 548	42	78
2018 (maj)	1 952	23	100
Totalt	8 370	100	-

Källa: SCB
Not: Tabellen innefattar individer som avslutat deltagandet senast maj 2018.

I detta avsnitt beskriver vi deltagare i regionala projekt inom Sysselsättningsinitiativet. Vi fokuserar på individer som fram till maj 2018 avslutat deltagandet i något av de 22 projekt som bedrivits på regional nivå inom Sysselsättningsinitiativet.¹⁴ Vi beskriver individernas egenskaper samt de projekt individerna deltagit i.

I Box I redogörs för antalet individer som avslutat deltagandet i regionala projekt under de år aktiviteter bedrivits inom ramen för Sysselsättningsinitiativet.¹⁵ Fram till maj 2018 hade 8 370 individer avslutat deltagandet i ett

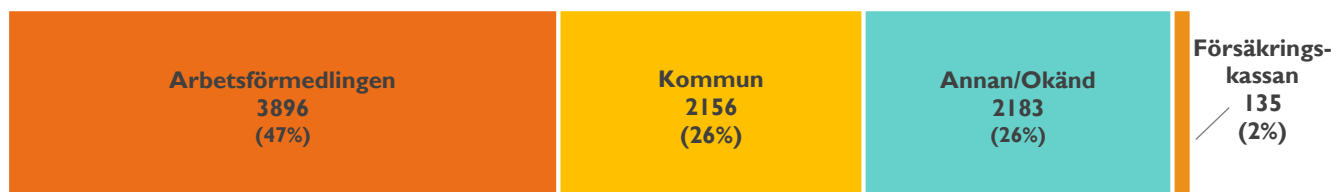
regionalt projekt. Det årsvisa antalet utskrivningar har dock varierat under den studerade perioden. Under det första verksamhetsåret 2015 avslutade 521 individer sitt deltagande, vilket motsvarar sex procent av samtliga studerade individer. En tredjedel av de studerade individerna hade avslutat deltagandet senast 2016. Under 2017 avslutade 3 548 individer sitt deltagande, motsvarande 42 procent av samtliga individer. Bara under de första fem månaderna 2018 avslutade 1 952 individer sitt deltagande.

Deltagare i regionala projekt har anvisats från olika aktörer beroende på vilken situation individerna befunnit sig i. Närmare hälften av projektdeltagarna har anvisats från Arbetsförmedlingen, se Figur 1 nedan. Dessa individer har således befunnit sig i en situation relativt nära arbetsmarknaden, där man aktivt försökt stärka sin situation på arbetsmarknaden. Anvisningen från Arbetsförmedlingen är resultatet av en lokal dialog, där parterna försökt hitta en deltagare som matchar projektens inriktning och arbetssätt. De regionala projektledarna har vittnat om att deltagarna från Arbetsförmedlingen stod längre från arbetsmarknaden än de förväntat. Det finns dock ingen anledning att tro att det har skett en medveten snedrekrytering till de regionala projekten där AF avsiktligt skickat personer med särskild komplex problematik till de regionala projekten.

26 procent av deltagarna har anvisats från en kommun. Dessa individer har anvisats till Sysselsättningsinitiativet inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret. Ytterligare två procent har anvisats från Försäkringskassan. Noterbart är att nästan en tredjedel av deltagarna har blivit anvisade från en ospecificerad källa. Det handlar sannolikt om ungdomar som har rekryterats via uppsökande verksamhet.

¹⁴ Notera att vi i detta avsnitt således inte behandlar individer som ej avslutat sitt deltagande innan maj 2018.

¹⁵ 123 deltagare deltog i fler än ett projekt. För dessa individer utgår vi i detta avsnitt från tidpunkt för avslut för det första projektdeltagandet.

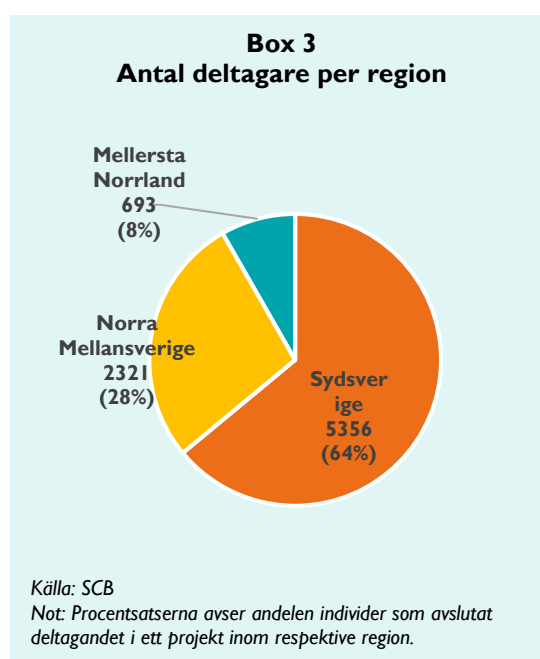
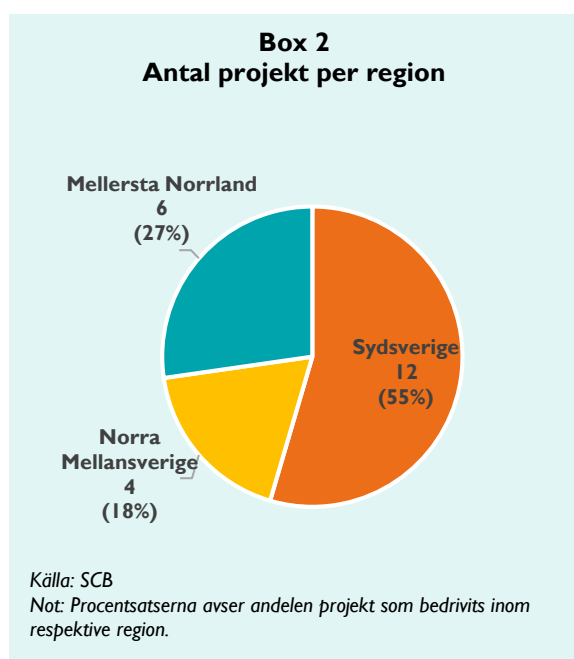
Figur 1 – De flesta deltagare anvisas från Arbetsförmedlingen

Källa: SCB

Flest deltagare i Sydsverige

Över hälften av projekten på regional nivå inom Sysselsättningsinitiativet har bedrivits i Sydsverige. I denna region har 12 projekt bedrivits, se Box 2. I Mellersta Norrland har sex projekt bedrivits medan Norra Mellansverige har innefattat fyra projekt. Sydsverige har även haft flest deltagare, se Box 3.

Nästan två av tre deltagare har varit aktiva i projekt i Sydsverige. Detta innebär även en viss överrepresentation av deltagare sett till antalet projekt inom regionen. I Norra Mellansverige har projekten haft ungefär hälften så många deltagare – 2 321 individer, motsvarande tre av tio deltagare. Minst antal individer har deltagit i projekt i Mellersta Norrland. I denna region har 693 individer deltagit, vilket motsvarar åtta procent av samtliga deltagare under den studerade perioden och innebär en relativ underrepresentation av deltagare sett till antalet projekt.

Även om antalet deltagare varierar mellan regionerna följer fördelningen av deltagarna ett förväntat mönster sett till den totala befolkningen i åldrarna 15-29 i de tre regionerna.¹⁶

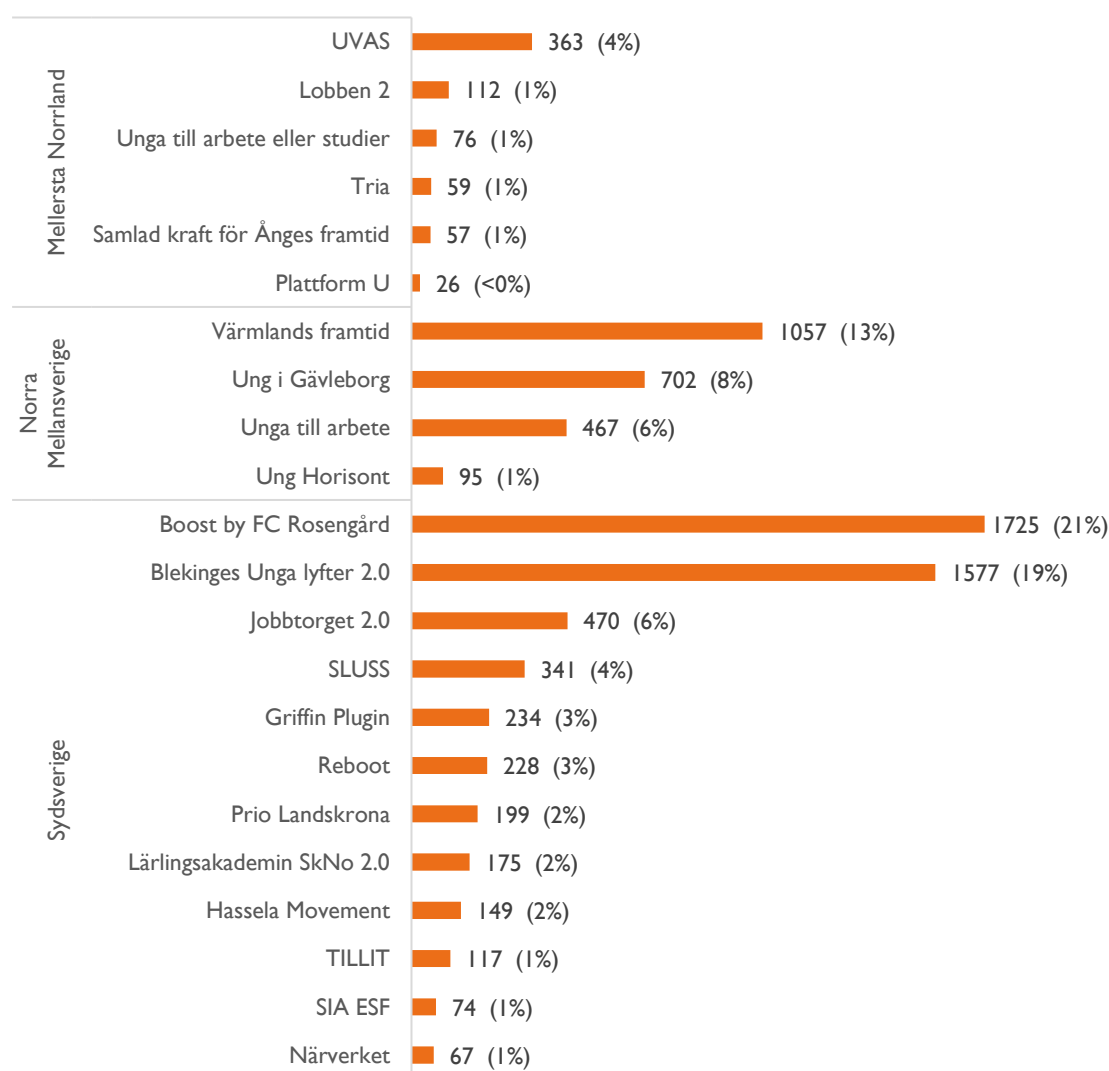
¹⁶ Av det totala antalet individer i åldrarna 15-29 i de tre regionerna år 2017 var 57 procent bosatta i Sydsverige. I Norra Mellansverige var 30 procent bosatta medan de resterande 13 procenten utgjordes av individer i Mellersta Norrland.

Stor variation i projektens storlek

Fram till maj 2018 hade i genomsnitt 380 individer avslutat deltagandet i respektive projekt. Storleken på de olika projekten har dock varierat, både inom och mellan regioner.¹⁷ Som nämnts ovan har 22 projekt bedrivits på regional nivå inom Sysselsättningsinitiativet. Över hälften av deltagarna har varit inskrivna i ett av de tre största projekten - Blekinges Unga lyfter och Boost by FC Rosengård i Sydsverige, samt Värmlands framtid i Norra Mellansverige.

I Mellersta Norrland har relativt små projekt bedrivits. Tre av regionens sex projekt är de allra minsta som bedrivits inom ramen för Sysselsättningsinitiativet sett till antalet projektavslut. I det största projektet i Mellersta Norrland, UVAS, har 363 individer (motsvarande fyra procent) avslutat deltagandet.

Figur 2 – Antal individer som avslutat projektdeltagandet fram till maj 2018

Källa: SCB

Not: Figuren innefattar individer som avslutat deltagandet senast maj 2018. Procentsatserna beskriver andelen deltagare per projekt.

¹⁷ Medianantalet avslutade deltaganden per projekt uppgår till 187 individer.

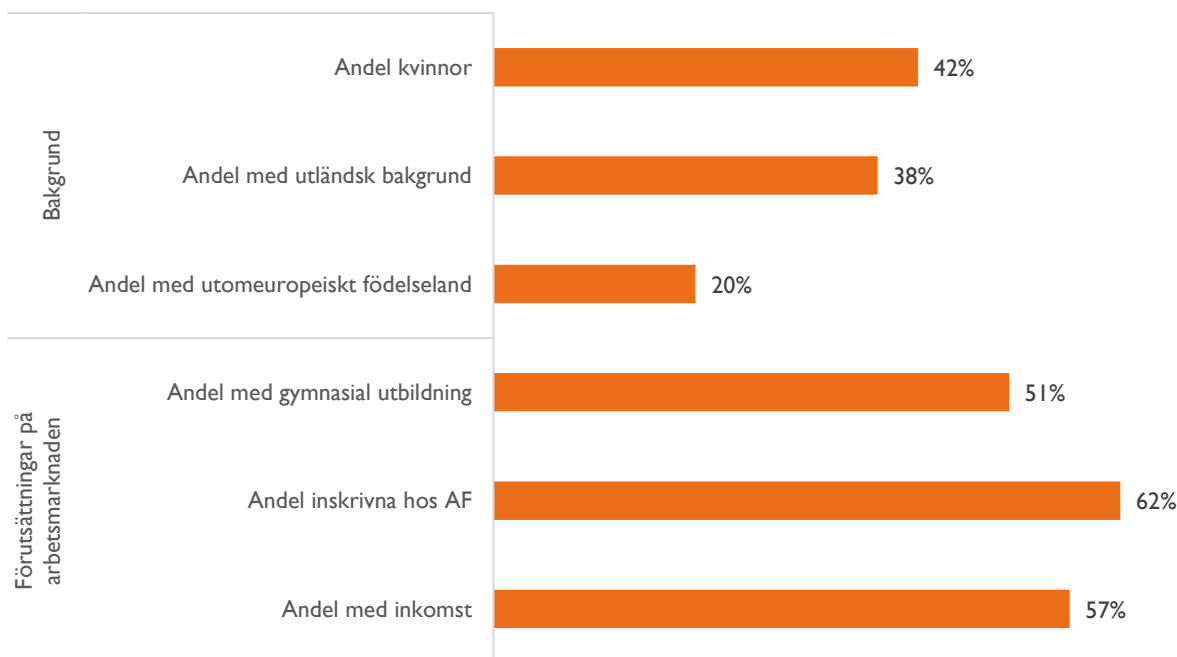
Majoriteten är män och har svensk bakgrund

I Figur 3 ges en överblick av egenskaper hos och förutsättningar på arbetsmarknaden för deltagare i projekt på regional nivå. En majoritet av deltagarna är män och har svensk bakgrund. Drygt var tredje deltagare har haft utländsk bakgrund¹⁸ och var femte deltagare är född i ett utomeuropeiskt land. Andelen med utländsk bakgrund och utomeuropeiskt födelseland har varit högst bland deltagare i Sydsverige där andelen uppgått till 48 respektive 22 procent.

Andelen kvinnor och andelen med utomeuropeiskt födelseland har ökat under de år de regionala projekten varit verksamma, medan andelen med utländsk bakgrund minskat.¹⁹ Andelen kvinnor uppgick till 36 procent bland individer som avslutat projektdeltagandet 2015 – under (januari – maj) 2018 var motsvarande andel 43 procent. Andelen med utländsk bakgrund har minskade från 43 till 38 procent under samma period. Noterbart är att andelen deltagare födda i ett utomeuropeiskt land ökade från 16 till 23 under perioden. En förklaringsfaktor till denna förändring i deltagarunderlag är att projekten kommit igång vid olika tidpunkter. Då deltagares egenskaper varierat mellan projekten har även egenskaper inom den samlade populationen deltagare varierat över tid.

Deltagarna har haft en relativt svag anknytning till arbetsmarknaden. Omkring hälften av deltagarna saknar en gymnasial utbildning och en ungefär lika stor andel saknade inkomst vid tidpunkt för projektstart. Ungefär sex av tio individer var inskrivna hos Arbetsförmedlingen när projektdeltagandet inleddes.

Figur 3 – Egenskaper hos deltagare i regionala projekt

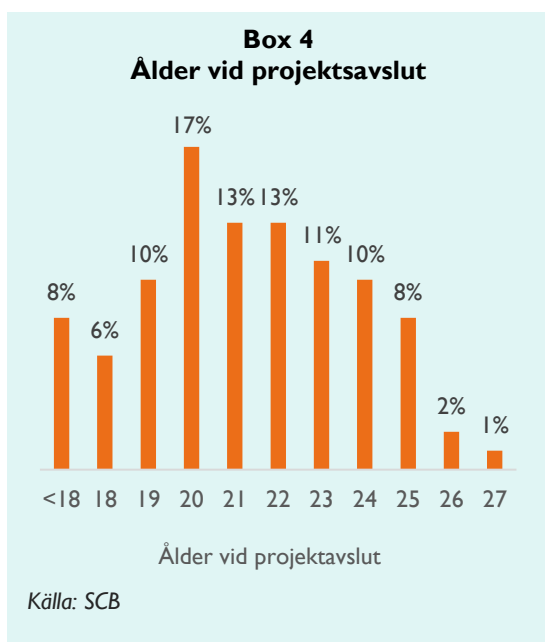

Källa: SCB

Not: Figuren avser individer som avslutat deltagandet under perioden 2015-2018. Andel med gymnasial utbildning och andel med inkomst vid projektstart avser deltagare som börjat sitt deltagande 2015-2016.

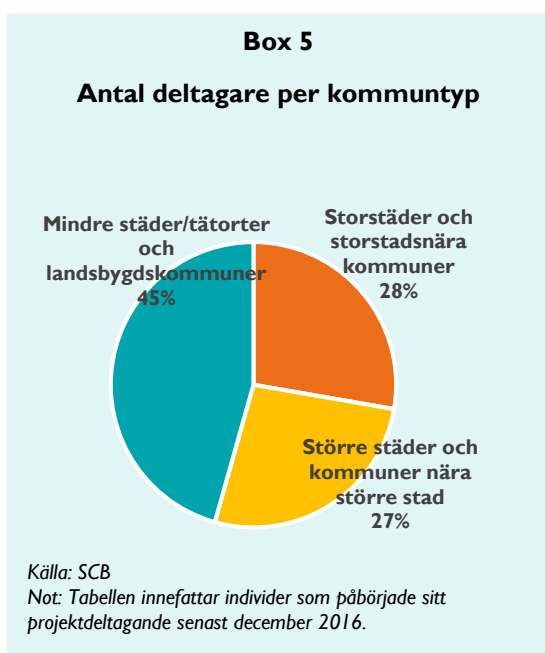
¹⁸ Utländsk bakgrund innebär antingen att man är utrikesfödd eller inrikes född med två utrikesfödda föräldrar. Jämförelsevis uppgick andelen individer med utländsk bakgrund i Sverige 2017 till 24 procent (SCB)

¹⁹ Se Tabell 20 i Appendix.

Deltagarnas ålder påverkar förutsättningarna för etablering i arbete och i studier under och efter projektdeltagandet. Deltagarnas medelålder vid tidpunkt för projektsavslut har uppgått till 21,3 år. I Box 4 framgår åldersfördelningen för deltagare vid tidpunkt för projektsavslut. Deltagarnas ålder har varierat, men medelåldern har varit på en relativt jämn nivå både mellan projekt och tidpunkt för projektsavslut. Drygt hälften av deltagarna har varit i åldern 20-24, och den äldsta deltagaren har varit 27 år vid tidpunkt för projektsavslut. Många deltagare har således varit i en ålder där en etablering på arbetsmarknaden kan ses som ett positivt utfall.

Åtta procent av deltagarna var dock fortfarande under 18 år när de avslutade sitt projektdeltagande. För dessa individer kan andra typer av aktiviteter, såsom komplettering av gymnasieutbildning, vara mer önskvärda utfall till följd av projektdeltagandet

Individernas ålder och erfarenheter påverkar även förutsättningarna för rörlighet mellan olika regioner. Yngre individer bor i större utsträckning i sitt föräldrahem vilket minskar incitamenten till rörlighet. Även om en individ har möjlighet att flytta från sin kommun eller hemregion är incitamenten att faktiskt etablera sig på arbetsmarknaden eller i studier större om sådana möjligheter är större på ett lokalt plan. Således har den regionala kontexten stor påverkan på deltagarnas förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och i studier.

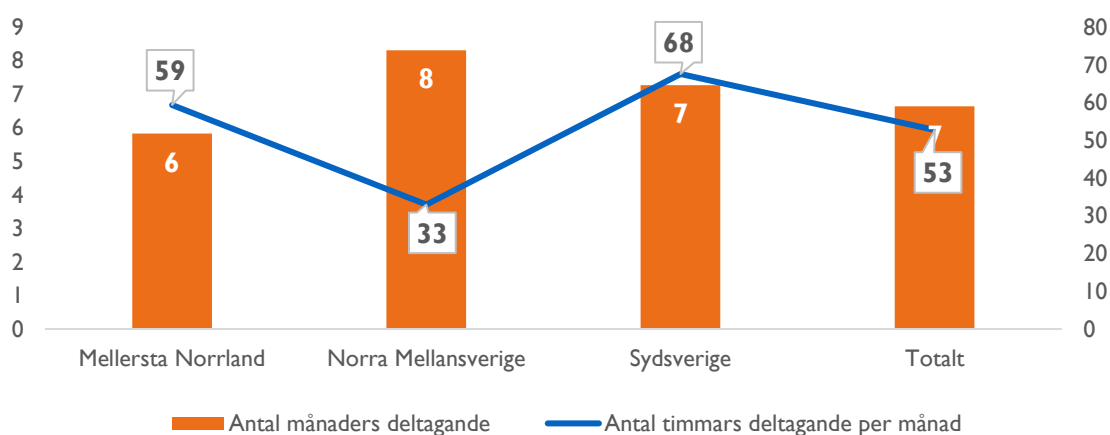
Ungefär hälften av deltagarna är bosatta i kommuner av typen mindre städer/orter eller landsbygdskommuner – se Box 5 där kommuntypen som deltagarna varit bosatta i under projektdeltagandet framgår. Detta är en överrepresentation jämfört med andra svenska medborgare i åldrarna 15-29, där 23 procent är bosatta i mindre tätorter och landsbygdskommuner.

Ungefär en fjärdedel har varit bosatta i antingen större städer och kommuner nära större stad, medan den resterande fjärdedelen varit bosatta i storstäder och storstadsnära kommuner. Fördelningen av kommuntyper deltagarna är bosatta i skiljer sig även åt mellan olika regioner. Fyra av tio i Sydsverige är bosatta i kommuner av typen storstäder och storstadsnära kommuner medan motsvarande siffra för Norra Mellansverige och Mellersta Norrland är noll respektive en procent. De varierande kontexterna inom respektive region innebär att projektdeltagarnas förutsättningar varierat beroende på var i landet deltagandet skett.

Varierande projektintensitet i olika regioner

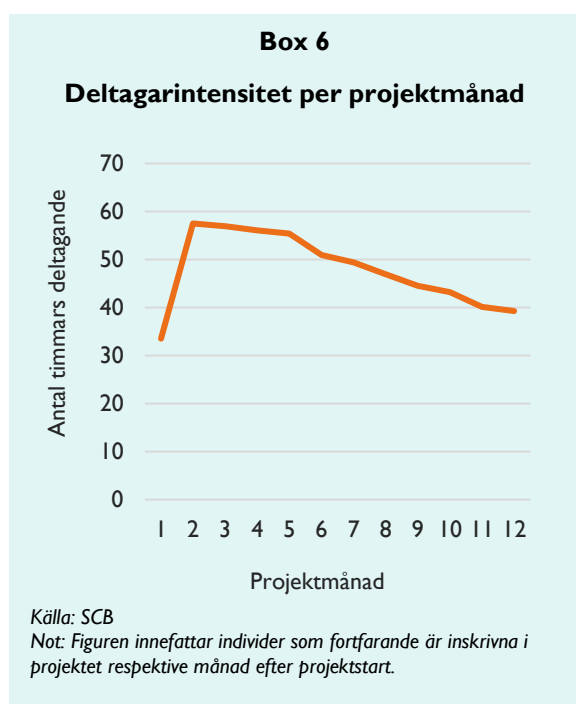
Projektens upplägg har varierat, där vissa projekt har fokuserat på intensiva program för deltagarna medan andra projekt haft mer lösa kontakter med individerna. I genomsnitt har deltagarna dock varit inskrivna i projekten under sju månader. Deltagandet har under inskrivningsperioden uppgått till 53 timmar i månaden, motsvarande lite mer än en normal arbetsvecka. I Norra Mellansverige har den genomsnittliga inskrivningslängden varit relativt lång medan projektintensiteten varit relativt låg. I Sydsverige har individerna varit inskrivna en något kortare period, medan projektintensiteten mätt som antalet timmars deltagande per månad varit hög.

Figur 4 – Hur länge pågår och hur intensivt är projektdeltagandet i genomsnitt?

Källa: SCB

Projektintensiteten, mätt som antalet timmars deltagande per månad, har för deltagarna sjunkit över tid. Under andra inskrivningsmånaden deltar individerna i genomsnitt 58 timmar, se Box 6 nedan. Efter andra inskrivningsmånaden sker en gradvis minskning av projektintensiteten. Ett år efter projektstart uppgår det månadsvisa projektdeltagandet i genomsnitt till 39 timmar.

Deltagarintensiteten skiljer sig mellan olika delprojekt. Ett belysande exempel är de två största projekten Boost by FC Rosengård och Blekinges Unga lyfter som båda varit verksamma i Sydsverige. I det förstnämnda projektet har antalet timmars deltagande per månad uppgått till 97 under andra månaden av deltagande. I det sistnämnda har deltagarintensiteten motsvarande månad uppgått till 10 timmar. Detta visar på spännvidden av projekten i Sysselsättningsinitiativet. Skillnaden i detta fall kan härledas till två faktorer. Det ena är projektens upplägg där Boost by Rosengård har haft projektmodell med mer bunden tid, särskilt i projektets inledning. I Blekinges unga lyfter har modellen byggts på en mer öppen verksamhet där deltagarna är mer fria att komma och gå. Skillnaderna kan också härledas till formen för medfinansiering där Boost by Rosengårds medfinansiering varit knuten till deltagaresättning och deras tid i projektet. För Blekinges unga lyfter har de deltagande kommunerna bidragit med medfinansieringen.

2.1.2 Deltagare i Ung Framtid

Box 7
Deltagarnas avslutsår

Avslutsår	Antal	Andel (%)	Kumulativ andel (%)
2014	165	1	1
2015	2 230	12	14
2016	4 536	26	40
2017	6 386	37	77
2018	3 981	23	100
Totalt	17 298	100	-

Källa: SCB

Not: Tabellen innefattar individer som avslutat deltagandet senast maj 2018.

I detta avsnitt beskriver vi deltagare i Ung Framtid. Vi redogör för deltagarnas egenskaper samt mönster i projektdeltagandet. Totalt har 17 298 individer avslutat deltagandet i Ung Framtid fram till maj 2018, se Box 7. De första deltagarna avslutade sitt deltagande 2014. Deltagandet har ökat årsvis, där antalet individer som avslutade sitt projektdeltagandet 2017 uppgick till 6 386. Detta motsvarar en dryg tredjedel av samtliga projektavslut. Under de fem första månaderna 2018 hade 3 981 individer avslutat deltagandet. Ung Framtid har i likhet med de regionala projekten varit verksamt i regionerna Sydsverige, Norra Mellansverige och Mellersta Norrland.

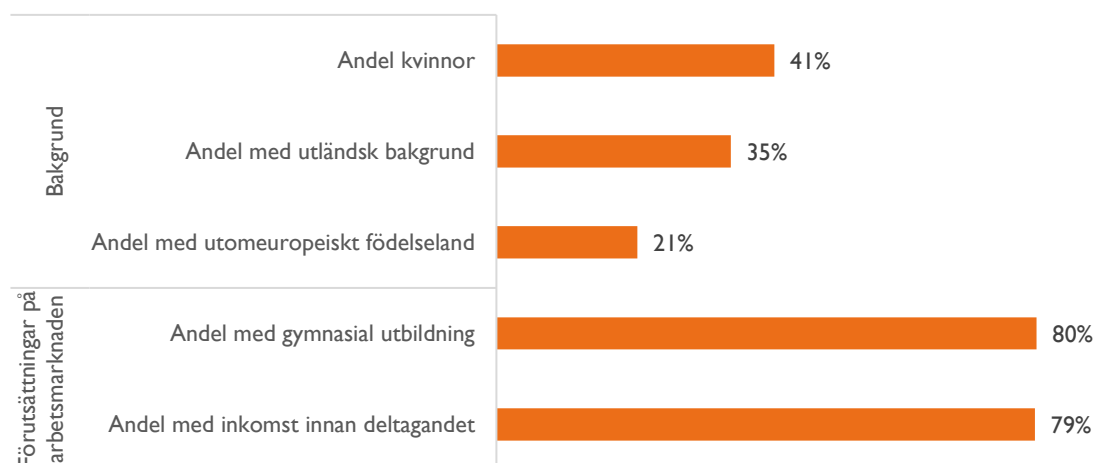
Deltagarnas egenskaper

I Figur 5 framgår en sammanfattande beskrivning av individer som deltagit i Ung Framtid. Ungefär fyra av tio deltagare har varit kvinnor. Drygt var tredje deltagare har haft utländsk bakgrund, och var femte har ett utomeuropeiskt födelseland. Noterbart är att deltagare i Ung Framtid endast skiljer sig marginellt från deltagare i regionala projekt avseende könsfördelning, andel med utländsk bakgrund samt andel med utomeuropeiskt födelseland (jmf Figur 3).

Jämfört med deltagare i regionala projekt har en större andel deltagare i Ung Framtid – åtta av tio – minst en gymnasial utbildning. Inom projekt på regional nivå har varannan individ haft en gymnasial utbildning. Åtta av tio deltagare hade en registrerad inkomst vid tidpunkt för deltagandet, vilket tyder på att en relativt stor andel haft en anknytning till arbetsmarknaden.

Notera även att då Ung Framtid riktar sig mot arbetssökande registrerade hos Arbetsförmedlingen är samtliga deltagare i Ung Framtid per definition inskrivna hos myndigheten vid tidpunkt för deltagande.

Figur 5 - Bakgrundsvariabler

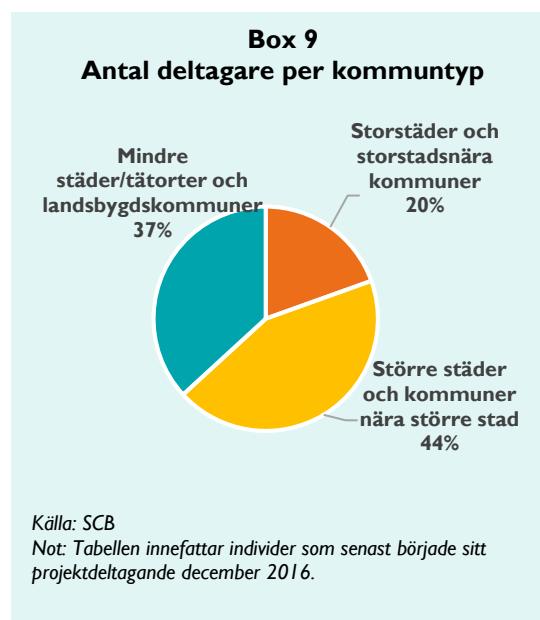
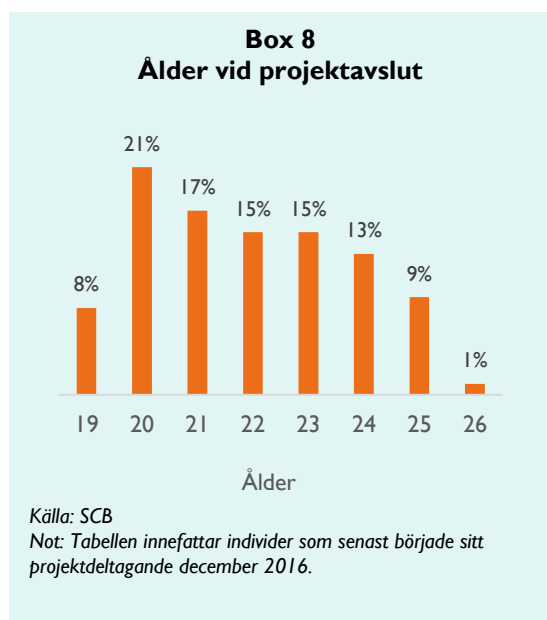

Källa: SCB

Not: Figuren avser individer som avslutat deltagandet under perioden 2015-2018. Andel med gymnasial utbildning och andel med lön vid projektstart avser deltagare som börjat sitt deltagande 2015-2016.

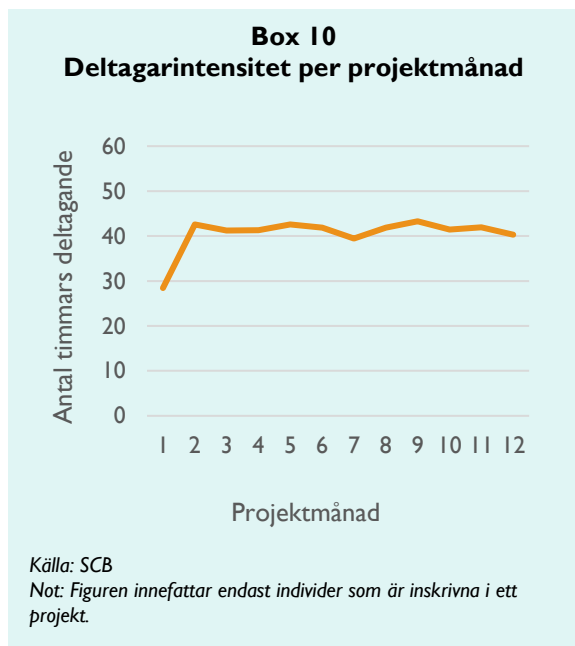
I Box 8 nedan framgår åldersfördelningen för deltagare i Ung Framtid. Medelåldern vid utskrivningsåret uppgick till 21,9 vilket är något högre än medelåldern för deltagare inom regionala projekt. Åldersspridningen har varit något lägre inom Ung Framtid jämfört med deltagare i regionala projekt. Den yngsta individen som avslutat deltagandet har varit 19 år medan den äldsta varit 26 (vilket är i linje med Ung Framtids tilltänkta målgrupp). Ungefär hälften av deltagarna har avslutat projektet i en ålder mellan 20-22.

Som tidigare nämnts kan det finnas skillnader i socioekonomiska förutsättningar och arbetsmarknadsutveckling beroende på vilken kommuntyp man är bosatt i. I Box 9 framgår antalet deltagare per kommuntyp vid inskrivningsåret. En dryg tredjedel av deltagarna, 37 procent, har varit bosatt i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. 44 procent har varit bosatta i större städer och kommuner nära större stad. I jämförelse med fördelning av kommuntyper för de regionala projekten är färre deltagare bosatta i kommuner som karakteriseras av mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. En högre andel är istället bosatta i kommuntypen större städer och kommuner nära större stad.

Sammanfattningsvis står deltagare i Ung Framtid relativt sett närmare arbetsmarknaden än deltagare i regionala projekt. Inom Ung Framtid är deltagarna något äldre, de har en högre utbildningsnivå och är i lägre utsträckning bosatta i glesbygdskommuner. Utifrån dessa avseenden kan antas att deltagare inom Ung Framtid (jämförelsevis) har bättre förutsättningar att finna ett arbete även utan deltagande i ett arbetsmarknadsprojekt som Sysselsättningsinitiativet.

Konstant deltagarintensitet över tid

Av Box 10 framgår deltagarintensitet för deltagare i Ung Framtid i form av antal timmars deltagande per månad. Individerna har deltagit 43 timmar i genomsnitt, ungefär motsvarande en arbetsvecka, per månad. I genomsnitt har deltagarna varit inskrivna i sex månader. Deltagandet är relativt konstant under inskrivningsperioden. Detta kan jämföras med deltagandet i regionala projekt där deltagarintensiteten minskar över tid (jmf Box 6).

Noterbart är dock även ett relativt högt antal timmars deltagande under första projektmånaden. Avseende den första projektmånaden uppgick det genomsnittliga antalet timmar till 28,4. Utifrån ett antagande om att en individ i genomsnitt skrivs in i mitten av månaden var deltagandet (mätt i antal timmar) 33 procent större än den andra projektmånaden.

2.2 Sysselsättningsinitiativets projekt

Sysselsättningsinitiativets projekt har fram till maj 2018 haft 27919 deltagare. Projekten varierar stort med avseende på budget och antal deltagare. Det nationella projektet Ung Framtid har haft över 17 700 deltagare i tre regioner med ca 290 personer som bemannat projektet. I de regionala projekten har sammanlagt 10143 deltagare varit inskrivna till i maj 2018. Det minsta projektet – Plattform U – har haft 60 deltagare och sammanlagt tre anställda coacher i en verksamhet, i en enskild kommun. I beskrivningen av projekten och deras genomförande har vi inte tagit hänsyn till deras storlek utan fokuserat på hur projekten är tänkt att fungera för målgruppen oavsett hur stor den är.²⁰

2.2.1 Projektens beståndsdelar

Att ge en samlad beskrivning av projektens beståndsdelar kompliceras av ett par faktorer vid sidan om deras skillnad i omfattning. För det första är projektens egen beskrivning av metoder och arbetssätt olika till sin struktur och djup, vilket både framgår av projekt databasen och av intervjuer med projektledare. För det andra har flera projekt förändrat modeller och inriktning under projekttiden.

Ett gemensamt drag hos alla projekt är att de utgår från modeller som redan är utvecklade och att man använder det som redan finns. Det har varit ett bärande element i sysselsättningsinitiativet att projekten ska utgå från bevisade eller testade metoder. Det har i praktiken inneburit att de flesta projekten har valt modeller som projektägarna antingen testat själv tidigare eller i annan del av verksamheten, eller modeller som man av andra skäl (exempelvis utifrån befintlig kunskap eller goda exempel i liknande verksamheter) sett länkar väl till verksamheten. Projekten kan därför sägas utgå från principen att gräva där de står, vilket har kommit att få betydelse för projektens möjlighet till fortlevnad.²¹

²⁰ För en sammanställning av samtliga projekt – se Bilaga 6

Det går att göra en uppdelning mellan projekt som erbjuder en specifik insats avgränsad i tid och rum och projekt vars verksamhet är öppen för deltagare under hela projekttiden. Den första gruppen exemplifieras av projektet TILLIT som erbjuder en 18 veckor lång insats som inkluderar en utlandspraktik, eller projektet Lobben som (bland annat) erbjuder utbildning en dag i veckan i fyra månader. Dessa projekt utgår oftare från en ambition att **rusta** individen med vissa specifika formella kompetenser, eller att ge stöd i matchning mot arbete eller praktikplats.

Den andra typen av projekt, vilket är majoriteten av projekten, utgörs av insatser som erbjuder en verksamhet för deltagarna som inte avgränsas i tid. Insatserna har istället formats mer av den enskilda individens behov och process. Ofta handlar den typ av projekt om att **motivera** deltagare att bryta ett negativt mönster av passivitet. Insatserna är ofta inte avgränsade i tid men har en kärna knuten till ett visst agerande, visst innehåll eller vissa yttre förutsättningar. Det har handlat om följande element:

Uppsökande verksamhet – deltagarna rekryteras bland annat genom att personalen söker upp ungdomarna för att få dem att lämna hemmet.

Relationsbyggande arbete – en stor del av verksamheten handlar om att bygga tillit mellan deltagare och personal. Det görs genom individanpassad individuell coachning, genom att det är samma personal som följer individen och genom ett resursbaserat bemötande.

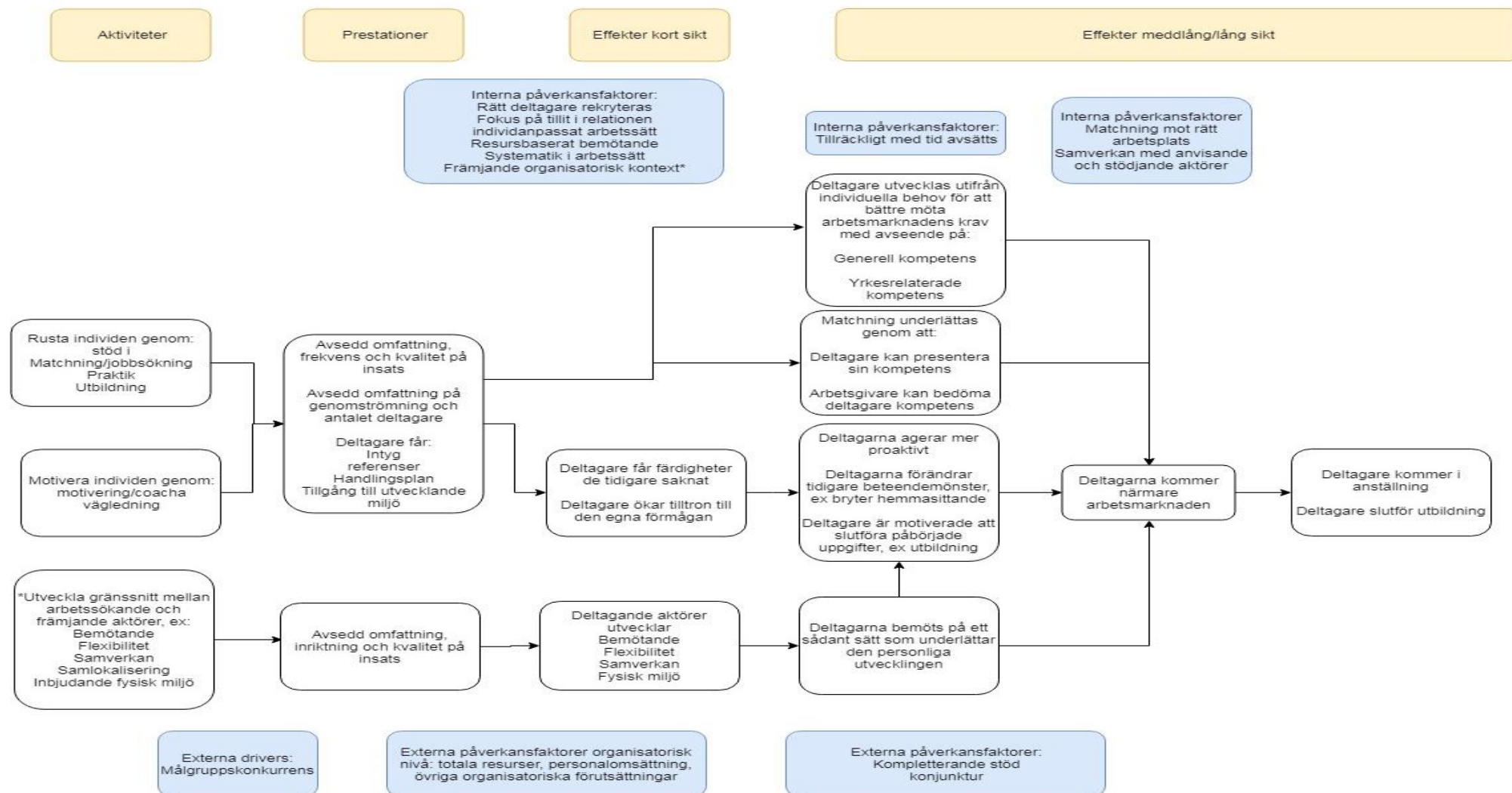
Länkande funktion – projekten vittnar om att många av deltagarna lider psykisk och eller fysisk ohälsa, och en viktig funktion för projekten har varit att fungera som lotsar till andra delar av systemet – som vården, Försäkringskassan eller BUP.

Yttre miljö – många av projekten har använt lokaler som markerat ett avstånd från en ordinarie verksamhet. Det gäller primärt projekt som drivs inom ramen för en kommunal verksamhet.

I Ung Framtid är de bärande elementen ökad kontakt med mellan arbetsförmedlare och deltagare, samt ökade kontakter med arbetsgivare.

Utifrån ovanstående beskrivning kan projektens övergripande förändringsteori beskrivas i nedanstående förändringsteori.

Figur 6 - Samlad förändringsteori för projekten i Sysselsättningsinitiativet

Av figuren framgår att det finns tre övergripande vägar för att stötta deltagarna i projekten. Det första handlar om att stötta individer som redan har grundläggande kompetens. Dessa projekt riktar sig mot en grupp som befinner sig relativt nära arbetsmarknaden. Stödet kan handla om förstärkt matchning, som i ung Framtid. Det kan också handla om att ge stöd i form av praktikplatser som i lärlingsakademien där vägen mot arbete går via en orienteringsfas som följs av en praktikperiod. För dessa projekt går vägen mot övergång till arbete via ett starkt nätverk, högre grad av matchningsbarhet och en dokumenterad formell kompetens.

I den andra vägen handlar deltagarnas utmaningar inte i huvudsak om att de saknar en formell kompetens. Istället är deras utmaning att de snarare är passiva och omotiverade. Projekt som adresserat denna utmaning har därför utgått från ambitionen att motivera deltagarna och stärka deras grundläggande kompetenser som exempelvis att möta andra människor, komma i tid, följa ett schema etc. Ett exempel är Unga till Arbete som har bedrivit vägledande verksamhet där samordnare och kursledare vägleder och rustar individen. Deltagarna som beskrivs som unga med ofullständiga betyg, bristande motivation, hemmasittare har sökts upp och sedan givits stärkande och motiverande stöd i grupp- och individuellt. Vägen mot en övergång i arbete har för denna grupp av projekt gått via att deltagarna förändrar sitt beteendemönster och blir motiverade att slutföra påbörjade uppgifter som exempelvis studier.

Slutligen finns en väg som avser det organisatoriska stöd som ges deltagarna. Detta är i samtliga fall integrerat i projekten, dvs att en del i att etablera projektet handlar om den kontext som kringgärdar deltagarna. Det kan handla om frågor som rör bemötande och aspekter som lokalisering och fysisk miljö. Detta arbete har inget egenvärde utan är tänkt att understödja arbetet med deltagarna, oavsett hur det arbetet ser ut.

Vår samlade bedömning är att projekten har genomfört rätt aktiviteter med avseende på målen. De projektmodeller som har valts har motiverats med hänvisning till kunskap eller beprövad erfarenhet av att arbeta med metoden och målgruppen. Modellerna innehåller också element som forskning och studier inom området lyfter fram som viktiga för att nå framgång i arbetet med målgruppen. Tidigare forskning pekar på att det finns vissa faktorer som stödjer en utveckling i insatser som syftar till att motivera deltagare och stärka deras självförtroende. Det handlar om insatsernas individanpassning,²² graden av tillit i relation mellan handledare och deltagare,²³ och neutrala lokaler.²⁴ Även projekt i spåret som syftar till att rusta individer ger exempel på bärande element som har stöd i tidigare studier, som exempelvis tätheten i kontakt med handledaren.²⁵

Vi bedömer också att de enskilda insatserna vilar på en solid behovsanalys trots att konjunkturen förändrats. Det beror på att de har grundats i projektägarnas (kommunernas) ordinarie uppdrag – insatserna har syftat till att bidra till övergångar i arbete och studier för en målgrupp som kommunen har ansvar för. Projekten har mött ett faktiskt behov på individnivå och tagna tillsammans också överträffat sina mål för genomströmning.

Det bör noteras att denna förändringsteori utgår från att projekten endast har haft som syfte att påverka förutsättningarna för deltagarna. För vissa projekt har det funnits en uttalad ambition att projekten ska leva vidare efter projektets slut och många har bedrivit ett avsiktligt arbete mot detta mål. Sysselsättningsinitiativet är en intervention för ungdomar och andra ambitioner har därför lämnats utanför förändringsteorin.

²² Lidström, 2009, Nybom, 2009, Norden, 2016

²³ Angelin, 1009, Gustavsson, 2014, Berg, Back Kjersgaard, Rosholm 2014, Behncke, Frölich, Lechner 2010

²⁴ Angelin 2009

²⁵ Berg, Back Kjersgaard, Rosholm 2014

2.2.2 Projektens genomförande

Projektens genomförande bedöms här utifrån två aspekter – för det för första – har genomförandet följt den tänkta planen, och för det andra – har genomförandet hållit hög kvalitet? Den första frågan handlar om projekten lyckats rekrytera deltagare enligt plan och om genomförandet har hållit sina tids- och budgetramar. Ett genomgående tema i projektledarnas generella beskrivning av projektens utveckling har handlat om utmaningen att hitta deltagare till projekten. Flera projekt har beskrivit hur de fick färre deltagare från AF än de väntat. Många projekt vittnar också om att de deltagare de slutligen rekryterade till projekten stod lägre från arbetsmarknaden och hade en mer komplex problembild än förväntat.

”Vi fick sänka kraven på deltagarna. Det var mycket mer psykisk ohälsa bland deltagarna. Vi fick hänvisa dem till ungdomshälsan – det var mer av den typen av samtal och stöd till individerna än vi hade räknat med”

Projektledare för regionalt projekt

Några regionala projektledare har rest en hypotes att AF medvetet har anvisat personer med särskilt komplex problematik till de regionala projekten. Av intervjuer med företrädare för AF:s projekt Ung Framtid regionalt framgår att det inte var en konsekvens av en medveten strategi. Den lokala dialogen kring anvisning syftade till att matcha deltagarnas utmaningar med projektens olika metoder och inriktningar och målgruppens karaktär är något företrädare för AF också vittnar om. Konjunkturen under projekttiden har varit stark och antalet arbetslösa ungdomar har varit färre än befarat och företrädare för AF bedömer att de regionala projektens deltagare som anvisats från AF motsvarar andra individer inskrivna på AF med motsvarande inskrivningstid, utbildningstid, ålder, etc.

Även om projekten mött utmaningar bedömer vi att de sammantaget har **genomfört sina projekt i huvudsak enligt plan** i termer av antalet deltagare och genomströmningen.

Den andra frågan rör om genomförandet skett med hög kvalitet. Frågan handlar dels om hur man hanterat utmaningar i genomförandet kopplat till den metod projekten valt, dels om vissa centrala aspekter i projektens genomförande har säkrats.

Vittnesmålen från projektledare beskriver ett framgångsrikt genomförande. Den befarade och faktiska konkurrensen om målgruppen har inte inneburit ett avgörande hinder för projektens genomförande. Istället har projektledarna kunnat redogöra för hur man under projekttiden har utvecklat och förändrat sina metoder och arbetssätt för att bättre möta de behov som de faktiska deltagarna haft.

”Vi märkte att deltagarna fick en ny profil. Vi jobbade hela tiden med att förändra och förbättra. Vi fick lägga mer tid på individuella samtal, istället för grupp. Vi försökte dra ner på antalet personer i grupperna. Vi fick även lösa frågan om väntetid, som blev en konsekvens av att det blev mer individuellt stöd.”

Regional projektledare

Vid sidan om beskriver en övervägande majoritet av projekten att hög tillgänglig kompetens, låg personalomsättning och hög grad av förankring i den egna organisationen präglade genomförandet vilket också betraktas som framgångsfaktorer i genomförandet. Vid sidan om det faktum att en stor del av projekten kan beskriva centrala beståndsdelar som också lyfts fram i aktuella forskningsstudier inom området gör att vi bedömer att Sysselsättningsinitiativet har **implementerats med hög kvalitet**.

2.2.3 Bidraget till horisontella principer

När det gäller **bidraget till Socialfondens horisontella principer** bedömer vi att Sysselsättningsinitiativet har bidragit på olika sätt. Socialfondsprogrammet har fyra horisontella principer som ska präglade programmets insatser, nämligen jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering samt ekologiskt hållbar utveckling, där den sista är frivillig. Vi bedömer sammantaget att initiativet har präglats av de tre första principerna och att det således bidragit till dessa processmål. Det bygger dels på en bedömning av deltagarnas karaktär, dels på en bedömning av projektens genomförande. Projekten har både på övergripande nivå och på projektnivå nått ut till en målgrupp som präglats av mångfald avseende könsfördelning och bakgrund (se kapitel 3.1). Projektledarna har också på olika sätt beskrivit hur de horisontella principerna genomsyrat genomförandet. Det har handlat om utbildningar och föreläsningar om intersektionalitet och jämställdhet riktade till deltagare, men också utvecklingsinsatser och utbildningar för projektets personal.

3. Sysselsättningsinitiativets effekter

I detta avsnitt beskriver vi hur deltagandet i projekt inom ramen för Sysselsättningsinitiativet påverkat deltagarna på individnivå. Inledningsvis beskriver vi hur projekten förflyttat individerna i relation till de förväntade kortsiktiga effekterna. Därefter avhandlas individernas sysselsättning efter projektets avslut. Slutligen redogör vi för deltagarnas utveckling jämfört med en kontrollgrupp bestående av individer med liknande egenskaper som deltagarna. Då insatserna inom de regionala projekten och Ung Framtid skiljer sig åt, och delvis riktar sig mot olika målgrupper, redovisar vi effekterna för respektive insats i separata kapitel.

Detta kapitel avhandlar följande frågor:

- Måluppfyllelse
 - Hur utvecklas deltagarna genom Sysselsättningsinitiativet?
 - Vilken typ av sysselsättning har deltagarna efter deltagandet?
- Effekt
 - Vilken nettoeffekt har insatserna haft för deltagarna?
 - Hur skiljer sig effekterna mellan olika målgrupper och kontexter?
 - Stöds effektanalysens resultat av den kvalitativa analysen?
 - Vilka oväntade effekter har Sysselsättningsinitiativet givit upphov till?

För ovanstående frågor gör vi följande bedömning:

Avseende **deltagarnas utveckling** finner vi att en stor andel lyckas etablera sig på arbetsmarknaden efter projektdeltagandet. Deltagarna uppvisar en positiv utvecklingskurva avseende sysselsättning och vi ser även en minskad inaktivitet bland deltagarna under projektiden.

Vad gäller **individernas** sysselsättning ser vi att individerna i stor utsträckning arbetar inom yrken med kvalifikationsgrader på motsvarande nivå som andra individer i samma regioner och åldersgrupper. Deltagare i Ung Framtid arbetar inom yrken med något högre kvalifikationsgrad jämfört med deltagare i regionala projekt.

Generellt uppvisas positiva **nettoeffekter** avseende etablering på arbetsmarknaden till följd av deltagandet i ett regionalt projekt inom Sysselsättningsinitiativet. Inkomstnivåer och sysselsättningsgrader utvecklas mer positivt för deltagare jämfört med kontrollgruppen. Utfallen skiljer sig något mellan olika **målgrupper och kontexter**, men ett sammantaget mönster är att samtliga studerade urval av individer utvecklats på ett positivt vis efter avslutat deltagande. Vi bedömer att insatserna påverkat både män och kvinnor i positiv riktning. Individer med utländsk bakgrund påverkas något mer positivt jämfört med deltagare med svensk bakgrund avseende etablering på arbetsmarknaden.

Vi finner tendenser till kortsiktiga inläsningseffekter för deltagare i regionala projekt som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen vid tidpunkt för projektstart. Dock ökar sannolikheten att inleda studier efter deltagandet.

Arbetsförmedlingen bedömer i sin preliminära utvärdering av Ung Framtid att insatserna påskyndar deltagarnas utskrivningstakt från myndigheten. Arbetsförmedlingen bedömer även att effekten är tydligast för kvinnliga deltagare.

Vi bedömer inte att insatserna inneburit ett ökat företagande bland ungdomar som varken arbetar eller studerar. Detta eftersom endast enstaka individer bland deltagarna varit aktiva som företagare efter utskrivning från projekten.

Sammantaget bedömer vi att insatserna kan motiveras utifrån ett kostnadsperspektiv, då insatserna till följd av ökat deltagande på arbetsmarknaden uppnår lönsamhet ungefär 2,5 år efter att en individ skrivits ut från ett regionalt projekt.

Den **kvalitativa analysen** ger tre huvudsakliga argument till varför det är rimligt att anta att projekten bidragit till positiva effekter på individnivå. För det första är projektens modeller valda utifrån kunskap om vad som fungerar i en given organisation. För det andra har genomförandet överlag gått enligt plan och hållit hög kvalitet. För det tredje kan projekten beskriva förväntade effekter på kort sikt för sina deltagare.

När det gäller **oväntade effekter** av sysselsättningsinitiativet är det framförallt knutet till utvecklingen på organisationsnivå. Trots att initiativet är en renodlad interventionsinsats har en övervägande majoritet av projekten i kommunal verksamhet beviljats fortsatt finansiering inom ramen för ordinarie budget efter projektets slut.

3.1 Stegflyttning för deltagare

Utifrån hur projekten i Sysselsättningsinitiativet är tänkta att fungera kan vi förvänta oss vissa kortsiktiga effekter på individnivå. Detta handlar om att matchningsbarheten ökar och/eller att deltagarna stärker vissa grundläggande kompetenser och stärkt motivation. Vägen till en övergång i arbete eller studier ser olika ut för deltagarna i de olika projekten. Detta beror både på att deltagarna har olika problematik och att projekten har arbetat på olika sätt. Vissa projekt har utgått från att rusta sina deltagare med en formell kompetens och givit fördjupat stöd i matchningsarbetet. Andra projekt har arbetat med deltagare som saknar en grundläggande kompetens och motivation att förändra sin situation. Deltagarna i dessa projekt har givits individanpassat stöd och coachning för att kunna möta grundläggande krav som förmåga att arbeta i grupp och komma i tid.

Frågan är om projekten tillsammans och enskilt bidragit till detta. För att svara på frågan har vi utgått från olika underlag. För det första har vi utgått från vittnesmål från projektledare och deltagare. För det andra har vi utgått från projektens egen uppföljning av deltagarnas utveckling i de fall de har funnit. För det tredje har vi analyserat i vilken grad deltagare som inte varit inskrivna vid AF i projektstart skrivs in vid AF under projekttiden.

Vittnesmål från projektledare för projekt som primärt syftar till att stärka deltagarnas motivation beskriver att deltagare som deltagit i projektens verksamhet också har utvecklats som en konsekvens av deltagandet. Det handlar sammantaget om att deltagarna har fått en bättre plattform att stå på för att gå vidare i jobb. Det kan handla om en bättre självbild, bättre självförtroende, ett socialt kontaktnät, tilltro till myndigheter, etc.

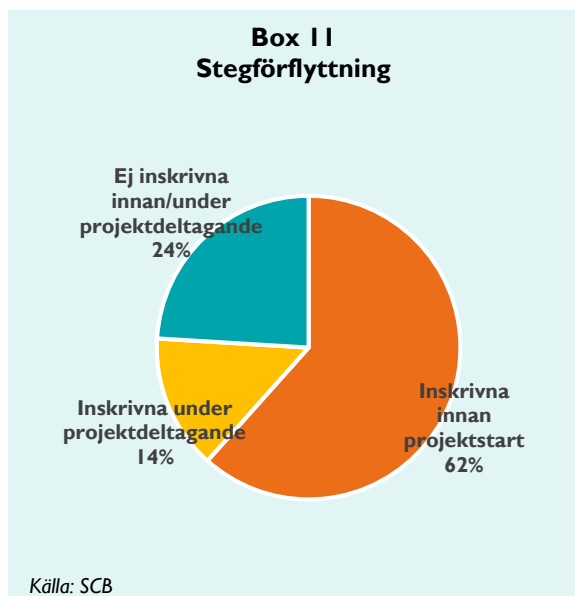
Även vittnesmål från deltagare speglar denna generella bild, även om det ska betonas att de deltagare vi har intervjuat inte speglar ett representativt urval. Deltagare beskriver en tillvaro i isolering som brutits tack vare projekt. En deltagare beskriver sin resa på följande sätt.

”Tidigare bestod mitt kontaktnät av min mamma. Projektet har förändrat jättemycket för mig. Jag behövde den här pushen att komma tillbaka till livet igen. Det har varit jätteviktigt för mig. Jag lever ett helt annat liv idag.”

Deltagare, regionalt projekt

För projekt med större fokus på att rusta individer beskriver projektledare liknande utveckling. I Ung Framtids slutrapport presenteras indikatorer för matchningsbarhet bland deltagarna som projektet följt upp via en enkät. Av enkätsvaren framgår exempelvis att 37 procent av ungdomarna, efter 2 månader i projektet, bättre förstår hur arbetsmarknaden fungerar. 35 procent har blivit tryggare med

att ringa eller prata med arbetsgivare (40 procent av männen och 29 procent av kvinnorna) och 37 procent uppger att de skriver bättre jobbansökningar.²⁶

Deltagare som inte är inskrivna hos Arbetsförmedlingen söker inte aktivt efter arbete vilket gör dem till en utsatt grupp. Genom att skrivas in hos Arbetsförmedlingen deltar man aktivt till att förbättra sin arbetsmarknadssituation. Även om det inte är ett mål för projektet kan inskrivning vid AF indikerat att man rört sig närmare mot ett arbete eftersom man då formellt står till arbetsmarknadens förfogande.

Sex av tio deltagare i regionala projekt var innan tidpunkt för projektstart redan inskrivna hos Arbetsförmedlingen. 14 procent var inte inskrivna innan projektstart men skrevs in hos Arbetsförmedlingen under perioden då projektdeltagandet pågick. Var fjärde individ var varken inskrivna hos Arbetsförmedlingen vid projektstart eller skrevs in under deltagandet.

Tabellen nedan visar att andelen deltagare som skrivits in vid AF under projekttiden varierar mellan projekten. För många projekt är det en mindre andel av deltagarna som varit inskrivna vid AF vid projektstart. Projekten varierar med avseende på hur stor andel av deltagarna som varit inskrivna vid projektstart och hur stor andel som skrivits in under projekttiden. I projektet Samlad kraft för Ånges framtid har nära 40 procent av deltagarna skrivits in vid AF någon gång under projekttiden. Samma siffra för Plattform U är 35 procent. Viktigt att notera dock är att detta i sig inte innebär en kausal effekt mellan projektdeltagande och inskrivning på AF.

²⁶ Vi utgår här från slutsatser som dras i slutrapporten för Ung Framtid

Tabell 1 - Andel deltagare som skrivs in vid AF under projekttiden

Projekt	Inskrivna under projektdeltagande	Inskrivna före projektstart	Ej inskrivna före/under
Samlad kraft för Ånges framtid	39%	30%	32%
Plattform U	35%	31%	35%
UVAS	28%	47%	25%
Reboot	26%	58%	16%
Ung i Gävleborg	22%	43%	35%
Värmlands framtid	22%	47%	32%
Ung Horisont	21%	20%	59%
SLUSS	20%	55%	25%
Närverket	19%	45%	36%
Unga till arbete	18%	52%	31%
Unga till arbete eller studier	14%	49%	37%
Lärlingsakademien SkNo 2.0	13%	47%	40%
Griffin Plugin	12%	29%	59%
Prio Landskrona	12%	84%	4%
Blekinges Unga lyfter 2.0	11%	47%	42%
TRIA	10%	36%	54%
Hassel Movement	8%	89%	3%
Boost by FC Rosengård II	7%	92%	1%
Jobbtorget 2.0	7%	92%	1%
Lobben 2	4%	95%	1%
SIA ESF	4%	86%	9%
TILLIT	0%	100%	0%

Sammantaget bedömer vi att det finns tecken på att deltagare under projekttiden förflyttat sig närmare arbetsmarknaden och en övergång i arbete eller studier. Projektledarna beskriver en utveckling som ligger i linje med vad vi kan förvänta oss givet projektens samlade förändringsteori, dvs att de som en konsekvens av deltagandet förvärvar grundläggande kompetenser och i aktuella fall formella kompetenser. Deltagare vittnar om samma typ av utveckling. Vi kan också se att en relativt stor deltagargrupp som inte vid projektstart var inskriven vid AF skrivs in under projekttiden.

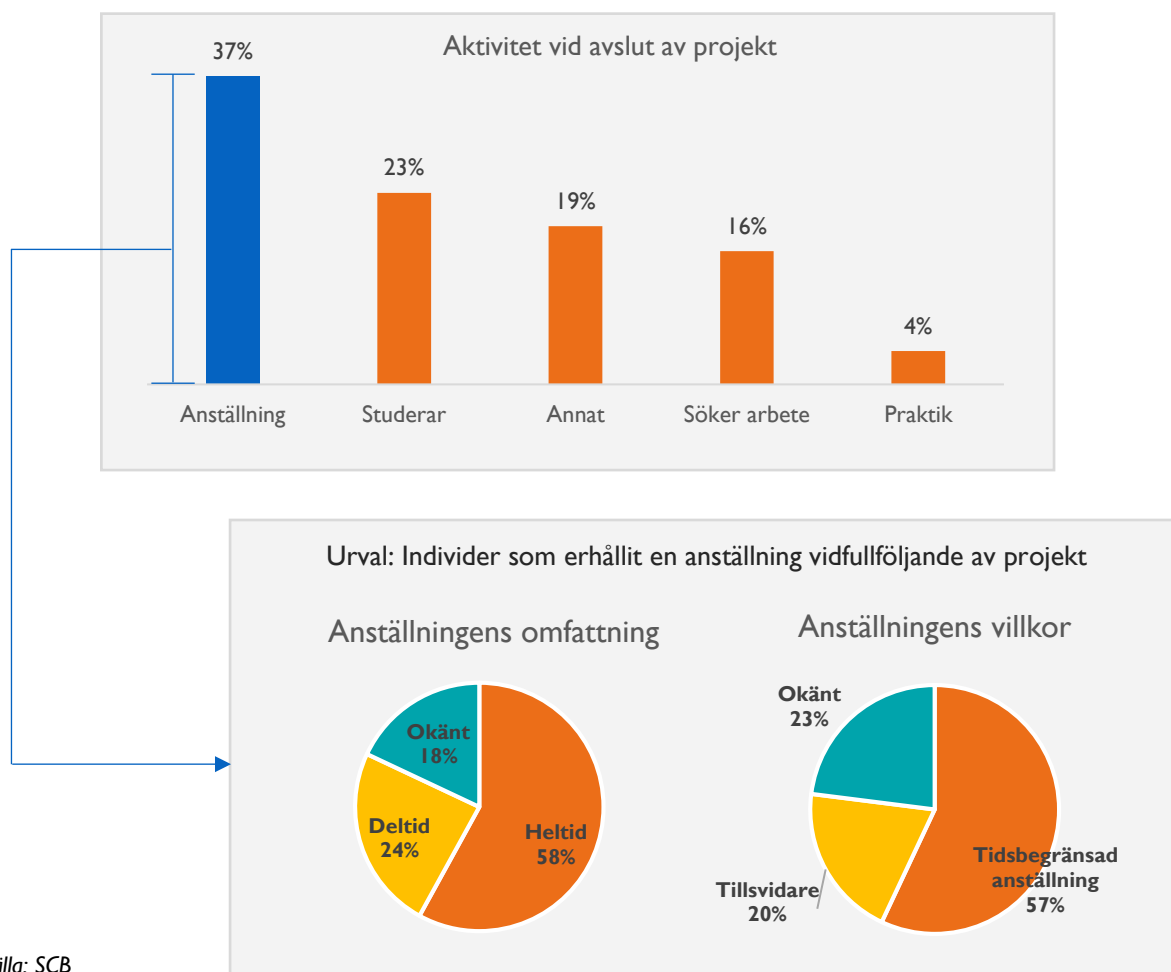
3.2 Utveckling för deltagare i regionala projekt

I detta avsnitt beskriver vi hur deltagarna i regionala projekt inom Sysselsättningsinitiativet utvecklas under och efter sitt projektavslut. Vi fokuserar på deltagarnas utveckling avseende etablering på arbetsmarknaden samt i studier. Inledningsvis beskriver vi individernas sysselsättningsstatus direkt efter projektdeltagandet. Att individerna får ett arbete eller börjar studera efter deltagandet innebär dock inte att detta sker *på grund av* deltagandet. De effekter deltagandet gett upphov till diskuteras i nästföljande avsnitt.

3.2.1 Vad sker efter projektavslut?

Deltagarna kan lämna projekten inom Sysselsättningsinitiativet av olika anledningar. Vissa utskrivningar beror på att individer hittar ett arbete eller börjar studera, medan andra lämnar projektet utan att etablera sig varken på arbetsmarknaden eller i studier. Figur 7 nedan beskriver anledningarna till att individer lämnar projektdeltagandet.²⁷ Dataunderlaget består av information som rapporteras in på individnivå av projektledare för respektive projekt.

Figur 7 – Av vilka anledningar lämnar deltagare regionala projekt?

Källa: SCB

Nästan fyra av tio deltagare har ett arbete vid deltagandets avslut vilket gör det till den vanligaste avslutsstatusen. En knapp fjärdedel av individerna studerar vid tidpunkt för avslut av projektet och 16 procent söker ett arbete. Fyra procent inleder en praktik.

För de individer som vid avslut för projektdeltagandet inleder en anställning uppgår denna anställnings omfattning till heltid för drygt sex av tio individer, medan en fjärdedel erhåller en deltidstjänst. Sex av tio har en tidsbegränsad anställning och en femtedel av individerna får en fast/tillsviare tjänst. För knappt en femtedel av deltagarna med anställning är dock anställningsomfattningen och anställningsvillkoren okända.

²⁷ Observera att de utfall som presenteras i Figur 7 nedan baseras på uppgifter som registreras av ansvariga vid respektive projekt. Dessa uppgifter kan skilja sig från registerdatauppgifter som används i de kontrafaktiska estimeringarna i avsnitt 3.2.2.

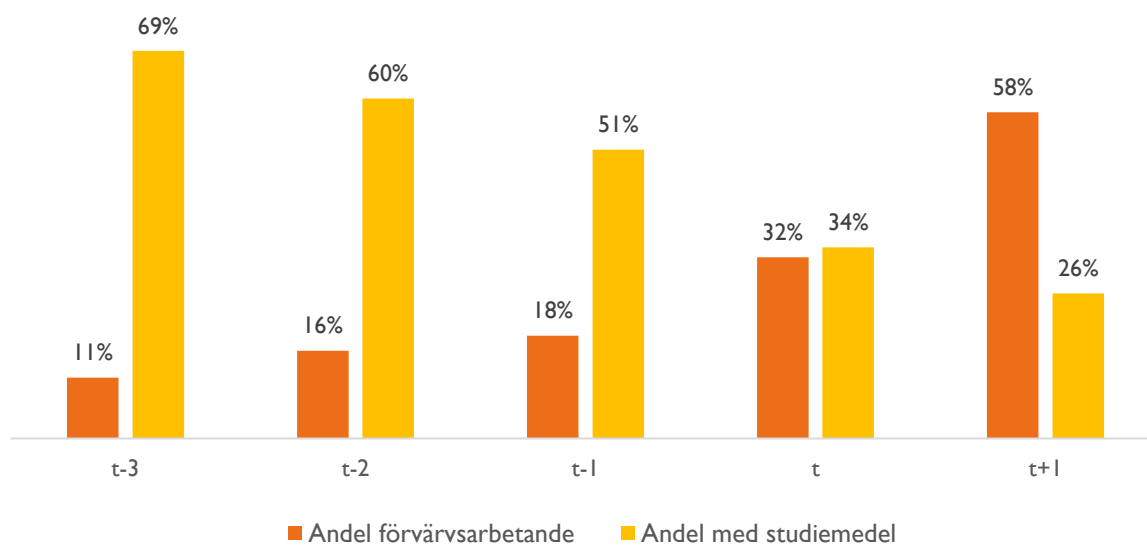
Naturlig övergång från studier till arbete

Som nämnts ovan bör det faktum att individerna får ett arbete eller börjar studera efter projektavslut i sig inte tolkas som att deltagandet påverkat individerna i positiv riktning. Individer kan börja arbeta eller inleda studier även utan ett projektdeltagande. Figur 8 beskriver andelen deltagare med avslutsår 2015²⁸ som förvärvsarbetar samt erhåller studiemedel eller studiebidrag tre år innan deltagande fram till året efter deltagandet.²⁹ I figuren motsvarar t året då individen avslutar projektdeltagandet.

Vi ser ett tydligt mönster där förvärvsgraden ökar medan andelen individer som uppstår studiemedel minskar över tid – ett tecken på en naturlig ökning av individernas etablering på arbetsmarknaden. Andelen individer som erhåller studiemedel minskar med ungefär samma takt samtliga år, medan ett tydligt trendbrott kan observeras för andelen förvärvsarbetande från året innan till året efter utskrivningsåret. Under denna period ökar andelen förvärvsarbetande från 18 till 58 procent.

Utvecklingen kan i viss utsträckning förklaras av åldersfaktorer, där unga individer avslutat sina gymnasiestudier (eller motsvarande kompletterande utbildningar) för att etablera sig på arbetsmarknaden. Dessutom kan utvecklingen även påverkas av konjunkturella faktorer, då det är rimligt att förvänta sig att färre studerar och fler arbetar till följd av en konjunkturförbättring. Notera därför att den ökade andelen förvärvsarbetande har en naturlig förklaring och inte enbart kan härledas till projektdeltagandet.

Figur 8 - Andel förvärvsarbetande samt andel som erhåller studiemedel

Källa: SCB

Not: Individer som avslutat 2015. Statistiken avser således åren 2012–2016.

²⁸ I sammanställningen inkluderas endast individer som avslutat deltagandet 2015 då registerdata vid tidpunkt för sammanställning av denna rapport sträcker sig fram till 2016.

²⁹ Studiemedel kan erhållas vid studier vid universitet eller högskola medan studiebidrag avser bidrag för studier på gymnasial nivå från 16 års ålder.

Hälften av deltagarna får ett yrke inom service, omsorg eller försäljning

I figuren nedan beskrivs vilka yrkesområden deltagarna arbetar inom efter deltagandet i jämförelse med genomsnittet för samtliga ungdomar bosatta i Sydsverige, Norra Mellansverige eller Mellersta Norrland. Sammanställningen avser yrkesstatus 2016 för individer som avslutat deltagandet i ett regionalt projekt under 2015. Ungefär hälften av deltagarna arbetar i ett yrke inom service, omsorg eller försäljning. Sju procent arbetar inom yrken med krav på någon form av högskolekompetens eller motsvarande. Sammantaget arbetar ungefär var fjärde individ inom ett yrke med någon form av utbildningskrav (yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion eller någon form av högskolekompetens).³⁰ I jämförelse med andra individer i samma åldersgrupp som deltagarna är deltagarna något överrepresenterade i service-, omsorgs- samt försäljningsyrken, samtidigt som individerna är något underrepresenterade i yrken inom byggverksamhet och tillverkning, samt yrken med krav på fördjupad högskolekompetens.

Vi har även studerat lönenivåerna för deltagarindivider jämfört med genomsnittliga lönenivåer för individer i samma regioner, åldersgrupper och yrkeskategorier. Lönenivåerna skiljer sig dock inte nämnvärt mellan de olika populationerna.

Figur 9 - Fördelning av yrkeskategorier ett år efter avslutat deltagande

Källa: SCB

Not: Sammanställningen avser status för yrkesverksamma individer 2016 för deltagare med avslutsår 2015.

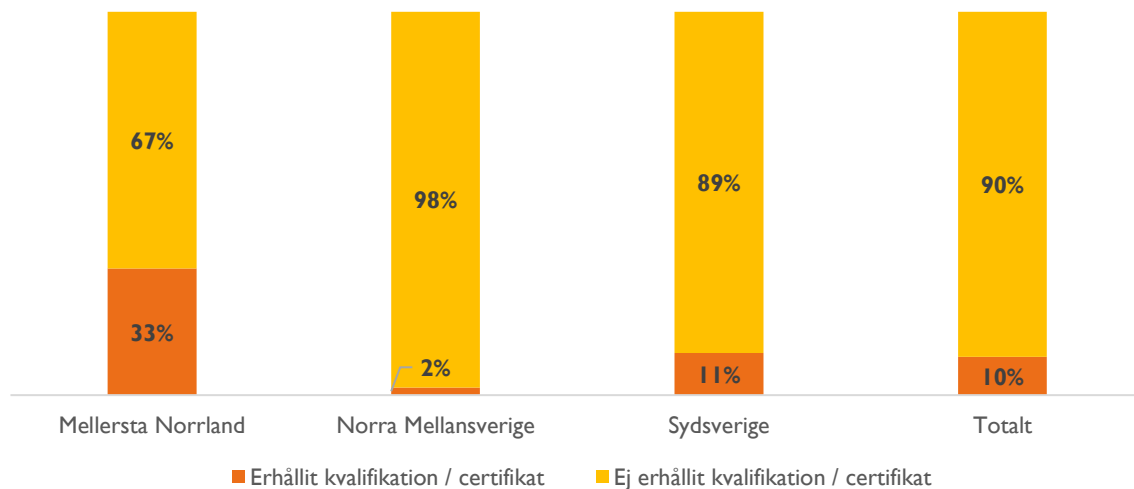
³⁰ Notera dock att det faktum att en individ arbetar inom ett yrke med krav på exempelvis högskoleutbildning inte i sig betyder att individen faktiskt har en sådan utbildning.

Var tionde individ har erhållit en kvalifikation vid projektavslut

Deltagarna har inom ramen för projektet i vissa fall haft möjlighet att erhålla vissa certifikat eller kvalifikationer inom ramen för projektet knutet till exempelvis utbildningar. Sammantaget har var tionde deltagare vid projektet slut erhållit någon form av kvalifikation/certifiering eller motsvarande inom ramen för sitt projektdeltagande.

Noterbart är dock en tydlig regional variation. I Mellersta Norrland har var tredje deltagare erhållit en kvalifikation. Motsvarande andel i Norra Mellansverige är två procent. I Sydsverige har ungefär var tionde deltagare erhållit ett certifikat eller kvalifikation.

Figur 10 – Andel deltagare som erhållit kvalifikation / certifikat

Källa: SCB

3.2.2 Vilka effekter ger deltagandet i regionala projekt upphov till?

I detta avsnitt beskriver vi hur deltagandet i Sysselsättningsinitiativet påverkar individernas etablering på arbetsmarknaden samt i studier. Effekterna estimeras genom att jämföra deltagarna med en kontrollgrupp bestående av individer med liknande egenskaper. För att hitta en kontrollgrupp bestående av "tvillingindivider" tar vi hänsyn till faktorer såsom kön, utbildningsnivå, härkomst samt tidigare etablering på arbetsmarknaden. Vi följer upp deltagar- och kontrollgrupp över tid och identifierar vilka skillnader som uppstår mellan grupperna. De statistiskt signifikanta skillnader som uppstår mellan grupperna härleder vi sedan till projektdeltagandet.

För att resultaten inte ska snedvridas begränsar vi urvalet till individer som endast deltagit i projekt på regional nivå inom Sysselsättningsinitiativet. Individer som deltagit i Ung Framtid i samband med deltagandet i ett regionalt projekt har exkluderats från urvalet för att undvika så kallad "kontaminering", där behandlingsgruppen deltagit i flera olika insatser samtidigt och därmed riskerar snedvridning av resultaten.³¹ Gruppen som deltagit i både regionala projekt och Ung Framtid uppgår till 974 individer.³² Vi begränsar även urvalet till individer över 18 år för analyserna avseende etablering på arbetsmarknaden och studier.

³¹ Notera ingen begränsning gjorts för huruvida individerna efter projektdeltagandet blir inskriven i Ung Framtid.

³² Detta innefattar deltagare under perioden 2014-maj 2018. Estimeringar med samtliga deltagare återfinns i Bilaga 3 (Tabell 27)

Inga deltagare som kunde matchas mot en tvillingindivid är egenföretagare.³³ Om man ser till samtliga deltagare med avslutsår 2015 har deltagargruppen gått från en (1) egenföretagare året innan programavslut till två (2) egenföretagare ett år efter avslutat deltagande. Vi bedömer således att det inte är relevant att genomföra ekonometriska estimeringar av deltagarnas utveckling avseende företagande.

Individernas avslutsår påverkar förutsättningarna att följa dem över tid och därmed identifiera kausala effekter av projektdeltagandet. Ju längre tillbaka i tiden en individ avslutat sitt deltagande desto längre period kan vi följa individens utveckling. För att beskriva deltagarnas utveckling så utförligt som möjligt har vi därför genomfört olika analyser som baseras på olika typer av datakällor. Inledningsvis beskriver vi effekter i termer av etablering på arbetsmarknaden samt i studier ett år efter avslutat deltagande. Dataunderlaget som ligger till grund för denna analys baseras på registerdatabaser såsom LISA. Fördelen med denna typ av dataunderlag är att utvecklingen för deltagare (samt kontrollindivider) kan beskrivas på en relativt detaljerad nivå. Dock är denna data behäftad med eftersläpning i tid, varför endast individer med utskrivningsdatum 2015 motsvarande sex procent av samtliga deltagare fram till maj 2018 ingår i dessa estimeringar.

Därefter kompletterar vi analysen med beskrivning av effekter för en bredare deltagargrupp, där vi avgränsar oss till att studera inkomsteffekter ett samt två år efter deltagandet. Dataunderlaget består av kontrolluppgifter (inkomstuppgifter) som sträcker sig fram till 2017. Detta innebär att denna analys innefattar deltagare som skrivits ut senast 2016 motsvarande en tredjedel av samtliga deltagare i regionala projekt fram till maj 2018.

Avslutningsvis redogör vi för hur deltagare som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen utvecklats i jämförelse med myndighetens ordinarie verksamhet. Detta dataunderlag innefattar en relativt stor andel individer – ungefär två tredjedelar av samtliga deltagare – men det bör noteras att dessa individer har egenskaper som skiljer dem från deltagare som inte är inskrivna hos myndigheten. De utfall som studeras avgränsas även till avaktualiseringsorsaker samt inskrivningstid hos Arbetsförmedlingen.

För utförlig metodbeskrivning, samt fördjupad diskussion kring generaliserbarheten i de olika analyserna, se Bilaga 2 – Metodbeskrivning.

Utfall ett år efter projektdeltagande

I Tabell 2 beskrivs hur deltagare med avslutsår 2015 utvecklas jämfört med kontrollgruppen fram till 2016.³⁴ Vi beskriver utfall avseende etablering på arbetsmarknaden samt i studier. Avseende etablering på arbetsmarknaden studerar vi huruvida deltagare befinner sig i arbetslöshet eller i arbetsmarknadsåtgärd. Vi identifierar även huruvida deltagandet leder till högre sysselsättningsgrad. Avseende etablering i studier identifierar vi huruvida deltagare i högre utsträckning erhåller studiemedel (som en proxy för om individerna befinner sig i studier) samt individernas utbildningsnivå.

Noterbart är att den begränsade tillgången av deltagare med avslutsår 2015 (jmf Box 1) innebär en underrepresentation av deltagare för vissa projekt som inleddes vid senare tidpunkt. Begränsningen innebär även låg representation från deltagare från Mellersta Norrland. Vidare har över hälften av deltagare från Sydsverige deltagit i projektet Boost by FC Rosengård. Tolkningen av resultaten i tabellen nedan bör således göras med dessa begränsningar i åtanke. Se metodbeskrivningen i Bilaga 2 för vidare diskussion kring dessa aspekter.

³³ Egenföretagare definieras som aktiv/passiv egenföretagare, renodlat företagare i eget AB, renodlad egenföretagare och kombination egen företagare och företagare i eget AB.

³⁴ Underlaget för denna analys baseras på registerdata som vid tidpunkt för genomförande av denna analys sträcker sig fram till 2016.

I våra estimeringar finner vi en positiv effekt för deltagarna avseende etablering på arbetsmarknaden. Andelen förvärvsarbetsande i ett år efter projektavslut är sex procentenheter högre bland deltagarna jämfört med kontrollgruppen. Effekten är dubbelt så stor för män som för kvinnor. Dock är effekten statistiskt signifikant endast för män. Notera dock att detta inte innebär att effekter inte uppstår även för kvinnor. Antalet observationer i regressionsmodellerna som baseras på kvinnliga deltagare är ungefär hälften så många som motsvarande regressioner med manliga deltagare vilket påverkar förutsättningarna att identifiera effekter.

Vi finner även en tydlig skillnad i utveckling mellan individer med svensk och utländsk bakgrund. För individer med utländsk bakgrund ökar sysselsättningen med 13 procentenheter för projektdeltagarna jämfört med kontrollgruppen. Inga statistiskt signifikanta effekter avseende sysselsättningsgrad uppstår för deltagare med svensk bakgrund.

Noterbart är även att andelen deltagare med svensk bakgrund som deltar i arbetsmarknadsåtgärder är tio procentenheter högre ett år efter deltagande medan vi inte finner motsvarande effekt för deltagare med utländsk bakgrund. Vi finner dock ingen skillnad i sannolikhet att befinna sig i arbetslöshet året efter projektdeltagandet.

Avseende studiedeltagande, mätt utifrån andelen individer som erhåller studiemedel, finner vi inga statistiskt signifikanta effekter. Vi finner inte heller effekter avseende individernas utbildningsnivåer.

Tabell 2 – Individer som avslutat deltagandet 2015 (utfall 2016)

Typ av variabel	Utfall	Urval				
		Samtliga (Över 18)	Man	Kvinna	Utländsk Bakgrund	Svensk Bakgrund
Etablering på arbetsmarknaden	Andel förvärvsarbetsande	0.06** (0.03)	0.08** (0.04)	0.04 (0.05)	0.13** (0.05)	0.03 (0.04)
	Arbetslöshet	-0.02 (0.01)	-0.02 (0.02)	-0.01 (0.02)	-0.03 (0.03)	-0.01 (0.01)
	Arbetsmarknadsåtgärd	0.08*** (0.03)	0.07* (0.03)	0.09** (0.04)	0.04 (0.05)	0.10*** (0.03)
Etablering i studier	Andel med studiemedel	-0.02 (0.03)	-0.05 (0.03)	0.03 (0.03)	-0.00 (0.05)	-0.03 (0.03)
	Andel med gymnasial utbildning	0.02 (0.03)	0.05 (0.04)	-0.04 (0.05)	0.04 (0.06)	0.01 (0.04)
Observationer		11 672	7 731	3 941	1 270	10 402
Antal deltagarindivider		373	248	125	134	239

Not: Robusta standardfel, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$ och * $p < 0.1$.

Utveckling för deltagarnas inkomster

I Tabell 3 beskrivs effekter för inkomstnivåer samt andelen individer med registrerade inkomster ett respektive två år efter projektavslut. Estimeringarna baseras på kontrolluppgifter avseende inkomster vilket innebär att vi vid tidpunkt för sammanställning av denna rapport kan följa individernas utveckling fram till 2017. Vi följer således upp utvecklingen för individer som avslutat deltagandet 2015 samt 2016.

Ett år efter deltagande uppstår inga effekter för inkomstnivåerna för det samlade urvalet av deltagare (se övre delen av tabellen). Bryter vi ned utvecklingen på kön uppenbaras dock en effekt för kvinnliga deltagare, där årsinkomsten är drygt 8 000 kronor högre bland deltagare än kvinnor i kontrollgruppen. Vi finner även att effekten för andel individer med registrerad inkomst är statistiskt signifikant både i mätt utifrån hela populationen och inom samtliga urval. Andelen individer med registrerad inkomst är fyra procentenheter högre bland deltagargruppen jämfört med kontrollindividerna. Effekten är ungefär lika stor för män som för kvinnor. Noterbart är att effekten avseende denna sannolikhet att erhålla en inkomst ett år efter deltagande är dubbelt så stor bland individer med utländsk bakgrund jämfört med individer med svensk bakgrund.

Tabell 3 – Inkomst ett samt två år efter deltagande

Uppföljnings-period	Parameter	Urval				
		Samtliga (över 18)	Män	Kvinnor	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund
Ett år efter projektavslut	Inkomstnivå (tkr)	2.68 (2.63)	-0.91 (3.56)	8.32** (3.77)	6.42 (4.75)	0.56 (3.15)
	Andel med inkomst	0.04*** (0.01)	0.04*** (0.01)	0.05*** (0.02)	0.06*** (0.02)	0.03** (0.01)
	Observationer	68 450	42 921	25 529	12 209	56 218
	Antal deltagar-individer	2 041	1 238	803	728	1 313
Två år efter projektavslut	Inkomstnivå (tkr)	17.08** (6.58)	23.33*** (8.64)	1.59 (9.17)	15.33 (10.99)	18.93** (8.24)
	Andel med inkomst	0.05** (0.02)	0.07*** (0.02)	0.00 (0.04)	0.06* (0.04)	0.04 (0.03)
	Observationer	41 004	25 454	15 550	6 756	34 237
	Antal deltagar-individer	423	272	152	161	199

Not: Robusta standardfel, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$ och * $p < 0.1$. Inkomstuppgifter baserade på kontrolluppgifter från Skatteverket. Estimeringar ett år efter projektavslut innefattar individer som avslutat projektdeltagandet 2015 eller 2016. Estimeringarna två år efter projektavslut innefattar individer som avslutat projektdeltagandet 2015.

Två år efter projektdeltagandet (se nedre delen av Tabell 3) finner vi positiva effekter både för inkomstnivåer och andelen individer med registrerad inkomst under året.³⁵ De positiva effekterna drivs i stor utsträckning av manliga deltagare. För denna grupp är årsinkomsten ungefär 23 000 kronor högre än kontrollgruppen och andelen med inkomst är sju procentenheter högre. För kvinnliga deltagare är effekten, till skillnad från ett år efter deltagandet, inte statistiskt signifikant. För individer med svensk bakgrund uppstår positiva effekter för inkomstnivåer – dock inte för andelen individer med inkomst.

Vi finner således en viss skillnad i effekt inom olika målgrupper och tidpunkter efter deltagande. Mest utmärkande är kanske utvecklingen för män och kvinnor, där kvinnor uppvisar högre lönenivåer ett år efter deltagande medan män uppvisar motsvarande utveckling två år efter deltagande. Sammantaget är dock bilden att samtliga studerade målgrupper utvecklats positivt.

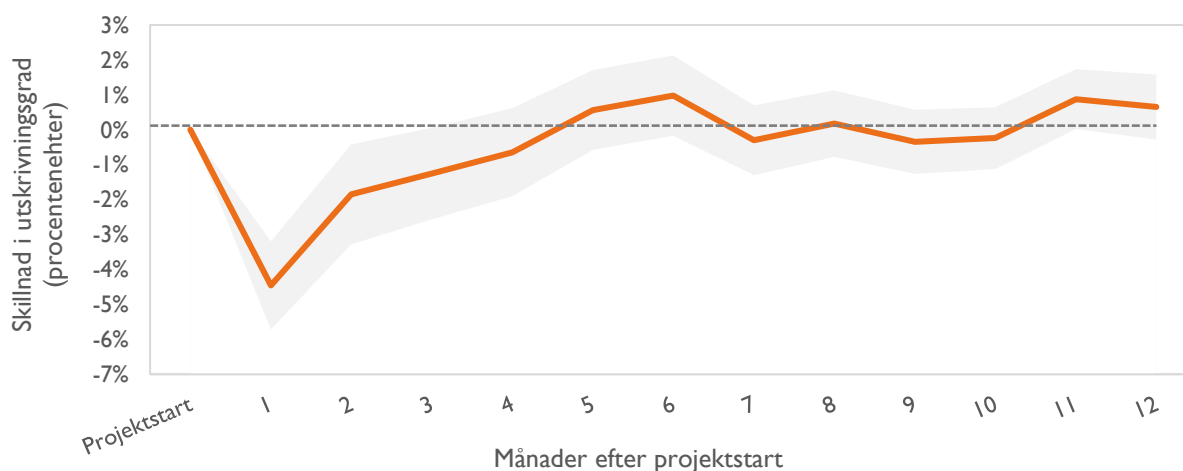
Hur utvecklas deltagare jämfört med andra individer inskrivna hos AF?

I detta avsnitt beskriver vi utvecklingen för deltagare som vid tidpunkt för projektstart är inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Utvecklingen sätts i relation till en kontrollgrupp bestående av liknande individer som är inskrivna hos myndigheten vid samma tidpunkt. Notera att vi i detta avsnitt således avgränsar analysen till deltagare som vid projektstart varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Deltagare som inte varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen vid projektets start ingår således inte i denna analys. Då vi jämför deltagarna med andra individer som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen ska utfallen därför betraktas som jämförelser med Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet.

Vi sätter utvecklingen för deltagarindividerna i relation till kontrollindivider som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen lika länge (räknat i månader) samt tillhör samma sökandekategori vid tidpunkt för deltagarnas projektstart. Vi kontrollerar även för ålder, kön, hushållets inkomstnivå justerat för försörjningsbörda, utbildningsnivå, härkomst (svensk/utländsk bakgrund) samt region. Vi jämför sedan utvecklingen för deltagare och kontrollindivider från tidpunkt för projektstart.³⁶

Vi finner vissa tecken på inlåsningseffekter till följd av projektdeltagandet. I Figur 11 nedan visas utveckling för sannolikhet att bli utskriven från AF månadsvis efter tidpunkt för projektstart. Linjen beskriver skillnaden i sannolikhet till utskrivning från Arbetsförmedlingen mellan deltagar- och kontrollgrupp respektive månad efter projektstart.³⁷

Figur 11 – Skillnad i andel utskrivna från AF

Not: Robusta standardfel. Konfidensintervall på 95-procentig signifikansnivå.

³⁵ Notera att uppföljningen av deltagarna urvalet för denna analys innefattar individer som avslutat av sitt deltagande år 2015.

³⁶ För utförlig metodbeskrivning, se Bilaga 2.

³⁷ Estimeringarna beskriver således flödet ut från Arbetsförmedlingen och inte stocken av arbetslösa inom respektive population.

Under de två inledande månaderna finner vi statistiskt säkerställda skillnader mellan grupperna, där sannolikheten för utskrivning - flödet ut från Arbetsförmedlingen - är lägre bland deltagare inom Sysselsättningsinitiativet jämfört med kontrollgruppen. Tre månader efter projektstart är skillnaden statistiskt signifikant på 10-procentig signifikansnivå. Därefter finner vi inga statistiskt signifikanta skillnader mellan deltagar- och kontrollgrupp. Således är flödet ut från Arbetsförmedlingen lika stort i både grupperna på något längre sikt.

Utskrivning från Arbetsförmedlingen kan dock ske av olika anledningar. En anledning kan vara att en individ funnit ett arbete, men man skrivs även ut om man som individ väljer att sluta söka efter ett arbete och därmed inte längre ingår i arbetskraften. Att enbart följa upp utskrivningar från Arbetsförmedlingen riskerar därför att ge en skev bild av utvecklingen för deltagarindividerna. För att fördjupa bilden av varför deltagare skrivs ut från Arbetsförmedlingen studerar vi därför även individernas avaktualiseringsorsaker. Dessa avaktualiseringsorsaker beskriver av vilken anledning en individ blir utskriven från Arbetsförmedlingen. Som arbetssökande kan man vara fortsatt inskriven hos Arbetsförmedlingen även om man finner ett arbete – exempelvis om man får en timanställning eller deltidsanställning och erhåller arbetslöshetsersättning för den tid man inte arbetar. Vi kompletterar även denna uppföljning med förändring av sökandekategori samt genomsnittlig tid till utskrivning i månader. Sammantaget följer vi upp fem olika parametrar som på olika vis beskriver på vilket sätt individerna lämnar Arbetsförmedlingen:

1. Sannolikhet för utskrivning från Arbetsförmedlingen inom ett år från projektstart (samtliga orsaker till utskrivning)
2. Sannolikhet för utskrivning från Arbetsförmedlingen inom ett år från projektstart med en avaktualiseringsorsak som innebär arbete
3. Sannolikhet för utskrivning från Arbetsförmedlingen inom ett år från projektstart med en avaktualiseringsorsak som innebär arbete *alternativt* förändring till en sökandekategori som innebär arbete³⁸
4. Sannolikhet för utskrivning från Arbetsförmedlingen inom ett år från projektstart med en avaktualiseringsorsak som innebär studier³⁹
5. Genomsnittlig tid till utskrivning i månader

Utfallen avseende de fem parametrarna, samt separata estimeringar per kön och svensk eller utländsk bakgrund, framgår i Tabell 4 nedan. Andelen individer utskrivna från Arbetsförmedlingen inom ett år (oavsett orsak) är sex procentenheter lägre bland deltagare i ett projekt inom Sysselsättningsinitiativet jämfört med kontrollgruppen, vilket är i linje med resultaten i Figur 11 ovan. Vi ser även en skillnad mellan män och kvinnor – för män är andelen utskrivna fem procentenheter lägre jämfört med andra manliga individer i kontrollgruppen, medan motsvarande skillnad bland kvinnliga deltagare är åtta procent. Kvinnliga deltagare utvecklas således mer negativt än manliga sådana. Skillnaden är dock relativt liten mellan deltagare med svensk och utländsk bakgrund. Statistisk signifikans uppnås endast för individer med svensk bakgrund, men detta kan bero på att antalet observationer är högre jämfört med populationen med individer med utländsk bakgrund.

Om vi avgränsar utfallet till avaktualiseringsorsak som *innebär arbete* minskar skillnaden i utfall mellan män och kvinnor. Eftersom det även är möjligt att erhålla ett arbete med stanna kvar som inskriven hos Arbetsförmedlingen har vi även studerat sannolikheten att antingen bli utskriven med en avaktualiseringskod som innebär arbete *eller* byta till sökandekategori som innebär arbete (såsom om man exempelvis får en deltidstjänst). Dessa estimat skiljer sig dock inte nämnvärt från ovanstående analys.

³⁸ Sökandekategori 21, 22, 31, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 49, 77, 78.

³⁹ Annan utbildning än arbetsmarknadsutbildning.

Deltagargruppen uppvisar dock större sannolikhet att bli utskriven med en avaktualiseringsorsak som innebär studier. Skillnaden mellan deltagar- och kontrollgrupp är ungefär tre procentenheter. Dock drivs denna positiva utveckling av män – för kvinnor uppnås ingen skillnad mellan deltagar- och kontrollgrupp. Vi ser även att utvecklingen avseende studiedeltagande är mer positiv bland individer med svensk bakgrund jämfört med individer med svensk bakgrund.

Avslutningsvis har vi studerat genomsnittligt antal månader till utskrivning. I genomsnitt sker utskrivning en drygt månad efter kontrollgruppen. Detta gäller för både manliga och kvinnliga deltagare. Deltagare med svensk bakgrund skrivs även ut senare jämfört med kontrollgruppen.

Tabell 4 – Utfall för individer inskrivna hos AF

Variabel	Urval				
	Samtliga individer	Män	Kvinnor	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Utskrivning inom ett år	-0.06*** (0.01)	-0.05*** (0.02)	-0.08*** (0.02)	-0.07*** (0.02)	-0.06 (0.04)
Avaktualiseringsorsak som innebär arbete inom ett år	-0.07*** (0.01)	-0.07*** (0.01)	-0.06*** (0.02)	-0.08*** (0.01)	0.00 (0.03)
Avaktualiseringsorsak eller sökandekategori som innebär arbete inom ett år	-0.06*** (0.01)	-0.07*** (0.02)	-0.06** (0.02)	-0.09*** (0.02)	0.03 (0.04)
Avaktualiseringsorsak som innebär studier inom ett år	0.03*** (0.01)	0.05*** (0.01)	-0.00 (0.02)	0.05*** (0.01)	-0.04 (0.03)
Tid till utskrivning (månader)	1.30*** (0.25)	1.36*** (0.32)	1.21*** (0.40)	1.52*** (0.31)	0.37 (0.72)
Observationer	21 669	14 385	7 284	16 576	5 093
Antal deltagarindivider	2078	1 316	762	1 269	809

Not: Robusta standardfel, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$ och * $p < 0.1$.

I tabellen nedan redovisas utvecklingen för individer inom olika regioner samt inskrivningstider hos Arbetsförmedlingen. Notera att antalet individer som följts upp i Mellersta Norrland är relativt lågt. Totalt består urvalet i denna region av 326 individer, varav 79 deltagare. Vi finner dock en positiv utveckling för sannolikheten att inleda studier vid tidpunkt för utskrivning från Arbetsförmedlingen för denna grupp. I Norra Mellansverige finner vi dock att samtliga studerade utfall uppvisar statistisk signifikans. Sannolikheten för utskrivning från Arbetsförmedlingen är lägre för deltagargruppen, med undantag för utskrivning på grund av studier där vi istället ser en positiv effekt.

I syfte att studera huruvida effekter skiljer sig åt mellan individer med olika anknytning till arbetsmarknaden estimerar vi separata modeller för individer där inskrivningslängden hos Arbetsförmedlingen antingen är längre än tolv månader alternativt högst tolv månader. För individer

som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen över tolv månader finner vi ingen skillnad mellan deltagar- och kontrollgrupp. Dock finner vi en negativ utveckling för individer som varit inskrivna högst tolv månader. En tolkning av detta är att individer med kortare inskrivningstider, och som därmed står närmare arbetsmarknaden, har deltagit mer intensivt i projekten och därmed uppvisat större inläsningseffekter.

Tabell 5 – Utfall för individer inskrivna hos AF forts.

Variabel	Urval				
	Mellersta Norrland	Norra Mellansverige	Sydsverige	Inskrivningslängd över 12 månader	Inskrivningslängd högst 12 månader
Sannolikhet för utskrivning inom ett år	0.05 (0.07)	-0.22*** (0.03)	-0.04*** (0.01)	-0.03 (0.03)	-0.07*** (0.01)
Avaktualiseringsorsak som innebär arbete inom ett år	-0.01 (0.06)	-0.22*** (0.03)	-0.04*** (0.01)	-0.02 (0.02)	-0.08*** (0.01)
Avaktualiseringsorsak eller sökandekategori som innebär arbete inom ett år	-0.03 (0.07)	-0.18*** (0.03)	-0.04*** (0.01)	-0.03 (0.03)	-0.08*** (0.02)
Avaktualiseringsorsak som innebär studier inom ett år	0.09** (0.04)	0.05** (0.02)	0.02** (0.01)	0.02 (0.01)	0.03*** (0.01)
Tid till utskrivning (månader)	-1.06 (1.36)	4.65*** (0.63)	0.79** (0.28)	0.34 (0.56)	1.62*** (0.27)
Observationer	326	1 649	19 694	6 489	15 180
Antal deltagarindivider	79	314	1 685	511	1 567

Not: Robusta standardfel, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$ och * $p < 0.1$.

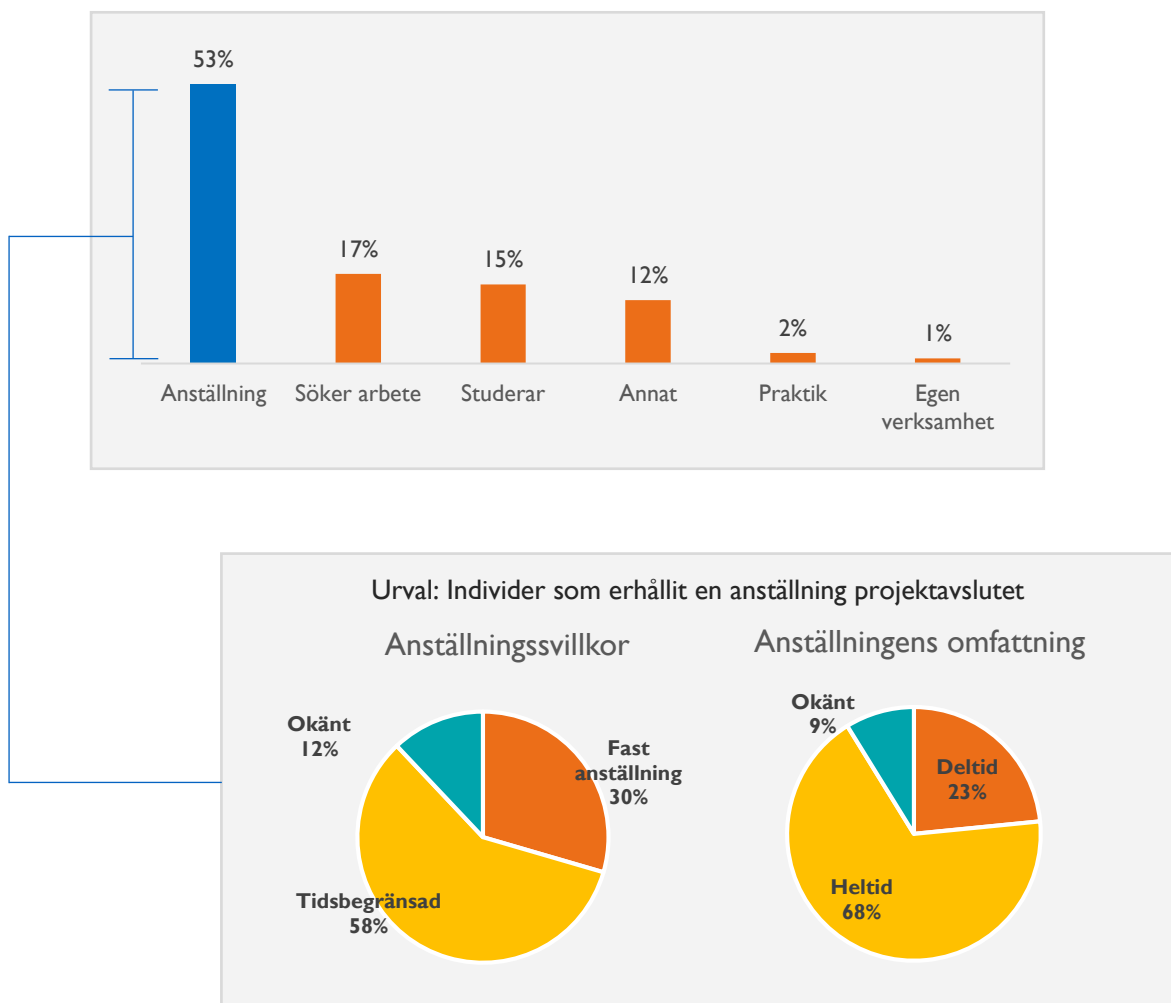
3.3 Utveckling för deltagare i Ung Framtid

I detta avsnitt beskriver vi utvecklingen för deltagare i Ung Framtid. Inledningsvis redogör vi för individernas utveckling utifrån en deskriptiv ansats. Därefter redogör vi för preliminära resultat från en pågående effektutvärdering av insatserna inom Ung Framtid som utförs av Arbetsförmedlingen.

Figur 12 visar vad som sker vid tidpunkt för deltagarnas utskrivning. En majoritet, 53 procent, har en anställning vid inskrivningsperiodens avslut.⁴⁰ Den näst vanligaste avslutsstatusen är att man söker arbete. Knappt var sjätte deltagare studerar vid deltagandets avslut, vilket är lägre än deltagare i regionala projekt. Av de som fått en anställning har majoriteten en tidsbegränsad anställning på heltid. Knappt var tredje deltagare får en fast anställning.

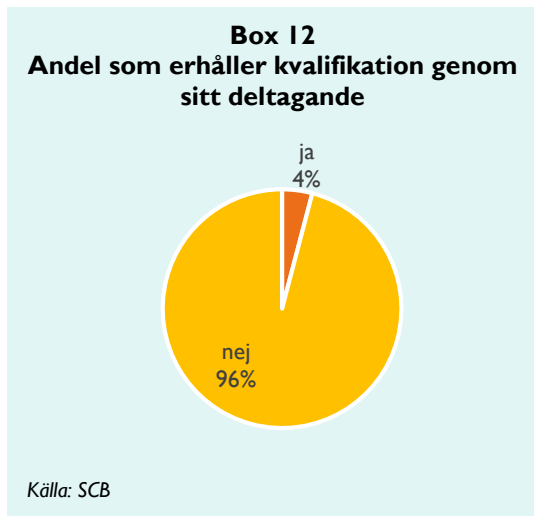
I jämförelse med de regionala projekten har en större andel deltagare i Ung Framtid anställning vid sitt deltagandeavslut, och av de som arbetar får fler heltidsarbete och fast anställning. En förklaring kan vara att deltagarna i Ung Framtid av olika orsaker står närmare arbetsmarknaden (jmf avsnitt 2.1.2).

Figur 12 – Av vilka anledningar lämnar deltagare aktiviteterna inom Ung Framtid

Källa: SCB

⁴⁰ Det innefattar deltagare som i förtid avslutade sitt deltagande p.g.a. arbete och de som hade en anställning vid projektets avslut.

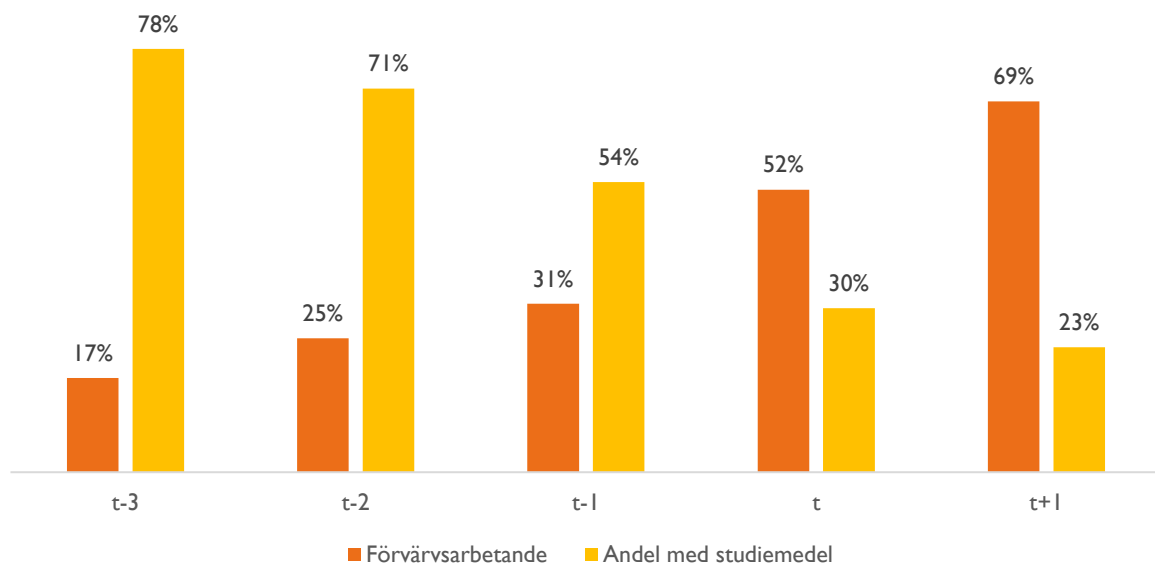

Box 12 visar att deltagare i Ung Framtid som erhåller en kvalifikation eller certifiering genom sitt deltagande. Andelen är endast fyra procent, vilket kan jämföras med tio procent för deltagare i de regionala projekten. Dock kan detta betraktas som förväntat då Ung Framtid i större utsträckning innefattar matchning mellan deltagare och arbetsgivare utifrån redan befintliga kvalifikationer och erfarenheter.

Figur 13 beskriver andelen deltagare med avslutsår 2015⁴¹ som förvärvsarbetar samt erhåller studiemedel eller studiebidrag tre år innan deltagande fram till året efter deltagandet.⁴² I figuren motsvarar *t* året då individen skrivs ut från projektet. I likhet med utvecklingen för deltagare från de regionala projekten har förvärvsgraden ökat medan andelen individer som

uppbär studiemedel minskar över tid. Störst utveckling i andelen som förvärvsarbetar och andelen med studiemedel sker mellan åren innan och året efter utskrivningsåret. Andelen individer som erhåller studiemedel minskar med 24 procentenheter och andelen som förvärvsarbetar ökar med 21 procentenheter.

Figur 13 - Andel förvärvsarbetande samt andel som erhåller studiemedel

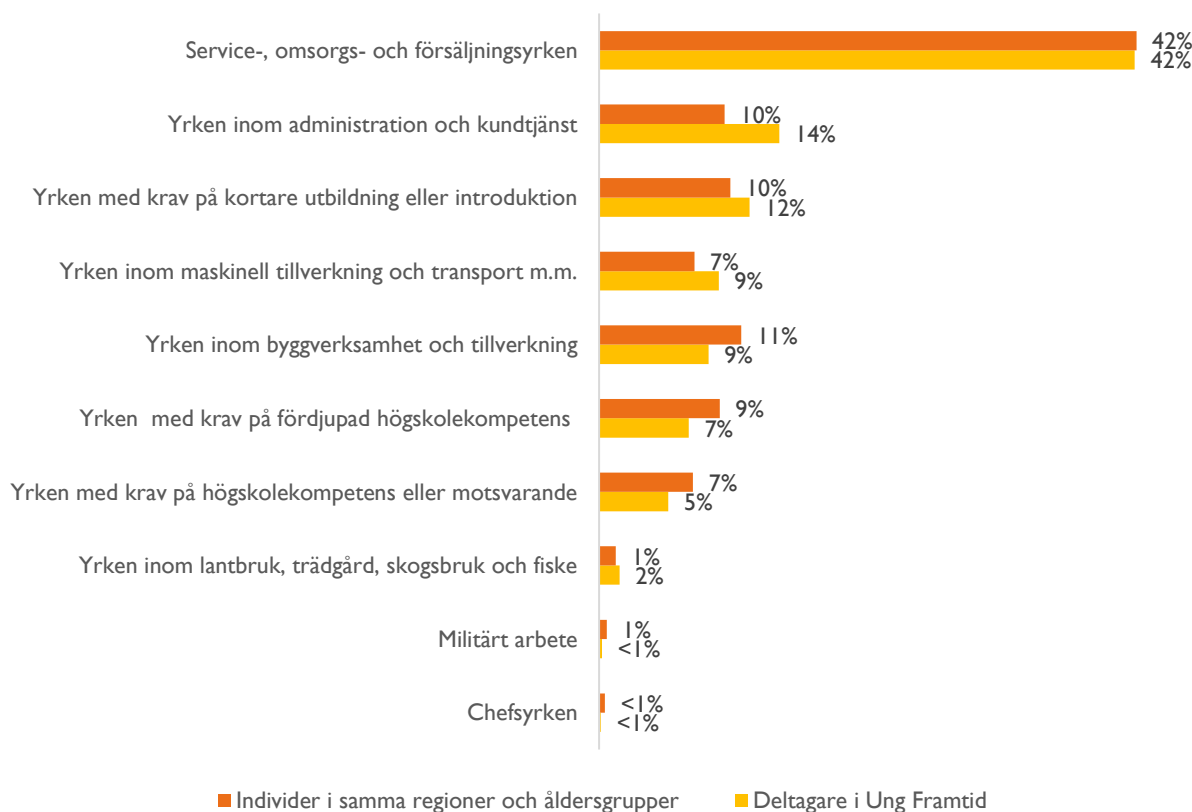
Källa: SCB

⁴¹ I sammanställningen inkluderas endast individer som avslutad deltagandet 2015 då registerdata vid tidpunkt för sammanställning av denna rapport sträcker sig fram till 2016.

⁴² Studiemedel kan erhållas vid studier vid universitet eller högskola medan studiebidrag avser bidrag för studier på gymnasial nivå från 16 års ålder.

I Figur 14 beskrivs vilka yrken deltagare inom Ung Framtid arbetar inom efter deltagandet i jämförelse med genomsnittet för samtliga ungdomar i samma ålderskategorier bosatta i Sydsverige, Norra Mellansverige eller Mellersta Norrland. Drygt fyra av tio individer arbetar inom service-, omsorgs- och försäljningsyrken. Sammantaget har ungefär var fjärde individ ett arbete med utbildningskrav (yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion eller någon form av högskolekompetens). Fördelningen av yrkeskategorier är väldigt jämförbar med genomsnittet för unga bosatta i regionen. I jämförelse med deltagare i regionala projekt arbetar något färre i service-, omsorgs- samt försäljningsyrken medan något fler arbetar i yrken inom byggverksamhet och tillverkning, samt yrken med krav på fördjupad högskolekompetens.

Figur 14 – Vilka yrken arbetar deltagare inom efter avslut?

Källa: SCB

Not: Sammanställningen avser status för yrkesverksamma individer 2016 för deltagare med avslutsår 2015.

3.3.1 Effekter för deltagare i Ung Framtid

I detta avsnitt redogör vi för estimeringar av effekter för individer som deltagit i Ung Framtid. Vi beskriver preliminära resultat från Arbetsförmedlingens pågående utvärdering av projektet Ung Framtid. Dessa preliminära resultat återfinns i en delrapport som överlämnades till ESF-rådet i oktober 2018. De slutgiltiga resultaten av utvärderingen kommer att redovisas i en rapport som Arbetsförmedlingen planerar att ge ut under våren 2019.

Två olika typer av utfall redovisas i den preliminära delrapporten: (i) antalet arbetslöshetsdagar samt (ii) månadsvis sannolikhet att lämna arbetslösheten under de kommande tolv månaderna. Antalet arbetslöshetsdagar definieras som antal dagar som en arbetssökande varit registrerad hos Arbetsförmedlingen under de första tolv månaderna från randomiseringstillfället.

Effekterna estimeras genom en randomiserad studie där inskrivna vid Arbetsförmedlingen på ett slumpmässigt vis blivit utsedda till antingen deltagare eller kontrollindivid. Metodansatsen beskrivs närmare i Bilaga 5.

Arbetsförmedlingen bedömer att insatsen inneburit färre arbetslöshetsdagar för kvinnor

Effekterna av att delta i projektet på antal dagar i arbetslöshet skattas utifrån linjära regressionsmodeller. Antalet arbetslöshetsdagar definieras som antal dagar en arbetssökande varit registrerad hos Arbetsförmedlingen under de första tolv månaderna från randomiseringstillfället. För hela den studerade populationen identifieras inga statistiskt signifikanta effekter för deltagarnas utveckling. En uppdelning av deltagare efter kön visar dock att kvinnliga arbetssökande som randomiserades till att delta i Ung Framtid på tioprocentig signifikansnivå i genomsnitt hade tio färre arbetslöshetsdagar jämfört med kontrollgruppen. Baserat på studiens randomiserade upplägg och förutsättningar bedömer Arbetsförmedlingen att detta bekräftar en effekt för kvinnliga deltagare.

Positiva effekter på kort sikt – inga skillnader på längre sikt

Avseende den månadsvisa utvecklingen för deltagarna uppstår statistiskt signifikanta, positiva effekter för sannolikheten att lämna arbetslösheten. För deltagarna var sannolikheten att lämna sin arbetslöshet drygt tre procentenheter högre dessa månader jämfört med kontrollgruppen.⁴³ På kort sikt innebär således deltagandet i Ung Framtid något högre sannolikhet att lämna arbetslösheten. På längre sikt – tre månader och framåt – identifieras dock inga statistiskt signifikanta skillnader mellan deltagar- och kontrollgrupp. Den initiala effekten av deltagandet avtar således över tid då kontrollgruppen efter den initiala skillnaden i utveckling ”kommer ikapp” deltagargruppen. Arbetsförmedlingen bedömer det som förväntat att insatserna påskyndar exit från arbetslöshet då målgruppen står relativt nära arbetsmarknaden och utvärderingen genomfördes under högkonjunktur. Myndigheten bedömer även att det är förväntat att inga skillnader uppstår mellan grupperna på längre sikt då ungdomar generellt har korta inskrivningsperioder – särskilt individer som står närmare arbetsmarknaden under goda konjunkturförhållanden.

Det bör noteras att de effekter som beskrivits är så kallade *intention-to-treat* – alltså effekter för individer som randomiserats till deltagande, oavsett om de faktiskt deltagit. Ungefär en fjärdedel av de individer som randomiserats till Ung Framtid inledde ett deltagande i insatsen. Tolkningen av resultaten bör således göras utifrån insikten att tre fjärdedelar av de individer som ingår i behandlingsgruppen inte deltagit i Ung Framtid. Arbetsförmedlingen bedömer därför att de redovisade estimeringarna beskriver en undre gräns för projektets faktiska effekter.

3.4 Insatsernas kostnadseffektivitet

För enskilda individer medför arbetslöshet och låga utbildningsnivåer både ekonomiska och sociala utmaningar. De effekter projekten inom Sysselsättningsinitiativet ger upphov till påverkar dock inte enbart deltagarna själva utan även andra delar av samhället. Produktionsbortfallet till följd av arbetslöshet och låga utbildningsnivåer utgör den största (alternativ)kostnaden då färre varor och tjänster produceras än vad som vore möjligt med högre sysselsättning och utbildningsnivåer. För den offentliga sektorn medför arbetslöshet mindre inkomster genom lägre skatteintäkter och större utgifter i form av högre arbetslöshetsersättningar, ekonomiskt bistånd och högre sjukpenningersättningar. Ett ökat deltagande på arbetsmarknaden innebär således både ökad produktion och ökade intäkter för offentlig sektor vilket kan användas för offentliga åtaganden såsom vård och omsorg.

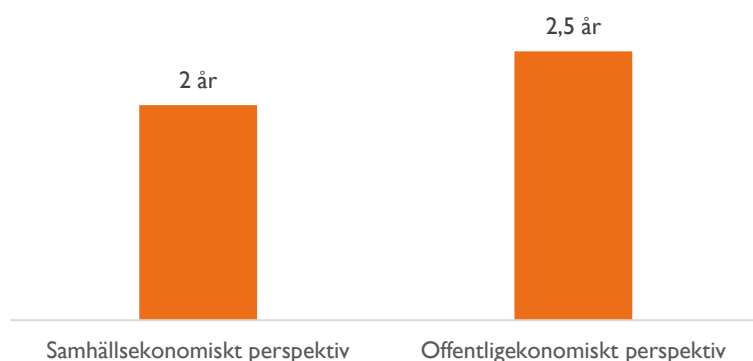
⁴³ Den estimerade effekten en samt två månader efter projektstart var ungefär lika stor både med och utan kontrollvariabler, och var signifikant på 1-procentnivån.

I figuren nedan sammanfattas hur lång tid efter deltagande i Sysselsättningsinitiativet lönsamhet uppnås ur ett samhällsekonomiskt respektive offentligeconomiskt perspektiv. Vi avgränsar dessa beräkningar till verksamheten inom de regionala projekt som genomförts inom Sysselsättningsinitiativet. Beräkningarna baseras på antagandet att deltagandet ökar sannolikheten för etablering på arbetsmarknaden med sex procentenheter (jmf Tabell 2). Kostnaderna för insatsen sätts sedan i relation till de samhällsekonomiska värden som genereras av det ökade deltagandet på arbetsmarknaden.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, där kostnaden för insatsen sätts i perspektiv till det ökade förädlingsvärdet, uppnås lönsamhet efter två år. Ur ett offentligeconomiskt perspektiv, där kostnaderna för insatserna sätts i perspektiv till ökade skatteintäkter och arbetsgivaravgifter samt minskade transfereringar till följd av ökad etablering på arbetsmarknaden, uppnås lönsamhet inom 2,5 år.⁴⁴

Dock bör dessa beräkningar betraktas som diskussionsunderlag för bedömning av insatsernas kostnadseffektivitet snarare än definitiva redogörelser för relationen mellan kostnad för insatserna och de samhällsekonomiska intäkter de inbringar. En stor anledning till detta är att vi endast följt upp kortsiktiga effekter för en delmängd av hela populationen deltagare – de långsiktiga effekterna för samtliga deltagare har vi inte haft möjlighet att belysa inom ramen för denna utvärdering. Vi har heller inte information om kostnaderna för de arbetsmarknadsinsatser som individer i kontrollgruppen tagit del av.

Figur 15 – Tid till lönsamhet ur samhällsekonomiskt samt offentligeconomiskt perspektiv

Not: Beräkningarna avser deltagare i regionala projekt.

3.5 Effekternas koppling till genomförandet av projekten

Analysen av utveckling och effekter på individnivå visar generellt positiva effekter avseende etablering på arbetsmarknaden till följd av deltagandet i ett regionalt projekt inom Sysselsättningsinitiativet.

I uppföljningen av individer som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen finner vi vissa tecken på inläsningseffekter. Utflödet från Arbetsförmedlingen är under de inledande månaderna av projektdeltagandet lägre bland deltagarindividerna än kontrollgruppen. Sannolikheten att ett år efter projektstart bli utskrivna från Arbetsförmedlingen till följd av att man funnit ett arbete är lägre bland deltagarindivider jämfört med kontrollgruppen. Dock är sannolikheten att bli utskrivna på grund av studier högre bland projektdeltagarna.

⁴⁴ Se Bilaga 4 – Kostnadseffektivitet för metodbeskrivning avseende insatsernas kostnadseffektivitet.

Dessa resultat kan vid en första anblick betraktas som något motsägelsefulla. Samtidigt som vi finner tecken på inlåsningseffekter avseende etablering på arbetsmarknaden för deltagare jämfört med andra individer inskrivna hos Arbetsförmedlingen finner vi en positiv utveckling för individernas sysselsättningsgrad samt inkomstnivåer.⁴⁵ Dessa resultat bör dock sättas i en kontext. De inlåsningseffekter som identifieras de inledande månaderna kan betraktas som en ”investering” för att höja individernas humankapital och som på längre sikt ökar deltagarnas förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Det relativt höga deltagandet i studier för deltagare är ett tecken på ett sådant mönster – högre utbildningsnivåer medför större sannolikhet för etablering på arbetsmarknaden och mer kvalificerade yrken.

Dock bör dock noteras att den kvantitativa uppföljningen av individerna baseras på ett begränsat urval av deltagare. På grund av eftersläpning i registerdata har det inte varit möjligt att följa upp samtliga deltagare i regionala projekt. Det har heller inte varit möjligt att följa deltagarna under en längre period än som mest två år efter deltagande. Tolkningen av resultaten bör således göras med dessa begränsningar i åtanke. Effekter som uppstår för individerna på längre sikt bör följas upp i framtida utvärderingar av insatserna. Trots denna osäkerhet finns det argument för att de positiva effekter vi identifierat kan relateras till projektens arbete.

För det första har det att göra med valet av metoder att göra **med valet av metoder**. Projekten har valt inriktning och modell/metod utifrån kunskap om vad som fungerar lokalt för den aktuella målgruppen och med uttalade argument till varför metoden skulle fungera i den specifika verksamheten. Projektens metoder har också på ett övergripande plan innehållit bärande element som lyfts fram som framgångsfaktorer i tidigare studier. Individanpassning, tillitsfokuserad coaching och kontinuitet i kontakt med handledare, resursbaserat bemötande etc., är aspekter som tidigare studier och forskning lyft fram som framgångsfaktorer.

För det andra har projekten överlag **genomförts enligt plan**. Projekten har visserligen gjort Anpassningar av modellerna för att passa en ny målgrupp, men vid sidan om dessa förändringar bedrivit en sammanhållen verksamhet. Projektledarna beskriver överlag fungerande verksamheter som verkat i en gynnsam organisatorisk kontext, som har bemannats med rätt kompetens på plats och tillräckligt med medel för att driva projekt i huvudsak enligt plan

För det tredje har projekten överlag har kunnat beskriva **förväntade kortsiktiga effekter** i form av aktivering av deltagare. Vi har konstaterat att den stegförflyttning av deltagare som kan förväntas av denna typ av projekt också i många fall har skett. Deltagarna har utvecklat grundläggande förmågor, stärkt sina nätverk, blivit mer matchningsbara. Många deltagare som inte varit inskrivna på AF har också skrivits in under projektiden.

Sammantaget innebär det att vi bedömer att det är rimligt att anta att de positiva effekter som projekten visar upp är en konsekvens av hur projektverksamheten bedrivits.

3.6 Övåntade effekter på organisationsnivå

Sysselsättningsinitiativet har inte haft en ambition att i sig påverka de organisationer inom vilka de genomförs. Avsikten var att medlen skulle användas enkom för att stärka möjligheten för ungdomar att nå ett arbete. Därför har betoningen för deltagande projekt legat så tung på redan testade eller bevisat effektiva insatser och metoder.

Beröringspunkterna mellan Socialfondens programområde 2 och Sysselsättningsinitiativet är många. Målet för båda handlar om att få fler människor i sysselsättning och undvika långvarig arbetslöshet. Insatserna inom programområde 2 ska skapa nya vägar in på arbetsmarknaden genom att utveckla

⁴⁵ Notera dock att de olika analyserna baseras på olika urval (samtliga deltagare samt deltagare inskrivna hos AF).

nya sätt att arbeta med integration och inkludering. Fokus ligger alltså på utveckling av metoder och strukturer, medan medlen i Sysselsättningsinitiativet är vikta för individer. Trots det visar intervjuer med projektledare i Sysselsättningsinitiativet att projekten i hög grad har satt avtryck i de organisationer de genomförts i.

3.6.1 Implementering och absorbering

I bedömning av projektens påverkan på deltagande verksamheters organisationer skiljer vi mellan implementering och absorbering. Implementering kan ses som en process där en specifik metod införlivas i en ordinarie verksamhet, där personal anställs, resurser tillskjuts och lokaler ordnas. Absorbering däremot kan ses som process där utveckling och tillämpning integreras och där personalen inom verksamheterna blir bärare av den nya kunskapen i den ordinarie verksamheten.⁴⁶

Trots det har en stor andel av de deltagande projekten påverkat de organisationer inom vilka de har genomförts. Av de 23 projekten som genomförts i satsningen beskriver samtliga att projektens resultat lever kvar i form av absorbering av projektens metod. Det handlar om att kunskap om modellen eller målgruppens förutsättningar lever vidare inom personalgruppen, som bär kunskapen vidare i nya verksamheter eller projekt.

14 projekt beskriver att modellen som projektet arbetat med har beviljats ordinarie medel. Av dessa projekt är samtliga projekt genomförda inom kommunal verksamhet. Det innebär att för 14 av de totalt 16 projekt som genomförts inom kommunal verksamhet kommer arbetet bedrivas vidare med samma metod och ofta med samma personal, samt med finansiering från ordinarie kommunal budget.

Ung Framtid lever också vidare inom ramen för AF:s verksamhet, även om det inte fattats ett formellt beslut om implementering. Det finns ett metodstöd som utgår från projektets erfarenheter. Detta metodstöd är publicerat och flera enheter som deltagit i projektet önskar bibehålla arbets sättet. Metoden har också spridits till andra enheter inom myndigheten.

3.6.2 Vad förklarar effekter på organisatorisk nivå?

Som nämnts var det inte initiativets syfte att bidra till effekter på organisatorisk nivå. Till skillnad från Socialfondens PO2, vars syfte ofta är att bidra till innovation och metodutveckling i främjande organisationer, fanns det inget mål att Sysselsättningsinitiativet skulle sätta spår i projektägarnas organisationer. Projekten skulle inte heller utvärderas med projektutvärdering. Trots det har 14 av 16 projekt i kommunal verksamhet säkrat fortsatt finansiering för samma metod inom ordinarie verksamhet.

I sysselsättningsinitiativet har det inte funnits en avsikt från ESF-rådet att projekten ska implementeras. Det innebär att metoderna implementerats i kommunal verksamhet trots att det inte funnit ett yttre tryck och stöd från finansären kring dessa frågor. Vi bedömer att det är i huvudsak tre faktorer som förklarar varför projekten har levt vidare, nämligen att:

- Metoden är känd och/eller prövad lokalt
- Projektet knyter an till befintligt uppdrag
- Metoden ligger nära den ordinarie verksamheten

Att metoden är känd och/eller prövad lokalt innebär att verksamheten har haft kännedom om metoden och dess förtjänster inför projektet startade. Metodens effektivitet har ofta varit anledningen till varför den valdes i första läget och det har funnits en uppslutning bakom metoden och valet av metod inom organisationen. Det innebär också att projektet varken har behövt bevisa

⁴⁶ SPeL, Förändring genom socialfondsprojekt, 2014

dess effektivitet eller lansera metoden inom organisationen inför en eventuell fortsättning – metodens lämplighet var ett av argumentet redan i valet av metod.

Att projektet knyter an till ett befintligt uppdrag innebär att metoden ofta är vald utifrån att stärka kommunens befintliga uppdrag. Det innebär att det redan i valet av metod har funnits en koppling till ordinarie uppdrag, där man också ofta har sett att man saknar insatser. Det innebär också att projekten inte har behövt bevisa sin relevans för den ordinarie verksamheten inför en eventuell fortsatt finansiering – metoden är vald just därför att den är relevant.

Att metoden ligger nära den ordinarie verksamheten innebär att den har tagit utgångspunkt i en ordinarie verksamhet och ett ordinarie uppdrag i verksamheten. Den har inte motiverats med hänvisning till en idé om innovation utan en idé om koppling till ordinarie utbud och ordinarie uppdrag. Det innebär att projektet inte har behövt överbrygga ett mentalt avstånd mellan projektet och ordinarie verksamhet i ett beslut om en fortsättning.

4. Slutsatser och rekommendationer

Sysselsättningsinitiativet för unga genomförs i Sverige som ett särskilt insatsområde inom det nationella Socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014-2020. Satsningen är ett medel för att realisera den europeiska ungdomsgarantin – EU:s initiativ för att hantera ungdomsarbetslösheten. SSI har tre övergripande mål:

- Ökad sysselsättning och deltagande i utbildning bland unga, särskilt bland de som löper störst risk för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem.
- Minskad inaktivitet bland arbetslösa unga kvinnor och män, framförallt de unga som är inaktiva.
- Ökat antal företag som startas av unga som varken arbetar eller studerar (ej prioritering för nationella medel).

4.1 Huvudsakliga slutsatser

Utvärderingen har fokuserat på följande övergripande frågeställningar

- Måluppfyllelse
 - Hur utvecklas deltagarna genom Sysselsättningsinitiativet?
 - Vilken typ av sysselsättning har deltagarna efter deltagandet?
 - I vilken grad har målen för Sysselsättningsinitiativet uppnåtts avseende deltagarnas karaktär och egenskaper?
 - I vilken grad bidrar Sysselsättningsinitiativet till Socialfondens horisontella principer?
- Effektivitet
 - Genomförs rätt aktiviteter i förhållande till avsedda mål?
 - Vilar SSI på en relevant behovsanalys?
 - Implementeras SSI enligt plan och med hög kvalitet?
- Effekt
 - Vilken nettoeffekt har insatserna haft för deltagarna?
 - Hur skiljer sig effekterna mellan olika målgrupper och kontexter?
 - Stöds effekttanalysens resultat av den kvalitativa analysen?
 - Vilka oväntade effekter har Sysselsättningsinitiativet givit upphov till?

För ovanstående frågor gör vi följande bedömning:

Avseende **deltagarnas utveckling** finner vi att en stor andel lyckas etablera sig på arbetsmarknaden efter projektdeltagandet. Deltagarna uppvisar en positiv utvecklingskurva avseende sysselsättning och vi ser även en minskad inaktivitet bland deltagarna under projektiden.

Vad gäller **individernas** sysselsättning ser vi att individerna i stor utsträckning arbetar inom yrken med kvalifikationsgrader på motsvarande nivå som andra individer i samma regioner och åldersgrupper. Deltagare i Ung Framtid arbetar inom yrken med något högre kvalifikationsgrad jämfört med deltagare i regionala projekt.

Avseende **deltagarnas karaktär och egenskaper** bedömer vi att insatserna i stor utsträckning nått de tilltänkta målgrupperna. Projekten på regional nivå har riktat sig till ungdomar som står relativt långt från arbetsmarknaden. Inom Ung Framtid har deltagarna stått närmare arbetsmarknaden, vilket är i linje med insatsens syfte.

När det gäller **bidraget till Socialfondens horisontella principer** bedömer vi att Sysselsättningen har bidragit på olika sätt. Socialfundsprogrammet har fyra horisontella principer som ska prägla programmets insatser, nämligen jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering samt ekologiskt hållbar utveckling, där den sista är frivillig. Vi bedömer sammantaget att initiativet har präglats av de tre första principerna. Det bygger dels på en bedömning av deltagarnas karaktär, dels på en bedömning av projektens genomförande. Projekten har både på övergripande nivå och på projektnivå nått ut till en målgrupp som präglats av mångfald avseende könsfördelning och bakgrund (se kapitel 3.1). Projektledarna har också på olika sätt beskrivit hur de horisontella principerna genomsyrat genomförandet. Det har handlat om utbildningar och föreläsningar om intersektionalitet och jämställdhet riktade till deltagare, men också utvecklingsinsatser och utbildningar för projektets personal.

Vad gäller frågan om **rätt aktiviteter** har genomförts med avseende på avsedda mål är vår bedömning att projekten har genomfört rätt aktiviteter. De projektmodeller som har valts har motiverats med hänvisning till kunskap eller beprövad erfarenhet av att arbeta med metoden och målgruppen. Modellerna innehåller också element som forskning och studier inom området lyfter fram som viktiga för att nå framgång i arbetet med målgruppen.

SSI:s behovsanalys på ett övergripande plan kom att bli daterad i samband med att konjunkturen förbättrades. Det betyder inte att de enskilda insatserna brister i relevans givet målgruppernas behov. Tvärtom – insatserna har syftat till att bidra till övergångar i arbete och studier, och projekten har mött ett faktiskt behov på individnivå och tagna tillsammans också överträffat sina mål för genomströmning. Vår bedömning är alltså att insatserna i Sysselsättningsinitiativet trots en förändrad konjunktur vilat på en **relevant behovsanalys**.

Vi bedömer slutligen att Sysselsättningsinitiativet har **implementerats med hög kvalitet**. Lokalt har det skett anpassningar av metoderna för att passa den målgrupp som projekten nådde. Den övergripande bedömningen är att faktorer som villkorar ett genomförande av hög kvalitet uppfyllts – avseende kompetens, låg personalomsättning och förankring i organisationen.

Generellt uppvisas positiva **nettoeffekter** avseende etablering på arbetsmarknaden till följd av deltagandet i ett regionalt projekt inom Sysselsättningsinitiativet. Inkomstnivåer och sysselsättningsgrader utvecklas mer positivt för deltagare jämfört med kontrollgruppen. Utfallen skiljer sig något mellan olika **målgrupper och kontexter**, men ett sammantaget mönster är att samtliga studerade urval av individer utvecklats på ett positivt vis efter avslutat deltagande. Vi bedömer att insatserna påverkat både män och kvinnor i positiv riktning. Individer med utländsk bakgrund påverkas något mer positivt jämfört med deltagare med svensk bakgrund avseende etablering på arbetsmarknaden.

Vi finner tendenser till kortsiktiga inläsningseffekter för deltagare i regionala projekt som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen vid tidpunkt för projektstart. Dock ökar sannolikheten att inleda studier efter deltagandet.

Arbetsförmedlingen bedömer i sin preliminära utvärdering av Ung Framtid att insatserna påskyndar deltagarnas utskrivningstakt från myndigheten. Arbetsförmedlingen bedömer även att effekten är tydligast för kvinnliga deltagare.

Vi bedömer inte att insatserna inneburit ett ökat företagande bland ungdomar som varken arbetar eller studerar. Detta eftersom endast enstaka individer bland deltagarna varit aktiva som företagare efter utskrivning från projekten.

Sammantaget bedömer vi att insatserna kan motiveras utifrån ett kostnadsperspektiv, då insatserna till följd av ökat deltagande på arbetsmarknaden uppnår lönsamhet ungefär 2,5 år efter att en individ skrivits ut från ett regionalt projekt.

Den **kvalitativa analysen** ger tre huvudsakliga argument till varför det är rimligt att anta att projekten bidragit till positiva effekter på individnivå. För det första är projektens modeller valda utifrån kunskap om vad som fungerar i en given organisation. För det andra har genomförandet överlag gått enligt plan och hållit hög kvalitet. För det tredje kan projekten beskriva förväntade effekter på kort sikt för sina deltagare.

När det gäller **oväntade effekter** av sysselsättningsinitiativet är det framförallt knutet till utvecklingen på organisationsnivå. Trots att initiativet är en renodlad interventionsinsats har en övervägande majoritet av projekten i kommunal verksamhet beviljats fortsatt finansiering inom ramen för ordinarie budget efter projektets slut.

4.2 Utvärderingens rekommendationer

Vår samlade bedömning är att Sysselsättningsinitiativet har skapat positiva effekter för deltagande individer. Vi bedömer att satsningen bidragit till att aktivera deltagarna och analysen av effekter på individnivå visar generellt positiva effekter för etablering på arbetsmarknaden. För vissa urval och uppföljningsperioder är denna effekt inte statistiskt signifikant, men ett sammantaget mönster är att samtliga studerade urval av individer utvecklats på ett positivt vis efter avslutat deltagande. Vi bedömer även att projekten inneburit minskad inaktivitet bland ungdomar i de regioner projekten varit verksamma. Dock har insatserna inte inneburit ett ökad företagande inom målgruppen.

Samtidigt, vid sidan om effekterna på individnivå, kan vi se att projektens metoder i de flesta verksamheter lever vidare – ofta som en del i ordinarie verksamhet riktad till målgruppen. I 14 av de 16 projekt som genomförts i kommunala verksamheter har det fattats beslut om fortsatt finansiering inom ramen för ordinarie budget.

Utifrån detta ger vi följande rekommendationer till ESF-rådet.

4.2.1 Återanvänd formen för Sysselsättningsinitiativet i kommande interventionsinsatser

De år vi följt upp projektdeltagarna har präglats av relativt god konjunktur. Att insatser såsom Sysselsättningsinitiativet påverkar deltagare i positiv riktning även i goda ekonomiska förhållanden är inte självklart. Vid stor efterfrågan på arbetskraft har även individer som står något längre från arbetsmarknaden relativt goda möjligheter att finna ett arbete. Sysselsättningsinitiativet har emellertid stärkt individerna även under rådande högkonjunktur. Jämfört med kontrollgruppen har deltagare både en högre sysselsättningsgrad samt lönenivå.

Detta säger två saker – för det första visar det att det är möjligt att nå framgång med denna typ av insatser riktade till unga även i fall där konjunkturen är god och efterfrågan av arbetskraft är hög. För det andra visar det att det är möjligt att lyckas med storskaliga interventionsinsatser även om förutsättningarna ändras över tid. Sysselsättningsinitiativet skapades för att motverka hög ungdomsarbetslöshet och de deltagande regionerna valdes med utgångspunkt i deras arbetslöshetstal. Under genomförandet har situationen hunnit förändras och med en stärkt konjunktur har antalet arbetslösa unga sjunkit. Trots det har sysselsättningsinitiativet varit en relevant insats för de unga som deltagit och för de kommuner och regioner där projekten genomförts. **Vi rekommenderar** därför ESF-rådet att i kommande programperioder att överväga att använda Sysselsättningsinitiativet som modell för framtida satsningar för andra specifika målgrupper.

4.2.2 Interventionsinsatser utvecklar ordinarie verksamhet

Tidigare utvärderingar har beskrivit att Socialfonden bidrar till avsedda effekter på två sätt – genom utvecklingsinsatser och genom interventionsinsatser, som kräver krav på olika typer av arbetssätt.⁴⁷ Denna utvärdering visar dock att det finns en tredje väg – nämligen utveckling via interventionsinsatser. Trots att det har saknats förväntningar och stöd från finansören för en implementering av metoderna i ordinarie verksamhet lever de vidare i hög grad. Orsakerna till detta är också knutna till det faktum att projekten inte primärt har varit just metodutvecklingsprojekt. Om det har funnits en föreställning om att utveckling av ordinarie insatser inom socialfonden sker via metodutveckling i enskilda projekt, talar resultatet i denna utvärdering emot denna bild. Sysselsättningsinitiativet har bidragit till en utveckling av kommuners ordinarie insatser det har skett tack vare att kommunerna har givits möjligheter att arbeta med renodlade interventionsinsatser.

Det implicerar att vägen till att ”förändra arbetsmarknaden” i meningen att utveckla ordinarie insatser för ESF-rådet inte nödvändigtvis behöver gå via metodutveckling i enskilda projekt. Sysselsättningsinitiativet visar att finansiering av användning och lokal anpassning av redan utvecklade metoder är kraftfullt verktyg – inte bara för att hjälpa målgruppen utan också för att utveckla projektägarnas verksamhet. **Vi rekommenderar** därför ESF-rådet att i kommande programperioder för att överväga att använda denna typ av renodlade interventionssinsatser som ett sätt att arbeta med utveckling av ordinarie insatser för kommunal verksamhet.

⁴⁷ Oxford Research 2017, Utvärdering av ESI-fondernas genomförandeorganisationer i Sverige

Bilaga I – Referenser och underlag forskningsgenomgång

Underlag forskningsgenomgång

Angelin, A. "Den dubbla vanmaktens logik. En studie om långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland unga vuxna." *Dissertations in Social Work* 38 (2009).

Behncke, S. Frölich, M. Lechner, M. (2010), "A Caseworker Like Me – Does The Similarity Between The Unemployed and Their Caseworkers Increase Job Placements?", *The Economic Journal*, Volume 120, Issue 549, 1 December 2010, Pages 1430–1459

Bonoli, G., & Liechti, F. (2018). Good intentions and Matthew effects: access biases in participation in active labour market policies. *Journal of European Public Policy*, 25(6), 894-911.

Calmfors, L., Forslund, A., & Hemström, M. (2002). Vad vet vi om den svenska arbetsmarknadspolitiken sysselsättningseffekter?, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU).

Dahlberg, M., Johansson, K., & Mörk, E. (2008). Effekter av aktiveringskrav på socialbidragstagare i Stockholms stadsdelar. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU).

Danermark, B., & Bjarnason, S. (2014). Möjligheter och hinder att nå arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning: en utvärdering av 60 projekt som fått ekonomiskt stöd av Arvsfonden inom området arbete, sysselsättning och funktionsnedsättning 1994-2012.

Forslund, A. och O. Nordström Skans (2006) "(Hur) hjälps ungdomar av arbetsmarknadspolitiska program för unga?", IFAU Rapport 2006:5

Gerdes, Ch. (2011) "Utvärdering av jobbgarantin för ungdomar", Working Paper 2011:5, Arbetsförmedlingen

Gustafsson, J. (2014). Supported employment i en svensk kontext: förutsättningar när personer med funktionsnedsättning når, får och behåller ett arbete (Doctoral dissertation, Örebro universitet).

Hall, C. och L. Liljeberg (2011) "En jobbgaranti för ungdomar? Om Arbetsförmedlingens ungdomsinsatser", IFAU-Rapport 2011:1

Hollertz, K. (2010). Problemen förgår, lösningarna består. Organisering av kommunala insatser för unga arbetslösa med försörjningsproblem (Vol. 41). Lunds universitet, Socialhögskolan.

Norden (2016) "The Activities, the Success Factor" i *In Focus: Mental Health Among Young People* Stockholm: Nordens Välfärdscenter

Korpi, T., Bäckman, O., & Minas, R. (2015). Att möta globaliseringen: Utbildning, aktivering och social exkludering i Norden. Nordic Council of Ministers.

Langström, C. (2017). Lärande i professionellt samtalsstöd: Villkor för vuxna arbetssökandes karriärprocesser (Doctoral dissertation, Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms universitet).

Larsson, L. (2000), 'Utvärdering av Ungdomsätgärder', Forskningsrapport 2000:3, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, Uppsala.

- Lidström, L. (2009). En resa med osäkra mål: unga vuxnas övergångar från skola till arbete i ett biografiskt perspektiv (Doctoral dissertation, Umeå universitet).
- Liljeberg, L. (2016). Effekter för olika deltagargrupper inom arbetsmarknadsutbildningen. IFAU Rapport, 20.
- Lundahl, L., Lidström, L., Lindblad, M., Lovén, A., Olofsson, J., & Östh, J. (2015). Osäkra övergångar. In Vetenskapsrådets resultatdialog 2015 (Vol. 1, pp. 107-116). Vetenskapsrådet.
- Mörk, E (2011) Från försörjningsstöd till arbete – Hur kan vägen underlättas? Uppsala: IFAU
- Nord, T. (2017). Paradigmskifte inom den svenska arbetslinjen: Effekter för arbetsförmedlarnas yrkesutövning och yrkesroll. *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, 23(4), 27-43.
- Nybom, J. (2012). Aktivering av socialbidragstagare-om stöd och kontroll i socialtjänsten (Doctoral dissertation, Institutionen för socialt arbete-Socialhögskolan, Stockholms universitet).
- Nybom, J. (2014). Vilket resultat har socialtjänstens aktivering av socialbidragstagare?. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 21(1).
- Nørup, I (2014) Arbejde og Sygdom - og om at være en del af fællesskabet: En kritik af forestillingen om arbejdsmarkedsdeltagelsens afgørende betydning for den sociale eksklusion af kronisk syge og handicappede Aalborg University
- Pello-Esso, A. W., Lindberg, H. M., & Olofsson, J. (2017). Ungas etablering och kommunala insatser.
- Samuelsson, C. (2002). Att göra eller inte göra-: arbetslösas fritidsdeltagande, sökaktivitet, anställningsmöjligheter och tidsstruktur. [Institutet för social forskning].
- Sjögren, A & Svaleryd, H (2011) Nitlott i barndomen – familjebakgrund, hälsa, utbildning och socialbidragstagande bland unga vuxna Uppsala: IFAU
- Socialförsäkringsrapport 2013:2 Tio år med aktivitetsersättning: En studie av situationen för unga med aktivitetsersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga, Försäkringskassan
- SOU 2013:74 Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar.
- Strandh, M., Nilsson, K., Nordlund, M., & Hammarström, A. (2015). Do open youth unemployment and youth programs leave the same mental health scars? : Evidence from a Swedish 27-year cohort study. *BMC Public Health* (Vol. 15)
- Ulmestig, Rickard & Panican Alexandru (2017) Lokal arbetsmarknadspolitik - vem gör vad, hur och för vem? Institutionen för socialt arbete, Växjö: Linnéuniversitetet
- Ungdomsstyrelsen (2012) Fokus 12 – om levnadsvillkor för unga med funktionshinder, Ungdomsstyrelsen skrifter 2012:3.
- van den Berg, G. J., Kjærsgaard, L. B., & Rosholm, M. (2014). Betydelsen av möten mellan arbetslösa och förmedlare. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.
- Övriga underlag**
- Oxford Research 2017, Utvärdering av ESI-fondernas genomförandeorganisationer i Sverige
- Pawson, R., Greenhalgh, T., Harvey, G., and Walshe, K., (2004). *Realist synthesis: an introduction*, ESRC Research Methods Programme, University of Manchester
- SPeL, Förändring genom socialfondsprojekt, SPeL-rapport nr 12, 2014

Bilaga 2 – Metodbeskrivning

I denna bilaga fördjupar vi beskrivningen av de metoder som använts för att identifiera effekter till följd av deltagande i regionala projekt inom Sysselsättningsinitiativet. Inledningsvis beskriver vi matchningsmetoden CEM som används för att identifiera tvillingar till deltagarna. Notera att denna metodbeskrivning endast avser metod för identifiering av effekter till följd av deltagande i projekt på regional nivå. Arbetsförmedlingens metodansats för utvärdering av Ung Framtid framgår i Bilaga 5.

CEM som matchningsmetod

Det teoretiskt ideala tillvägagångssättet för att mäta effekter vore att skapa en kontrafaktisk uppföljning genom att observera en förändring i utfallsvariabler hos individerna både med och utan deltagandet, vilket kan beskrivas som:

$$E[Y_1 - Y_0 | \text{deltagande}=1] = E[Y_1 | \text{deltagande}=1] - E[Y_0 | \text{deltagande}=1]$$

I ekvationen ovan motsvarar Y_1 status för individerna efter deltagande i insatserna, och Y_0 motsvarar stadiet utan deltagande. Eftersom alla deltagare per definition tagit del av insatser inom SSI är en sådan utvärdering dock omöjlig.

För att mäta effekter för deltagarna som tagit del av insatser inom ramen för SSI, och därmed estimerar $E[Y_1 - Y_0 | \text{deltagande}=1]$ i ekvationen ovan, kommer vi använda oss av ”coarsened exact matching” (CEM) som är en metod där man ex ante bestämmer hur stora skillnader som tillåts mellan deltagar- och kontrollindivider inom respektive kovariat. Detta sker genom att definiera olika strata som variablerna tillåts falla inom.

Det är mycket svårt att finna individer som har exakt samma egenskaper i de definierade kovariaterna. Genom att använda strata är det möjligt att på förhand införa en acceptabel avvikelse mellan individerna. Exempelvis kan det vara svårt att finna kontrollindivider med exakt samma värde för kontinuerliga variabler såsom ålder (samtidigt som alla övriga kovariater har ungefär samma värden), varför strata kan användas för att sortera in individerna i olika ”ålderskategorier”. Dessa strata kan definieras antingen utifrån ingående kunskap om dataunderlaget eller genom olika statistiska metoder som på olika vis gör avvägningar mellan antalet observationer inom och storleken på respektive strata. Individerna matchas sedan utifrån de olika strata som bestämts ex ante. Konkret sker matchningsproceduren i följande steg:

1. Datan ”förgrovas” utifrån i förväg definierade strata för respektive matchningsvariabel, alternativt utifrån specifika algoritmer.
2. Deltagargruppen matchas mot en större population så att exakta matchningar baserat på de ”förgrovade” variablerna uppnås.

CEM har en fördel i att ”exakt” matchning för samtliga matchningsvariabler uppnås, dock på bekostnad av att det i vissa fall kan krävas breda strata för att matcha deltagarindivider mot ett tillräckligt stort antal kontrollindivider. En förutsättning för att använda CEM som matchningsförfarande är således att de angivna strata är tillräckligt smala för att uppnå en god matchning samtidigt som tillräckligt många tvillingindivider identifieras.

Matchningsprocessen

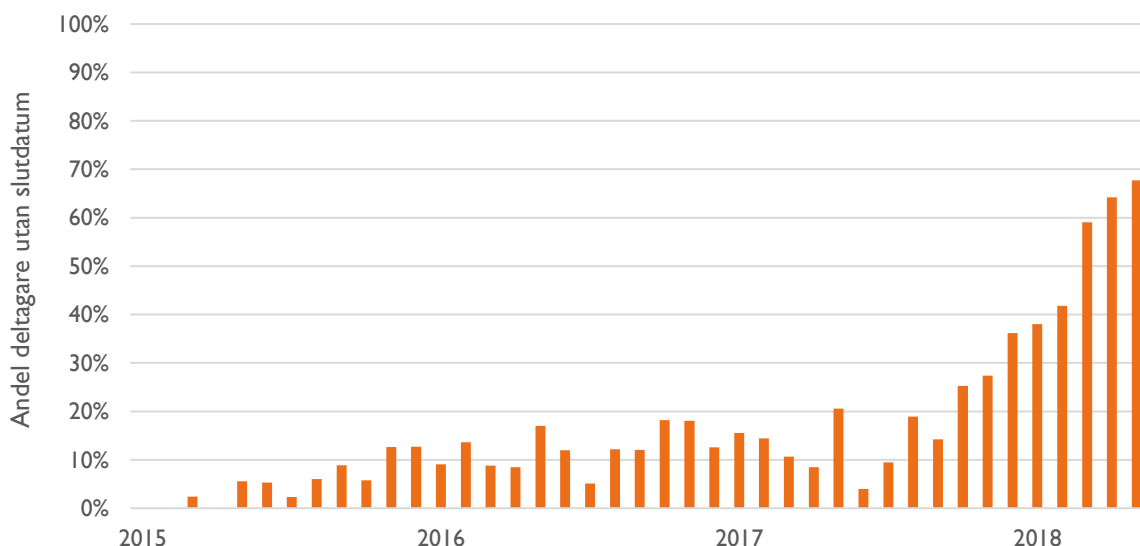
I detta avsnitt beskriver vi processen för att identifiera en kontrollgrupp till projektdeltagarna. Inledningsvis beskriver vi avgränsningar för urvalet av projektdeltagare som följs upp utifrån registerdata som tillhandahållits av SCB inklusive kontrolluppgifter (motsvarande analyserna i Tabell 2 samt Tabell 3). Vidare redogör vi för täckningsgraden på projektnivå och diskuterar vilka konsekvenser detta innebär för tolkningen av resultaten. Slutligen beskrivs utgångspunkterna för identifiering av tvillingar i de modeller där deltagare som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen följs upp (motsvarande analyserna i Figur 11 samt Tabell 4 och Tabell 5).

Urval av individer där utfall estimeras utifrån information i SCB:s registerdatabaser

Vid författande av denna rapport sträcker sig SCB:s registerinformation i databaser såsom exempelvis LISA fram till 2016. Detta innebär att de parametrar som kartläggs utifrån detta underlag kan följas upp för individer som avslutat sitt deltagande senast år 2015. Detta motsvarar sex procent av samtliga individer som avslutat sitt deltagande fram till maj 2018. I våra analyser använder vi oss även av kontrolluppgifter från Skatteverket. Denna data sträcker sig till 2017, vilket innebär att vi kan följa upp individer som avslutat sitt deltagande senast år 2016, motsvarande ungefär en tredjedel av samtliga deltagare fram till maj 2018.

Avseende analyserna som genomförs utifrån registerdata som tillhandahållits av SCB följer vi utfall för deltagare med registrerade avslut. Deltagare som saknar ett registrerat slutdatum utgår därmed från uppföljningen av utfall. I Figur 16 framgår andelen individer vid respektive inskrivningstidpunkt som saknar avslutsdatum. Av deltagare som skrivits in fram till 2017 saknar ungefär runt en tiondel av deltagarna avslutsdatum. Av naturliga skäl är andelen som ej avslutat sitt deltagande relativt högt under 2018 då vi följer individernas projektdeltagande fram till maj 2018.

Figur 16 – Andel deltagare utan avslutsdatum per inskrivningsmånad

Källa: SCB

Vidare avgränsar vi oss till deltagare som inte deltog i Ung Framtid före eller under sin inskrivning i ett regionalt projekt för att undvika att resultaten "kontamineras". Totalt rör det sig om 974 individer, där andelen "kontaminerade" individer ökat över tid. Då vissa individer deltagit i flera projekt mäter vi effekter från en individs första projektdeltagande. Denna avgränsning medför att 123 deltagandeperioder exkluderas från analysen.

För att ta hänsyn till att deltagare inte alltid är skrivna i ett län där Sysselsättningsinitiativet genomförs gör vi vissa antaganden inför matchning på län. Vid identifiering av kontrollindivider matchar vi mot tvillingar i länet deltagarna är registrerade året innan projektavslut (år t-1). För individer som inte är bosatta i ett län där ett projekt genomförs år t-1 matchar vi istället på bostadslän under året för projektavslut (år t). De deltagare som inte är bosatta i något av de län varken år t-1 eller år t där SSI-projekt genomförs exkluderas från urvalet. Detta innebär att totalt 24 deltagare med avslutsår 2015-2016 exkluderas ur urvalet.

Tabell 6 – Deltagarindivider i län som ej ingår i Sysselsättningsinitiativet

Avslutsår	Individer ej bosatta i län där SSI-projekt genomförs år t-1	Individer ej bosatta i ett SSI län t-1 men t.	Individer ej bosatta i ett SSI län t-1 eller t.
2015	13	7	6
2016	47	29	18

I Tabell 7 nedan framgår samtliga matchningsvariabler som använts för att identifiera tvillingar till deltagarna. Totalt används tolv olika matchningsvariabler - tre variabler som avser etablering på arbetsmarknaden, tre variabler som avser studieerfarenhet samt sex bakgrundsvariabler. För kontrolluppgifter från Skatteverket (KU) används mer finfördelade kategorier för inkomster och hushållsinkomster. Detta är möjligt då antalet deltagarindivider är betydligt fler jämfört med underlaget av individer där utfall mäts utifrån SCB:s registerdatabaser.

Tabell 7 – Specifikation av matchningsvariabler

Matchningsvariabel	Kategorier
Lön (tkr) (LISA)	<ul style="list-style-type: none"> - 0 - 0-10 - 10-50 - 50-200 - 200-400 - 400-600
Lön (tkr) (KU)	<ul style="list-style-type: none"> - 0 - 0-10 - 10-30 - 30-50 - 50-100 - 100-200 - 300-400 - 400-600
Hushållsinkomst (justerad för hushållets försörjningsbörda) (Tkr) (LISA)	<ul style="list-style-type: none"> - 0-50 - 50-200 - 200-500 - 500-1200
Hushållsinkomst (justerad för hushållets försörjningsbörda) (Tkr) (KU)	<ul style="list-style-type: none"> - 0-10 - 10-50 - 50-150 - 150-250 - 350-450 - 450-550 - >550
Inkomst från studiemedel	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Nej
Utbildningsnivå (enligt SUN2000)	<ul style="list-style-type: none"> - Förgymnasial utbildning kortare än 9 år - Förgymnasial utbildning 9 år (motsvarande) - Gymnasial utbildning - Eftergymnasial utbildning kortare än två år - Eftergymnasial utbildning två år eller längre - Forskarutbildning
Utbildningsinriktning	<ul style="list-style-type: none"> - Allmän utbildning

(enligt SUN2000)	<ul style="list-style-type: none"> - Pedagogik och lärarutbildning - Humaniora och konst - Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration - Naturvetenskap, matematik och data - Teknik och tillverkning - Lant- och skogsbruk samt djursjukvård - Hälso- och sjukvård samt social omsorg - Tjänster - Okänd
Födelseregion	<ul style="list-style-type: none"> - Sverige - Europa - Afrika - Nordamerika och Oceanien - Sydamerika - Asien - Sovjetunionen - Okänt
Antal år i Sverige (för personer som invandrat till Sverige)	<ul style="list-style-type: none"> - 0-2 år - 3-5 år - 6-10 år - Över 11 år
Län	<ul style="list-style-type: none"> - Exakt matchning på hemlän
Ålder	<ul style="list-style-type: none"> - 15-17 - 18-19 - 20-22 - 23-25 - 26-27 - >27
Familjetyper	<ul style="list-style-type: none"> - Make-maka familj, Sambo-familj med gemensamt barn - Ensamstående - Ofullständiga uppgifter
Kön	<ul style="list-style-type: none"> - Man - Kvinna
Förekomst av arbetsmarknadspolitisk åtgärd	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Nej

I Tabell 8 nedan beskrivs skillnader mellan deltagar- och kontrollgrupp inom de variabler som kan beskrivas på ett kontinuerligt vis. Inga statistiskt signifikanta skillnader kvarstår mellan deltagar- och kontrollgrupp efter matchningen avseende lönenivå innan deltagande, hushållets inkomster justerat för försörjningsbörda eller deltagarnas ålder. Notera att övriga matchningar gjorts på kategoriska variabler och att deltagar- och kontrollgrupp och därför per definition har samma egenskaper avseende dessa variabler. Exempelvis har kvinnliga deltagare matchats mot andra kvinnor (och manliga deltagare mot andra män), vilket således innebär att andelen kvinnor är exakt lika stor i deltagar- och kontrollgrupp.

Tabell 8 – Jämförelse mellan egenskaper hos deltagar- och kontrollgrupp

Analys	Variabel	Koefficient	P-värde
LISA-analys	Lön (tkr)	-2.78 (3.56)	0.43
	Hushållsinkomster (tkr)	-1.06 (7.67)	0.89
	Ålder	-0.03 (0.12)	0.79
	Total vistelsetid i Sverige	-0.00 (0.04)	1.00
KU-analys	Lön (tkr)	-1.09 (1.23)	-0.98
	Hushållsinkomster (tkr)	-3.16 (3.54)	0.43
	Ålder	-0.03 (0.05)	0.89
	Total vistelsetid i Sverige	-0.00 (0.02)	0.59

Not: Avseende övriga variabler har vi använt exakt matchning – således finns inga skillnader mellan deltagare- och kontrollgrupp.

Urval av deltagare i olika delprojekt

Då projekten på regional nivå inlett sin verksamhet vid olika tidpunkter varierar förutsättningarna för uppföljning av respektive projekt beroende på hur långt fram dataunderlaget sträcker sig.

Estimeringar med dataunderlag från SCB:s registerdatabas inkluderar individer som avslutade sitt deltagande senast 2015, vilket innebär att projektdeltagare som skrevs ut vid senare skede inte ingår i underlaget. På samma sätt beror fördelningen av deltagare i olika projekt som kan följas upp med kontrolluppgifter på hur många deltagare som avslutade sitt deltagande i ett visst projekt senast 2016. I Tabell 9 visas hur fördelningen av deltagare i olika projekt och regioner sett ut med de olika dataunderlagen. Fördelningen för samtliga deltagare visas som en referensram för hur bra täckningsgraden med de två urvalsgrupperna är för respektive projekt och region. Notera att urvalen med olika dataunderlag avser individer som kunde matchas mot en tvillingindivid.

För de estimeringar som gjorts med dataunderlag från SCB:s registerdatabaser saknar 10 av 22 projekt representation. Vidare är andelen deltagare i respektive projekt märkbart skild från fördelningen för samtliga deltagare. Således bör resultaten med dataunderlag från SCB tolkas med viss försiktighet som en effektmätning för samtliga program. Vidare framgår i tabellen att deltagare från Sydsverige är överrepresenterade medan Norra Mellansverige och Mellersta Norrland är underrepresenterade i estimeringarna.⁴⁸

Täckningsgraden av projekt med kontrolluppgifter som datakälla är betydligt bättre. Av samtliga projekt saknar endast Plattform U, Griffin Plugin och Närverket representation. Vidare är fördelningen av deltagare på projekt- och regionnivå jämförbar med fördelningen för samtliga deltagare.

⁴⁸ Av 521 deltagare avslutade tio deltagare från Mellersta Norrland och 67 deltagare från Norra Mellansverige.

Tabell 9 – Projekt- och regionsfördelning bland deltagare i estimeringar med data från Skatteverket och SCB

Region	Projekt	Dataunderlag		
		Kontrolluppgifter (KU)	SCB:s registerdatabaser	Samtliga deltagare
Mellersta Norrland	Plattform U	-	-	0%
	Samlad kraft för Änges framtid	1%	-	1%
	TRIA	1%	-	1%
	Unga till arbete eller studier	1%	<1%	1%
	UVAS	3%	2%	4%
	Totalt	7%	2%	8%
Norra Mellansverige	Ung Horisont	2%	-	1%
	Ung i Gävleborg	6%	-	8%
	Unga till arbete	6%	9%	6%
	Värmlands framtid	8%	4%	13%
	Totalt	22%	14%	28%
Sydsverige	Blekinges Unga lyfter 2.0	19%	18%	19%
	Boost by FC Rosengård II	28%	49%	21%
	Griffin Plugin	-	-	3%
	Hassela Movement	2%	4%	2%
	Jobbtorget 2.0	1%	8%	6%
	Läringsakademin SkNo 2.0	3%	4%	2%
	Närverket	-	-	1%
	Prio Landskrona	2%	1%	2%
	Reboot	2%	-	3%
	SIA ESF	2%	2%	1%
	TILLIT	1%	-	1%
Totalt	70%	84%	64%	

Not: Individer som följs upp med SCB:s registerdatabaser innefattar individer som avslutat deltagandet under 2015. Individer som följs upp med kontrolluppgifter innefattar individer som avslutat deltagandet 2015 eller 2016.

Urval av individer där utfall kartläggs utifrån data från Arbetsförmedlingen

I uppföljningen av individer som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen studerar vi utfall för deltagare som påbörjat deltagandet i ett projekt inom Sysselsättningsinitiativet fram till första halvåret 2017. För att kunna hitta "tvillingar" till deltagare används registerdata från LISA.

Ungefär sju av tio deltagare var vid tidpunkt för projektstart inskrivna hos Arbetsförmedlingen. En jämförelse mellan individer inskrivna hos AF och övriga deltagare framgår i Tabell 10. Deltagare som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen är äldre och är i större utsträckning män med utländsk bakgrund. Vidare är en relativt stor andel individer bosatta Sydsverige - 71 procent i jämförelse med 48 procent bland övriga individer.

Sammantaget är skillnaderna mellan populationerna i Tabell 10 liknande som för deltagare med avslutsår 2015 och andra avslutsår. Slutsatsen blir således densamma: deltagare inskrivna hos

Arbetsförmedlingen har bättre förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden efter avslutat deltagande.

Tabell 10 - Deltagares egenskaper – AF-urval

Urval	Antal	Medelålder	Andel kvinnor	Andel med utländsk bakgrund	Andel med utomeuropeiskt födelseland
Inskrivna hos AF	5 808	22,1	39%	45%	22%
Övriga	2 562	19,8	48%	24%	16%

Källa: SCB.

För att analysera huruvida projektdeltagandet påverkar inskrivningstiden hos Arbetsförmedlingen (AF) jämför vi deltagare som varit inskrivna hos arbetsförmedlingen med individer som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen under samma period. Vi identifierar en kontrollgrupp som vid varje given månad varit inskrivna samma antal månader som deltagargruppen samt tillhör samma sökandekategori. På så vis tar vi i matchningen hänsyn till vilken typ av arbetsökande man är samt hur länge man varit arbetslös. Samtliga matchningsvariabler framgår i tabellen nedan.

Tabell 11 – Specifikation av matchningsvariabler

Variabel	Kategorier
Inskrivningslängd	– Exakt matchning på antal månaders inskrivning
Sökandekategori	– Exakt matchning på sökandekategori
Hushållsinkomst (justerad för hushållets försörjningsbörda) (tkr)	– 0-49.9 – 50-199.9 – 200-1199.9
Födelseregion	– Sverige – Europa – Nordamerika + Oceanien – Övriga världen
Kön	– Man – Kvinna
Ålder	– 15-16 – 17-18 – 19-20 – 21-22 – 23-24 – 25-26 – 27-28 – > 28
Län	– Exakt matchning på hemlän
Utbildningsnivå (enligt SUN2000)	– Förgymnasial utbildning kortare än 9 år – Förgymnasial utbildning 9 år (motsvarande) – Gymnasial utbildning – Eftergymnasial utbildning kortare än två år – Eftergymnasial utbildning två år eller längre – Forskarutbildning

I Tabell 12 nedan beskriver vi skillnaden mellan deltagar- och kontrollgrupp avseende hushållsinkomst och ålder – de två parametrar där vi använt oss av fördefinierade strata och som kan mätas på en kontinuerlig skala.⁴⁹ Inga statistiskt signifikanta skillnader uppvisas mellan deltagare och kontrollgrupp.

Tabell 12 – Jämförelse mellan egenskaper hos deltagar- och kontrollgrupp (AF-analys)

Variabel	Koefficient	P-värde
Hushållsinkomst justerad för hushållets försörjningsbörda (tkr)	-62.16	0.16
Ålder (år)	-0.52	0.35

Not: Avseende övriga variabler har vi använt exakt matchning – således finns inga skillnader mellan deltagare- och kontrollgrupp avseende dessa variabler

Påverkar bortfallet vid matchningen slutsatserna?

Som nämnts ovan innebär matchning via CEM en avvägning mellan storlek på strata (samt antalet kontrollvariabler) och andelen deltagarindivider som kan matchas mot en kontrollindivid. Ett visst bortfall är i praktiken ofrånkomligt vid matchning genom CEM. Ju snävare kriterier desto större risk för bortfall av deltagare som inte matchas mot en kontrollindivid. Samtidigt innebär snävare matchningskriterier bättre jämförbarhet mellan deltagare och de kontrollindivider dessa matchas mot.

Om bortfallet är systematiskt finns risk för att de estimerade effekterna inte är generaliserbara för samtliga deltagare utan endast de deltagare som matchas mot en kontrollindivid. En vanlig anledning till att deltagare ej matchas mot en kontrollindivid är att deltagaren i fråga har en ovanlig kombination stratan, såsom exempelvis om en enskild variabel uppvisar ett ovanligt högt värde medan andra variabler ligger på en genomsnittlig nivå.

I estimeringarna där utfall mäts utifrån SCB:s registerdatabaser samt kontrolluppgifter, motsvarande Tabell 2 och Tabell 3, matchas ungefär fyra av fem deltagare mot en kontrollindivid. I analysen av utvecklingen för individer inskrivna hos AF, motsvarande Figur 11 samt Tabell 4 och Tabell 5, uppstår dock ett relativt stort bortfall då endast 55 procent av deltagarna matchas mot en kontrollindivid. Detta beror på de relativt snäva matchningskriterier vi satt upp i denna modell med exakt matchning på parametrar såsom antal månaders inskrivning hos AF samt sökandekategori.

För att testa huruvida de estimerade effekterna är generaliserbara trots det relativt stora bortfallet har vi estimerat alternativa modeller, där vi istället för att identifiera kontrollindivider i samma regioner som deltagarna matchas mot kontrollindivider utanför de regioner SSI genomförs inom. I de regioner deltagarna är bosatta i finns ett relativt litet urval av icke-deltagare som uppfyller matchningskraven. I andra regioner är urvalet av potentiella kontrollindivider betydligt större och därmed matchas fler deltagare mot en eller flera kontrollindivider.

Utfallen sammanfattas i tabellen nedan. När kontrollindivider identifieras i områden utanför de regioner SSI varit aktivt inom närpå tiodubblas antalet observationer. I denna alternativa modell ökar andelen deltagare som matchas en kontrollindivid från de 55 procent som nämnts ovan till drygt 80 procent – samma nivå som övriga modeller. De estimerade utfallen skiljer sig endast marginellt vilket tyder på att bort det större bortfallet i analyserna av utfall för deltagare inskrivna hos AF inte påverkar utfallen på ett systematiskt vis.

⁴⁹ Notera att även antalet månader deltagaren varit inskriven hos Arbetsförmedlingen kan beskrivas utifrån en kontinuerlig skala. Då vi använt oss av en exakt matchning för denna variabel är den genomsnittliga inskrivningstiden i deltagar- och kontrollgrupp per definition lika lång.

Tabell 13 – Utfall för individer inskrivna hos AF (olika pooler vid identifiering av kontrollgrupp)

Variabel	Var identifieras kontrollindivider?	
	Modell 1: Region där deltagare är bosatta	Modell 2: Regioner där SSI ej genomförts
Utskrivning inom ett år	-0.06*** (0.01)	-0.04*** (0.01)
Avaktualiseringsorsak som innebär arbete inom ett år	-0.07*** (0.01)	-0.05*** (0.01)
Avaktualiseringsorsak eller sökandekategori som innebär arbete inom ett år	-0.06*** (0.01)	-0.04*** (0.01)
Avaktualiseringsorsak som innebär studier inom ett år	0.03*** (0.01)	0.05*** (0.01)
Tid till utskrivning (månader)	1.30*** (0.25)	1.06*** (0.19)
Observationer	21 669	116 081

Not: Robusta standardfel, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$ och * $p < 0.1$.

Bilaga 3 – Tabellbilaga

Deltagarnas egenskaper per region och projekt

I denna bilaga beskriver vi egenskaper hos individer som deltagit i projekt på regional nivå regionala projekt. Vi beskriver antalet projektavslut i respektive projekt. Notera att vi således redovisar egenskaper hos individer som avslutat sitt projektdeltagande och inte samtliga individer som varit inskrivna i ett projekt. Vidare beskriver vi medelålder, andel kvinnor, andel med utländsk bakgrund samt andel med utomeuropeiskt födelse-land. Vi redogör även för genomsnittligt antal månaders deltagande i respektive projekt samt genomsnittligt antal timmars deltagande per månad. Avslutningsvis beskriver vi regionvis fördelning av vilka kommuntyper individerna bor i samt vilka organisationer deltagarna blivit anvisade från.

Tabell 14 – Deltagarnas egenskaper per region och totalt

Region	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Genomsnittligt antal...		Andel...		
			månaders projektdeltagande	timmars projektdeltagande per månad	kvinnor	med utländsk bakgrund	med utomeur. födelse-land
Mellersta Norrland	693	21,4	7,3	67,6	42%	19%	16%
Norra Mellansverige	2 321	21,1	8,3	33,0	43%	19%	13%
Sydsverige	5 356	21,6	5,8	59,4	41%	49%	24%
Totalt	8 370	21,4	8	60	42%	38%	20%

Källa: SCB

Tabell 15 – Deltagarnas egenskaper – projekt i Norra Mellansverige

Region	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Genomsnittligt antal...		Andel...		
			månaders projektdeltagande	timmars projektdeltagande per månad	kvinnor	med utländsk bakgrund	med utomeur. födelse-land
Värmlands framtid	1057	21,9	11	29	44%	9%	9%
Unga till arbete	467	21,2	7	44	37%	12%	15%
Ung i Gävleborg	702	20,1	6	34	44%	15%	12%
Ung Horisont	95	19,5	7	16	54%	14%	15%
Totalt	2 321	21,1	8	33	43%	19%	13%

Källa: SCB

Tabell 16 – Deltagarnas egenskaper – projekt i Sydsverige

Region	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Genomsnittligt antal...		Andel...		
			månaders projekt-deltagande	timmars projekt-deltagande per månad	kvinnor	med utländsk bakgrund	med utomeur. födelse-land
Blekinges Unga lyfter 2.0	1 577	20,8	8	10	44%	34%	24%
Boost by FC Rosengård	1 725	22,4	5	97	38%	67%	27%
Griffin Plugin	234	19,7	3	5	38%	34%	24%
Hassel Movement	149	22,0	4	150	46%	69%	15%
Jobbtorget 2.0	470	22,1	4	57	39%	55%	27%
Lärlingsakademin SkNo 2.0	175	22,5	7	141	42%	27%	16%
Närverket	67	21,1	9	31	54%	39%	34%
Prio Landskrona	199	22,1	4	117	42%	55%	22%
Reboot	228	20,8	5	23	48%	73%	35%
Sluss	341	22,7	6	92	39%	29%	20%
TILLIT	117	20,8	4	13	56%	17%	7%
SIA ESF	74	21,6	3	160	43%	32%	7%
Totalt	5 356	21,6	56	59	41%	49%	24%

Källa: SCB

Tabell 17 – Deltagarnas egenskaper – projekt i Mellersta Norrland

Region	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Genomsnittligt antal...		Andel...		
			månaders projekt-deltagande	timmars projekt-deltagande per månad	kvinnor	med utländsk bakgrund	med utomeur. födelse-land
Lobben 2	112	22,0	3	126	35%	26%	21%
Plattform U	26	21,3	4	8	46%	17%	17%
Samlad kraft för Änges framtid	57	21,2	8	46	37%	23%	21%
TRIA	59	20,2	7	29	34%	9%	5%
Unga till arbete eller studier	76	22,4	10	36	46%	24%	21%
UVAS	363	21,3	8	70	46%	17%	15%
Totalt	693	21,4	7	68	42%	19%	16%

Källa: SCB

Tabell 18 – Fördelning av deltagarnas hemkommuner per kommuntyp

Region	Kommuntyp		
	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
Sydsverige	43%	16%	40%
Norra Mellansverige	<1%	43%	56%
Mellersta Norrland	1%	49%	49%

Källa: SCB

Tabell 19 – Andel deltagare som blivit anvisade från respektive organisation (%):

Organisation	Mellersta Norrland	Norra Mellansverige	Sydsverige	Totalt
Arbetsförmedlingen	34	17	61	47
Försäkringskassan	2	4	0	2
Kommun	40	56	11	26
Annan/okänd	23	22	28	26

Källa: SCB

Deltagarnas egenskaper per avslutsår

I detta avsnitt beskrivs deltagarnas egenskaper per avslutsår. Vi beskriver antalet individer som avslutat deltagandet respektive år. Vi redogör även för deltagarnas medelålder, andel kvinnor, andel med utländsk bakgrund samt andel födda i ett utomeuropeiskt land.

Tabell 20 – Deltagarnas egenskaper - årsvis

År	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Andel kvinnor	Andel med utländsk bakgrund	Andel födda i utomeuropeiskt land
2015	521	21,9	36%	43%	16%
2016	2 349	21,3	41%	39%	19%
2017	3 548	21,0	43%	37%	20%
2018	1 952	22,3	43%	38%	23%
Totalt	8 370	21,4	42%	38%	20%

Källa: SCB

Tabell 21 – Deltagarnas egenskaper i Mellersta Norrland – årsvis

År	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Andel kvinnor	Andel med utländsk bakgrund	Andel födda i utomeuropeiskt land
2015	10	20,3	60%	20%	20%
2016	188	21,4	38%	18%	16%
2017	265	21,5	40%	21%	18%
2018	169	21,5	51%	17%	14%
Totalt	632	21,1	44%	17%	14%

Källa: SCB

Tabell 22 – Deltagarnas egenskaper i Norra Mellansverige – årsvis

År	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Andel kvinnor	Andel med utländsk bakgrund	Andel födda i utomeuropeiskt land
2015	67	21,3	30%	17%	11%
2016	528	20,9	42%	21%	14%
2017	946	20,7	42%	19%	14%
2018	705	21,7	46%	17%	10%
Totalt	2 246	21,1	43%	17%	11%

Källa: SCB

Tabell 23 – Deltagarnas egenskaper i Sydsverige – årsvis

År	Antal deltagare (projektavslut)	Medelålder	Andel kvinnor	Andel med utländsk bakgrund	Andel födda i utomeuropeiskt land
2015	411	22,0	36%	48%	17%
2016	1 420	21,4	41%	48%	21%
2017	2130	21,0	44%	47%	24%
2018	921	22,8	40%	55%	34%
Totalt	4 882	21,6	41%	48%	23%

Källa: SCB

Aktiviteter efter avslut

I figurerna nedan beskrivs aktiviteter vid avslut av projektdeltagande samt vilka erbjudanden individer som fullföljt projektdeltagandet erhållit.

Tabell 24 – Aktivitet vid avslut av projekt (%):

Aktivitet	Mellersta Norrland	Norra Mellansverige	Sydsverige	Totalt
Fullföljt projektet	32	26	18	22
Avbrutit pga arbete	18	21	41	33
Avbrutit pga studier	18	24	19	20
Avbrutit pga okänd anledning	11	9	10	10
Avbrutit pga annan känd anledning	21	20	12	15

Källa: SCB

Tabell 25 – Erbjudanden vid fullföljande av projekt (%):

Aktivitet	Mellersta Norrland	Norra Mellansverige	Sydsverige	Totalt
Anställning	23	2	18	14
Utbildning	18	10	11	11
Lärlingsplats	1	0	0	<1
Praktikplats	5	38	4	15
Annat/Vet ej	53	49	67	59

Källa: SCB

Tabell 26 – Avslutsstatus (%):

Aktivitet	Mellersta Norrland	Norra Mellansverige	Sydsverige	Totalt
Anställd	26	22	45	37
Anställd i egen verksamhet	1	0	0	0
Studerar	24	26	21	23
Har lärlingsplats	1	0	0	0
Praktiserar	3	10	2	4
Söker arbete	21	10	19	16
Annat	25	33	13	19

Källa: SCB

Modell med samtliga deltagare

I tabellen nedan framgår estimeringar baserade på kontrolluppgifter ett samt två år efter projektavslut för deltagare i regionala projekt. Estimeringarna innefattar till skillnad från vår huvudmodell, som baseras på individer som endast deltagit i projekt på regional nivå (se Tabell 3), även deltagare som deltagit i både regionala projekt samt Ung Framtid. Resultaten skiljer sig dock endast marginellt mellan modellerna.

Tabell 27 - Inkomst ett samt två år efter deltagande med hela urvalet av deltagare

Uppföljnings-period	Parameter	Urval				
		Samtliga (över 18)	Män	Kvinnor	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund
Ett år efter projektavslut	Inkomstnivå (tkr)	2.21 (2.50)	-1.10 (3.36)	7.50** (3.63)	3.87 (4.57)	1.25 (2.98)
	Andel med inkomst	0.05*** (0.01)	0.04*** (0.01)	0.05*** (0.02)	0.06*** (0.02)	0.04*** (0.01)
	Observationer	71 402	44 774	26 628	12 736	58 643
	Antal deltagar-individer	2 399	1 449	950	819	1 575
Två år efter projektavslut	Inkomstnivå (tkr)	13.68** (6.42)	19.41** (8.42)	-0.21 (9.17)	12.04 (10.80)	15.31* (8.01)
	Andel med inkomst	0.05** (0.02)	0.07*** (0.02)	0.00 (0.04)	0.06 (0.04)	0.04 (0.02)
	Observationer	42 500	26 379	16 121	6 987	35 502
	Antal deltagar-individer	438	281	157	164	273

Not: Robusta standardfel, *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$ och * $p < 0.1$. Inkomstuppgifter baserade på kontrolluppgifter från Skatteverket. Estimeringarna innefattar individer som avslutat deltagandet 2015 eller 2016.

Bilaga 4 – Kostnadseffektivitet

För enskilda individer medför arbetslöshet och låga utbildningsnivåer både ekonomiska och sociala utmaningar. De effekter projekten inom Sysselsättningsinitiativet ger upphov till påverkar dock inte enbart deltagarna själva utan även andra delar av samhället. Produktionsbortfallet till följd av arbetslöshet och låga utbildningsnivåer utgör den största (alternativ)kostnaden då färre varor och tjänster produceras än vad som vore möjligt med högre sysselsättning och utbildningsnivåer. För den offentliga sektorn medför arbetslöshet mindre inkomster genom lägre skatteintäkter och större utgifter i form av högre arbetslöshetsersättningar, ekonomiskt bistånd och högre sjukpenningersättningar. Ett ökat deltagande på arbetsmarknaden innebär således både ökad produktion och ökade intäkter för offentlig sektor vilket kan användas för offentliga åtaganden såsom vård och omsorg.

För att sätta de estimerade effekterna i ett sammanhang redogör vi i detta kapitel för de konsekvenser individernas ökade etablering på arbetsmarknaden medför i termer av samhällsekonomisk och offentligekonomisk nytta. För att ytterligare belysa insatsernas effektivitet redogör vi även för effekter av andra insatser som syftat till att främja arbetsmarknadsdeltagandet bland ungdomar. Vi fokuserar på konsekvenser för deltagare i regionala projekt.

Observera att beräkningarna i detta avsnitt baseras på ett antal olika antaganden och endast bör betraktas som diskussionsunderlag för bedömning av insatsernas kostnadseffektivitet, snarare än definitiva redogörelser för relationen mellan kostnad för insatserna och de intäkter de inbringar. En stor anledning till detta är att vi endast följt upp kortsiktiga effekter för en delmängd av hela populationen deltagare – de långsiktiga effekterna för samtliga deltagare har vi inte möjlighet att belysa. En ytterligare osäkerhetsfaktor i denna analys är att vi inte har information om kostnader för de arbetsmarknadsinsatser kontrollgruppen deltagit i. Då beräkningarna av insatsernas kostnadseffektivitet baseras på skillnaden i utveckling för deltagare och kontrollgruppen kan kontrollgruppens utveckling i relation till de arbetsmarknadsinsatser individerna tar del av påverka slutsatserna i dessa beräkningar.

Utgångspunkter för beräkningarna

I Tabell 28 sammanfattas de komponenter som ingår i vår modell för att belysa bredare samhällsekonomiska och offentligekonomiska konsekvenser av insatserna inom Sysselsättningsinitiativet. Effekter beskrivs för (i) samhället (samtliga individer i Sverige), (ii) deltagare samt (iii) övriga individer i samhället.⁵⁰ I tabellen beskrivs förväntade konsekvenser för fem olika delkomponenter: produktionsnivå, inkomstskatter, arbetsgivaravgifter, fördelningspolitiska transfereringar samt kostnader för insatsen.⁵¹

⁵⁰ Kolumnen "Samhället" är således summan av kolumnerna "Deltagare" samt "Övriga".

⁵¹ Riktningarna som anges i tabellen förutsätter att deltagarna ökar närheten till arbetsmarknaden.

Modellen innebär att insatserna bedöms utifrån två perspektiv. Dels beskrivs ett effektivitetsperspektiv avseende konsekvenser för tillgången på varor och tjänster i samhället. Dessutom beskrivs insatserna från ett fördelningsperspektiv, vilket innebär att överföring av resurser mellan deltagare och andra delar av samhället.⁵² Det samhällliga perspektivet, kolumn (1) i tabellen beskriver projektens samhällsekonomiska effektivitet, medan fördelningseffekter redovisas i kolumn (2) och (3). Eftersom kategorierna "Deltagare" och "Övriga individer" tillsammans utgör hela samhället summerar kolumn (2) och (3) till kolumn (1). I tabellen förtecknas intäcks- och kostnadskomponenter sedda ur respektive perspektiv utifrån perspektiv om det är en intäkt (+), en kostnad (-) eller neutral konsekvens (0). Notera att direkta transfereringar mellan deltagare och övriga delar av samhället inte påverkar nettonivåerna av den totala resursöverföringen.

Tabell 28 – Beräkningsmodell för sysselsättningseffekter

Variabel	Samhället	Deltagare	Övriga (Offentlig sektor)
Produktion (motsvarande lönekostnad)	+	+	+
Inkomstskatt	0	-	+
Arbetsgivaravgifter	0	-	+
Fördelningspolitiska transfereringar	0	-	+
Kostnader för reform	-	0	-
Totalt	?	?	?

Saldot i en samhällsekonomisk kalkyl för den studerade åtgärden – en resultaträkning för samhället som helhet – är lika med nettot i kolumnen för 'Samhället' (kolumn 1). Om detta värde är positivt är insatserna effektiva ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Storleken på saldot ger en föreställning om effektivitetsökningens samhällsekonomiska betydelse. Saldot i en *offentligfinansiell kalkyl* för SSI – en resultaträkning för den offentliga sektorn – motsvarar nettot i kolumnen (3).

Vi utgår i detta beräkningsexempel från ett antagande om att individer i regionala projekt i Sysselsättningsinitiativet uppnår sex procentenheters högre sysselsättningsgrad till följd av deltagandet (jmf Tabell 2). I vår modell utgår vi från antagandet att individerna uppnår en lönenivå motsvarande ett oviktat genomsnitt av lönenivåerna inom hotell/restaurang, lagerarbete samt handel, samt att de fördelningspolitiska transfereringarna motsvarar försörjningsstöd för ensamstående individer. Kostnaderna för insatsen har antagits motsvara offentliga projektmedel per deltagare (ESF-medel samt medfinansiering)

Hur kostnadseffektiva är insatserna?

I figuren nedan sammanfattas hur lång tid efter deltagande lönsamhet uppnås ur ett samhällsekonomiskt samt offentligeconomiskt perspektiv, baserat på vår modell och de antaganden som använts. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, alltså där kostnaden för insatsen sätts i perspektiv till den ökade produktionen, uppnås lönsamhet efter två år. Ur ett offentligeconomiskt perspektiv, där kostnaderna sätts i perspektiv till ökade skatteintäkter och arbetsgivaravgifter, samt minskade transfereringar, uppnås lönsamhet inom 2,5 år.

⁵² Man kan även betrakta kategorin "Övriga" som "Skattebetalare" eller "Offentlig sektor". Notera att detta är förenkling eftersom deltagarna också är skattebetalare och tar del av offentliga tjänster.

Figur 17 – Tid till lönsamhet ur samhällsekonomiskt samt offentligeekonomiskt perspektiv

Hur stora är effekterna jämfört med liknande insatser?

För att ytterligare belysa huruvida insatserna inom Sysselsättningsinitiativet är effektiva beskriver vi nedan effekter för andra typer av insatser som syftar till att stimulera ungdomars deltagande på arbetsmarknaden. Syftet är att sätta de estimerade effekterna i relation till andra liknande insatser. Notera dock att de studier som presenteras beskriver insatser som på flera vis skiljer sig från Sysselsättningsinitiativet. Således bör inte direkta jämförelser göras mellan Sysselsättningsinitiativet och de insatser som beskrivs nedan. Underlaget bör istället betraktas som ett diskussionsunderlag. Samtliga studier avser nationella insatser genomförda av Arbetsförmedlingen:

- Ungdomspraktik och arbetsmarknadsutbildningar under åren 1992–1993
- De kommunala ungdomsprogrammen (KUP) och Ungdomsgarantin (UG)
- Jobbgarantin för ungdomar

Arbetsförmedlingens insats Jobbgarantin för ungdomar har utvärderats av Gerdes (2011) och Hall och Liljeberg (2011). Jobbgarantin för ungdomar hade 2016 en total kostnad på 1 404 miljoner kronor vilket innefattar både utgifter till deltagare och leverantörskostnader.⁵³ Totalt deltog 58 986 personer någon gång under året.⁵⁴ Båda utvärderingar använder sig av en åldersdiskontinuitet som uppkommer av att ungdomar som är under 25 år vid 90 dagars arbetslöshet deltar i Jobbgarantin för ungdomar medan ungdomar över 25 år deltar i Arbetsförmedlingens övriga insatser. Genom att jämföra deltagare som är 24 respektive 25 år vid 90 dagars arbetslöshet uppnår man en jämförbar population. Både Gerdes (2011) och Hall och Liljeberg (2011) finner att deltagare i Jobbgarantin skrivs ut i något snabbare takt men effekten kvarstår inte under en längre period. Den kumulativa effekten i Hall och Liljeberg (2011) beskriver att den förväntade tiden till jobb förkortas med nio dagar som en konsekvens av Arbetsförmedlingens ungdomsinsatser.⁵⁵ Vidare finner de att sannolikheten att vara registrerad vid Arbetsförmedlingen är lägre under 4–6 månader från inskrivningsperiodens början. En svaghet i resultaten är att båda utvärderingarna finner ett stort utflöde runt 90-dagars arbetslöshetstid. Detta kan bero på att arbetslösa söker efter arbete mer aktivt för att undvika att behöva delta i programmet då deltagandet i Jobbgarantin kan leda till lägre ersättning.

Forslund och Skans (2006) utvärderade de kommunala ungdomsprogrammen (KUP) och Ungdomsgarantin (UG) som senare kom att ersättas av Jobbgarantin. Den totala kostnaden för de kommunala ungdomsprogrammen (KUP) och Ungdomsgarantin (UG) uppgick 2005 till 151 respektive

⁵³ Leverantörskostnader innefattar upphandlade arbetsförmedlingstjänster såsom arbetsmarknadsutbildning och jobbcoachning.

⁵⁴ Notera att Arbetsförmedlingen beskriver att volymen av deltagare inte går att använda som underlag för att beräkna snittkostnader då endast deltagare som fått aktivitetsstöd ingår i utfallet och leverantörskostnader är kopplade till vilket programbeslut en deltagare har.

⁵⁵ Hall och Liljeberg finner inga effekter för deltagare inskrivna under 2009 utan endast för 2008.

597 miljoner kronor. Kostanden innefattar både ersättning till ungdomar och kringkostnader såsom lokaler och lärare. Antalet deltagare för samma år uppgick till 29 000 för UG och 22 713 för KUP.

Även i denna studie användes åldersdiskontinuiteter. De finner likt utvärderingarna av Jobbgarantin att deltagandet i UG förkortar arbetslöshetsperioderna för unga arbetslösa, men att effekterna är kortlivade. 24-åringar är inskrivna fyra dagar färre än 25 åringar, men tidpunkten då effekten uppstår (kring 90 dagar) tyder på att effekten inte kan kopplas till behandlingen. Inga signifikanta effekter hittas gällande inkomster och sysselsättningen. För KUP finner författarna inga genomgående positiva effekter på sysselsättningen.

I Larsson (2000) används en metodik jämförbar med utvärderingen av utvecklingen för deltagare i regionala projekt inom SSI som beskrivits i denna rapport. I studien används Propensity Score Matching för att estimerar effekten av ungdomspraktik och arbetsmarknadsutbildningar för inskrivna ungdomar under åren 1992–1993. Utfallen som studeras är arbetsinkomster, anställnings sannolikhet (avaktualisering på grund av arbete) och sannolikhet för studier (avaktualisering på grund av studier) för unga i åldern 20–24 år. Sannolikheten att skrivas ut på grund av arbete är tio procent lägre för ungdomar som deltog i arbetsmarknadsåtgärder. Motsvarande siffra för ungdomar som deltog i ungdomspraktik är 7 procent. Sammanfattningsvis finner Larsson att arbetsmarknadsutbildningen har negativa effekter för samtliga utfall på kort sikt (ett år efter påbörjad insats) medan ungdomspraktik hade mindre tydligt negativa effekter. På lång sikt (inom två år efter åtgärdsstart) försvinner de flesta negativa effekter. Dessa estimat påminner om de som påvisats i denna utvärdering av Sysselsättningsinitiativet.

Sammanfattningsvis pekar resultaten från Jobbgarantin för Ungdomar och UG på en viss positiv sannolikhet att skrivas ut från Arbetsförmedlingen. Dock kan den positiva effekten kopplas till att unga aktivt börjar söka jobb för att undvika att delta i programmet. Ungdomspraktik och arbetsmarknadsutbildningar från 90-talet visar på signifikant negativa effekter.

Då utvärderingarna endast avsett deltagare inskrivna hos Arbetsförmedlingen är det rimligast att jämföra resultaten med analysen vi gjort avseende deltagare inskrivna hos Arbetsförmedlingen. En noterbar skillnad är åldersspannet i vår analys, 15–29 år, medan ovannämnda analyser avsett individer som är 20–24 år och 24 år. Vidare har programmen haft ett betydligt större årsvis deltagande vilket är väntat då programmen varit stora nationella insatser för att motverka ungdomsarbetslöshet. Våra resultat i jämförelse med utvärderingen av Jobbgarantin och UG pekar på något sämre utveckling. Som tidigare nämnts kan det bero på att det fanns ekonomiska incitament för unga att aktivt söka jobb för att undvika att delta i Jobbgarantin. Nämnvärt är att vi finner positiva effekter sett till samtliga deltagare avseende förvärvsgrad (ett år efter avslutad deltagande) och inkomster (två år efter avslutad deltagande). I jämförelse med ovannämnda studier skattar vi utfallen förvärvsgrad och inkomster längre fram i tiden. Då en viss inlåsningseffekt kan ske när deltagare är inskrivna i programmet kan det vara en fördel för resultaten. Forslund och Skans (2006) resonerar på liknande sätt om KUP, där ”negativa” effekter kan uppstå på kort sikt men positiva effekter på längre sikt.⁵⁶ Om en arbetsmarknadsinsats ökar en individs humankapital kan reservationslönen höjas vilket på kort sikt kan minska sannolikheten att få ett jobb. Om så var fallet för deltagarna i SSI är det rimligt att vi fann lägre sannolikhet att skrivas ut från Arbetsförmedlingen inom ett år men en positivt inkomsteffekt två år efter avslutad programdeltagande.

⁵⁶ Observera att författarna ansåg deras resultat som preliminära och resonerande endast kring möjliga förklaringar till dem.

Bilaga 5 – Utvärdering av Ung Framtid

I detta avsnitt beskrivs preliminära resultat från Arbetsförmedlingens pågående utvärdering av projektet Ung Framtid. Dessa preliminära resultat återfinns i en delrapport som överlämnades till ESF-rådet i oktober 2018. Baserat på delrapporten redogör vi inledningsvis för projektets bakgrund och skillnader jämfört med Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Därefter beskriver vi utvärderingens upplägg och förutsättningar. Avslutningsvis beskriver vi de preliminära resultaten. De slutgiltiga resultaten av utvärderingen kommer att redovisas i en rapport som Arbetsförmedlingen planerar att ge ut under våren 2019.

Studien innefattade arbets sökande vid åtta kontor

Insamlingen av dataunderlag pågick i åtta månader mellan juni 2017 och januari 2018. Av de 90 kontor som deltagit i Ung Framtid inkluderades åtta i utvärderingen. Urvalet av kontor som involverades i studien baserades på kontorens storlek samt geografiska spridning.⁵⁷ För att spegla målgruppen och programmets deltagare avgränsades urvalet till arbets sökande som är mellan 18-24 år, som har minst grundskoleutbildning och som inte har funktionshinderkod.

Arbetsförmedlare inom Ung Framtid har intensivare kontakt med arbets sökande

För att tillhandahålla en förståelse för vilka typer av insatser som utvärderas genomfördes en kartläggning av hur verksamheten inom Ung Framtid skiljer sig från Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet.

Inom ramen för kartläggningen av arbetsgången vid respektive kontor skickades en enkätundersökning ut vid fyra olika tillfällen till samtliga åtta deltagande kontor. Enkäten omfattade samtliga förmedlare i Ung Framtid samt ungdomsförmedlare inom den ordinarie verksamheten. Resultaten pekar på att medarbetarna i Ung Framtid haft större möjligheter att genomföra möten av hög kvalitet. I enkäten framkom att en större andel medarbetare arbetat som kundresurs (istället för arbetsförmedlare) inom Ung Framtid jämfört med den ordinarie verksamheten. Anställda i Ung framtid uppger att de hade tätare kontakt med de arbets sökande i form av gruppträffar och rekryteringsträffar, medan medarbetare i den ordinarie verksamheten uppger att de hade fler kontakter med arbets sökande via telefon och mail, samt fler inskrivningssamtal. Detta är ett tecken på att anställda inom Ung Framtid haft mer tid över till grupp- och rekryteringsträffar jämfört med andra arbetsförmedlare. Motsvarande mönster återkom även avseende kontakten med arbetsgivare. Medarbetarna inom Ung Framtid uppger att de hade fler möten med arbetsgivare jämfört med förmedlarna inom den ordinarie verksamheten. De senare uppger samtidigt att de hade fler telefonsamtal och mailkontakter med arbetsgivare jämfört med de som arbetat i Ung Framtid. Medarbetare inom Ung Framtid uppgav även att de upplevde mindre arbetsbelastning och la mer tid på kontakter med arbetsgivare och arbets sökande, och mindre tid på administration (i jämförelse med medarbetare i den ordinarie verksamheten).

Kartläggningen av verksamheten inom Ung Framtid har även kompletterats med registerinformation. Enligt information från Arbetsförmedlingens datalager var förmedlartätheten ungefär dubbelt så hög i Ung Framtid som i den ordinarie verksamheten. Inom Ung Framtid uppgick antalet unika aktiva arbets sökande per förmedlare till ungefär 22, medan motsvarande siffra i ordinarie verksamhet var 41 arbets sökande.⁵⁸ Precis som i enkäterna (se ovan) visar registerinformationen att de arbets sökande inom Ung Framtid hade fler kontakter med Arbetsförmedlingen jämfört med arbets sökande i ordinarie verksamhet.

⁵⁷ Fyra kontor är belägna i Sydsverige och två kontor vardera är belägna i Mellersta Norrland och Norra Mellansverige. På grund av att ett krav på tillräckligt många observationer i analysen blev det dock en övervikt av större kontor i utvärderingen.

⁵⁸ Detta inkluderar ej arbets sökande som en arbetsförmedlare har på sin signatur men inte träffar.

Randomiserat experiment som utvärderingsansats

Arbetsförmedlingens utvärdering av Ung Framtid har syftat till att studera effekterna av projektet på deltagarnas arbetsmarknadsutfall. Utvärderingen har genomförts som ett randomiserat experiment, där arbetssökande på ett slumpmässigt vis blivit hänvisade till antingen en deltagar- eller kontrollgrupp. Randomiseringen av deltagare sköttes centralt av enheten Forskning och utvärdering på Arbetsförmedlingens Analysavdelning, medan kallelserna till deltagande sköttes av de lokala kontoren.

Totalt randomiserades 2 901 sökande att delta i projektet. Av dessa fick 1 321 personer - knappt hälften - en kallelse till ett första informationsmöte. 820 av dessa kom på informationsmötet (motsvarande 28 procent av de 2 901 randomiserade) och 771 personer deltog i projektet (27 procent av de 2 901 randomiserade). Relativt stora bortfall skedde således både inför utskick av kallelserna samt vid informationsmötena.⁵⁹ Två potentiella förklaringar till detta är att kontoren i vissa fall inte hann med att kalla personer innan de påbörjat andra insatser, samt att arbetsförmedlarna i vissa fall använde egna bedömningar för att selektera bort deltagare.

Randomiseringen tycks ha fungerat väl då bakgrundsvariablerna i behandlings- och kontrollgruppen inte tycks skilja sig åt. Variablerna för att undersöka detta har hämtats från Arbetsförmedlingens datalager och inkluderar bland annat ålder, kön, födelse-region, utbildning och antalet dagars inskrivning hos Arbetsförmedlingen. Två (av 15) variabler uppvisar dock statistiskt signifikanta skillnader på 10-procentig signifikansnivå - andelen individer vars högsta utbildning är universitet respektive gymnasium. Skillnaden mellan grupperna är dock försumbar.

Positiva effekter på kort sikt – dock inga effekter på längre sikt

Två olika typer av utfall redovisas i utvärderingen: (i) antalet arbetslöshetsdagar samt (ii) månadsvis sannolikhet att lämna arbetslösheten under de kommande tolv månaderna.

Effekterna av att delta i projektet på antal dagar i arbetslöshet skattas utifrån linjära regressionsmodeller. Antalet arbetslöshetsdagar definieras som antal dagar som en arbetssökande varit registrerad hos Arbetsförmedlingen under de första tolv månaderna från randomiseringstillfället. För hela den studerade populationen identifieras inga statistiskt signifikanta effekter för deltagarnas utveckling. En uppdelning av deltagare efter kön visar dock att kvinnliga arbetssökande som randomiserades till att delta i Ung Framtid på tioprocentig signifikansnivå i genomsnitt hade tio färre arbetslöshetsdagar jämfört med kontrollgruppen. Baserat på studiens randomiserade upplägg och förutsättningar bedömer Arbetsförmedlingen att detta bekräftar en effekt för kvinnliga deltagare.

Avseende den månadsvisa utvecklingen för deltagarna uppstår statistiskt signifikanta, positiva effekter för sannolikheten att lämna arbetslösheten. För deltagarna var sannolikheten att lämna sin arbetslöshet drygt tre procentenheter högre dessa månader jämfört med kontrollgruppen.⁶⁰ På kort sikt innebär således deltagandet i Ung Framtid något högre sannolikhet att lämna arbetslösheten. På längre sikt – tre månader och framåt – identifieras dock inga statistiskt signifikanta skillnader mellan deltagar- och kontrollgrupp. Den initiala effekten av deltagandet avtar således över tid då kontrollgruppen efter den initiala skillnaden i utveckling ”kommer ikapp” deltagargruppen.

Det bör noteras att de effekter som beskrivits är så kallade *intention-to-treat* – alltså effekter för individer som randomiserats till deltagande, oavsett om de faktiskt deltagit. Som beskrivits påbörjade ungefär en fjärdedel av de individer som randomiserats till Ung Framtid sitt deltagande. Tolkningen av resultaten bör således göras utifrån insikten att tre fjärdedelar av de individer som ingår i behandlingsgruppen inte deltagit i Ung Framtid. Arbetsförmedlingen bedömer därför att de estimeringarna beskriver en undre gräns för projektets faktiska effekter.

⁵⁹ Notera dock att bortfall av denna storlek inte är ovanligt vid randomiserade experiment.

⁶⁰ Den estimerade effekten en samt två månader efter projektstart var ungefär lika stor både med och utan kontrollvariabler, och var signifikant på 1-procentnivån.

Bilaga 6 – Sammanställning av projekt

Namn	Region	Projektägare	Antal deltagare	Typ av insats
Blekinges Unga Lyfter 2.0	Sydsverige	Region Blekinge	2316	Deltagarna erbjuds coaching, kontakt med arbetsgivare, matchning mot praktik och arbete, stöd till sin utveckling och vägledning till studier
Boost by FC Rosengård II	Sydsverige	FC Rosengård	1953	Deltagarna erbjuds deltagande i "Boostmodellen" som syftar till att rusta den arbetssökande genom projektinterna insatser och sedan placera den sökande på en arbetsplats.
Griffin PlugIn	Sydsverige	Kommunförbundet Skåne	345	Deltagarnas erbjuds insatser i projekt som är en fortsättning på Plug In med utgångspunkt i framgångsfaktorerna: Bemötande, Flexibilitet, Samverkan, Koll och uppföljning
Hassela Movement	Sydsverige	Hassela Helpline	209	Deltagarna erbjuds relationsbyggande- och motivationsarbete tillsammans med yrkesinriktad tillämpning. Projektet syftar till att deltagarna ska bli aktiva samhällsaktörer och få ökad självkänsla
Jobbtorget 2.0	Sydsverige	Helsingborgs stad	547	Deltagarna erbjuds insatser inom jobbtorget där det finns olika typer av stöd och hjälp oavsett dina behov och önskemål. Tillsammans med en coach lägger deltagaren upp en plan för utvecklingen som passar den enskilde deltagaren.
Lobben 2	Mellersta Norrland	Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund	116	Deltagarna erbjuds insatser som syftar till ökad självkänsla, större tro på sin egen förmåga och stärka den enskildes möjlighet till arbete.
Lärlingsakademien SkNo 2.0	Sydsverige	Kristianstad kommun	215	Deltagarna erbjuds företagsförlagd utbildning.
Närverket	Sydsverige	Föreningen Furuboda	142	Deltagarna erbjuds individanpassat stöd för att klara studier, formulera framtidsmål och hitta balans mellan vardagens krav och fasta rutiner
Plattform U	Mellersta Norrland	Örnsköldsviks kommun	60	Deltagarna erbjuds stöd som ska möta individens specifika behov.
Prio Landskrona	Sydsverige	Landskrona stad	210	Deltagarna erbjuds coaching och praktik
Reboot	Sydsverige	Malmö stad	273	Deltagarna erbjuds lämpliga individuella aktiviteter. Syftet på deltagarnivå är att den unge ska aktiveras, förberedas och/eller påbörja i första hand studier men annars arbete.
Samlad kraft för Ånges framtid	Mellersta Norrland	Ånge kommun	70	Deltagarna erbjuds individanpassat stöd
SIA ESF	Sydsverige	Föreningen Furuboda	108	Deltagarna erbjuds stöd inom ramen för modellen supported employment
SLUSS	Sydsverige	Ystads Kommun	343	Deltagarna erbjuds insatser med individen i centrum, individanpassade lösningar, flexibilitet, respektfullt bemötande och intresse för hela livssituationen och möten i lounge-miljöer
TILLIT	Sydsverige	AB Företagsutveckling i Lund	131	Deltagarna erbjuds coaching som ska ge ungdomarna verktyg att kunna söka arbete, visa dem vilka möjligheter det finns och ge dem ansvar, praktik utomlands för att ge dem yrkes- och internationell erfarenhet, självförtroende och självständighet.
TRIA	Mellersta Norrland	Kramfors kommun	60	Deltagarna erbjuds insatser för att leda ungdomar mot ökad medvetenhet, stärkt självkänsla och ökad utbildningsbarhet med mål att bli anställningsbara
Ung framtid	ESF-nationellt	Arbetsförmedlingen	17776	Deltagarna erbjuds intensifierat matchningsarbete och ett stöd för ökad matchningsbarhet
Ung Horisont	Norra Mellansverige	Karlstads kommun	144	Deltagarna erbjuds bredare kunskap om olika utbildningsmöjligheter samt vägledning mot praktiskt arbete. Det kan ske på olika sätt: till exempel föreläsningar, studiebesök, studiepraktik och yrkespraktik
Ung i Gävleborg	Norra Mellansverige	Region Gävleborg	907	Deltagarna erbjuds insatser som för individen möjliggör ökad empowerment, bättre rutiner, stöd vid eventuella funktionshinder, bättre kunskap om sig själv och omgivande samhälle, om arbetsmarknaden och dess

				villkor samt motivation och verktyg att ta sig till nästa steg mot arbete
Unga till arbete	Norra Mellansverige	Region Dalarna	470	Deltagarna erbjuds individstärkande aktiviteter, få ökade kunskaper om utbildningsvägar och arbetsmarknad och genom praktik få prova på arbeten för att därefter kunna göra välgrundade och aktiva val mot en etablering på arbetsmarknaden. Praktiktid med kontinuerlig uppföljning
Unga till arbete eller studier	Mellersta Norrland	Sollefteå kommun	79	Deltagarna erbjuds utbildning, arbetsplatsförlagd utbildning, lärlingsalternativ, yrkesintroduktion, praktik, arbetslivsinriktad rehabilitering för att öka ungdomarnas anställningsbarhet
UVAS	Mellersta Norrland	Region Jämtland Härjedalen	369	Deltagarna erbjuds en metod som bygger på fyra steg - hitta, möta, aktivera, matcha. Viktiga delar handlar om bemötandet, förstärka det positiva, närhet - att inte släppa taget om ungdomarna även om deras närvaro varierade.
Värmlands framtid	Norra Mellansverige	Karlstads kommun	1076	Deltagarnas erbjuds anpassade aktiviteter utifrån individens behov, formulerade i handlingsplaner. Insatserna ska öka individens anställningsbarhet exempelvis via förberedande aktiviteter såsom coaching, praktik, yrkesvägledning, studier och hälsofrämjande insatser

Bilaga 7 – Intervjupersoner

Namn	Region	Roll	Projekt
Cecilia Cekestrand	Norra Mellansverige	Projektledare	Ung Horisont
Carolin Sundberg	Norra Mellansverige	Projektledare	Ung i Gävleborg
Göran Ehn	Norra Mellansverige	Projektledare	Unga till arbete
Jennie Fröling	Norra Mellansverige	Projektledare	Värmlands framtid
Magnus von Schenck	Sydsverige	Projektledare	Blekinges Unga Lyfter 2.0
Filippa Engstrand	Sydsverige	Projektledare	Boost by FC Rosengård II
Jan Nilsson	Sydsverige	Projektledare	Griffin PlugIn
Susanne Johansson	Sydsverige	Projektledare	Hassela Movement
Maria Hällstig	Sydsverige	Projektledare	Jobbtorget 2.0
Tommy Bengtsson	Sydsverige	Projektledare	Läringsakademien SkNo 2.0
Erik Lindell	Sydsverige	Projektledare	Närverket
Annette Lindberg Mohlin	Sydsverige	Projektledare	Prio Landskrona
Anjelika Bååth	Sydsverige	Projektledare	Reboot
Erik Lindell	Sydsverige	Projektledare	SIA ESF
Frida Lindén	Sydsverige	Projektledare	SLUSS
Magnus Andersson	Sydsverige	Projektledare	TILLIT
Malin Blomgren		Projektledare	Ung framtid
Maria Naalisvaara	Mellersta Norrland	Projektledare	Lobben 2
Maria Nilsson	Mellersta Norrland	Projektledare	Plattform U
Tina Olsson	Mellersta Norrland	Projektledare	Samlad kraft för Ånges framtid
Tommy Laurell	Mellersta Norrland	Projektledare	TRIA
Malou Karlström	Mellersta Norrland	Projektledare	Unga till arbete eller studier
Berit Nordin	Mellersta Norrland	Projektledare	UVAS
Doris Larsson	Sydsverige	Styrgruppsdeltagare	Blekinges unga lyfter
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Blekinges unga lyfter
Carolina Gianola	Sydsverige	Styrgruppsordförande	Boost by FC Rosengård
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Boost by FC Rosengård
Annika Nellhov	Sydsverige	Delprojektledare	Griffin PlugIn
Christian Skoog	Sydsverige	Styrgruppsmedlem	Hassela Movement
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Hassela Movement
Gunilla Ljungner	Sydsverige	Styrgruppsmedlem	Jobbtorget
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Jobbtorget
Deltagare	Mellersta Norrland	Deltagare	Lobben
Leona Erlandsdotter Johnsen	Sydsverige	Kontaktperson AF	Närverket
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Närverket
Deltagare	Mellersta Norrland	Deltagare	Plattform U
Emma Kvist	Sydsverige	Handläggare AF	Prio Landskrona
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Prio Landskrona
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Reboot
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	Reboot

Pascha Mehedovic	Sydsverige	SYV vägledningscentrum	Reboot
Gabriella Lidquist	Sydsverige	Styrgruppsmedlem	SIA
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	SIA
Annesofie Vedberg	Sydsverige	Delprojektledare	SLUSS
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	SLUSS
Deltagare	Sydsverige	Deltagare	TILLIT
Rebecka Stridby	Sydsverige	Företrädare AF	TILLIT
Helena Titz	Sydsverige	Regional projektledare	Ung Framtid
Olle nordberg	Mellersta Norrland	Regional projektledare	Ung Framtid
Annica Norlin	Norra Mellansverige	Delprojektledare	Ung i Gävleborg
Deltagare	Norra Mellansverige	Deltagare	Ung i Gävleborg
Anne Nordenberg	Norra Mellansverige	Handledare	Ung i Gävleborg
Alex Reis	Mellersta Norrland	Kursledare	Unga till arbete
Marika Sundqvist	Norra Mellansverige	AF	Värmlands framtid
Deltagare	Norra Mellansverige	Deltagare	Värmlands framtid
Deltagare	Norra Mellansverige	Deltagare	Värmlands framtid
Mats Andersson	-	Företrädare ESF-rådet	-
Håkan Forsberg	-	Företrädare ESF-rådet	-
Gunnar Anderzon	-	SKL/ Övervakningskommittén	-
Anette Saväng	-	Företrädare ESF-rådet	-
Camilla Aronsson	-	Företrädare ESF-rådet	-

Bilaga 8 – Intervjuguide projektledare

Frågeområde 1 Inledande frågor – om projektets initiering och karaktär

Fråga	Svar
Beskriv upprinnelsen till projektet: Vilken behovsanalys låg bakom projektansökningen? Vilka är er regions specifika utmaningar när det gäller ungdomsarbetslöshet – hur har de sett ut under projekttiden?	
På vilket sätt ska just ert projekt bidra till sysselsättningsinitiativets mål?	
Vilka är projektmetodens viktigaste beståndsdelar? Vad ska den skapa för värden?	
Varför valde ni den metoden? (stöd i forskning, erfarenhet, tidigare utvärdering, etc.)	
Vad krävs för att modellen/metoden ska skapa avsedda värden? (målgrupp, genomförande, stöd i omgivande organisation, etc.) <i>Fråga om de drivers som finns i förändringsteorin.</i>	
Hur har ni riggat projektet för att säkra att de förutsättningar som krävs för att metoden ska fungera finns på plats?	
Hur har ni arbetat med de horisontella kriterierna?	

Frågeområde 2 Projektets genomförande

Fråga	Svar
Beskriv projektets genomförande: Uppstart Utveckling över tid	
har det gått som planerat med avseende på omfattning, tidplan och genomströmning? varför?	
Har ni rekryterat andra grupper än de som var tänkt från början? Har det i så fall påverkat hur ni har arbetat i övrigt? På vilka sätt?	
Har ni gjort andra förändringar av den ursprungliga metoden? Vilka? Är de dokumenterade?	

Vilka utmaningar har ni mött? Hur har ni hanterat dem?	
Hur har samarbete med andra aktörer fungerat? AF? Andra?	

Frågeområde 3 Projektets effekter

Fråga	Svar
Vilka effekter var det tänkt att projektet skulle skapa? För deltagare? På organisatorisk nivå?	
Hur har ni följt deltagarnas utveckling? Kan vi ta del av det underlaget?	
Vilka effekter har projektet skapat för deltagarna? Med avseende på målet om att få fler ungdomar i arbete? Med avseende på effekter på kortare sikt? (se förändringsteorier)	
Har ni följt upp vilken typ av yrken deltagarna har fått? Beskriv dem.	
Vilka effekter har projektet skapat på organisationsnivå? (om relevant)	
Vilka har varit de viktigaste framgångsfaktorerna? Interna (som projektet förfogar över) Externa (organisatoriska eller andra)	
På vilket sätt har de varit viktiga?	
Har projektet skapat oväntade effekter?	

Frågeområde ESF-rådets styrning

Fråga	Svar
Motsvarar utlysningens inriktning det behov ni har sett under projekttiden i din region?	
Hur har dialogen med ESF-rådet sett ut?	
Hur har stödstrukturen sett ut kring projektet för att stötta er i genomförandet?	
Har den varit tillräcklig?	
Hur har ESF-rådet följt upp verksamheten?	

Ekonomi? Genomförande? Effekter?	
--	--

Avslutning

Fråga	Svar
Vilka bör vi prata med?	
Kan vi kontakta någon deltagare i projektet?	